

155.93
ด 154ค
ว 3

ความคิดเห็นของพ่อแม่เกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์
ที่มีต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก

ปริญญาพันธ์
ของ
ดวงแก้ว วัลลภวิสุทธิ

นางสาวปริญญาพันธ์
นางสาวดวงแก้ว วัลลภวิสุทธิ

- 7 เม.ย. 2535

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
ธันวาคม 2529

176712

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิต และคณะกรรมการสอบได้พิจารณา
ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

.....ประธาน
.....กรรมการ

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน
.....กรรมการ

.....กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้เนื่องจากได้รับการแนะนำ ช่วยเหลือ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวนา พรพัฒน์กุล ประธานกรรมการ อาจารย์สมเกียรติ ทิพย์ทัศน์ กรรมการ ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบพระคุณ ดร.วารินทร์ รัชมีพรหม อาจารย์นายแพทย์ชนุ ล่วงศิลป์ ที่กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ และคณะครูทุกท่าน ตลอดจนนักเรียนทุกคนที่ได้ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือ จนสามารถดำเนินการวิจัยสำเร็จลุล่วงไป ด้วยดี

ขอขอบคุณ คุณนีน้า พานสมบัติ คุณนริศ คุณกาญจนา รอคเชื้อ คุณอำนวย คุณอรุณรุ่ง น้อยสกุล คุณสมพร เอี่ยมสะอาด คุณนฤพนธ์ วัลลภวิสุทธิ และเพื่อน ๆ นิสิตปริญญาโท เอกจิตวิทยาพัฒนาการ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ปีการศึกษา 2527 ทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือ และให้กำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์ครั้งนี้มาตลอด

ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยขอมอบงานปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เพื่อเป็นการน้อมรำลึกถึง พระคุณของบิดา มารดา ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่เบื้องหลังการศึกษาของผู้วิจัยมาโดยตลอดในทุกด้าน พระคุณหาที่เปรียบมิได้

ดวงแก้ว วัลลภวิสุทธิ

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
	ข้อตกลงเบื้องต้น	6
	คำนิยามศัพท์เฉพาะ	7
2	ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย	11
	พัฒนาการ	11
	พัฒนาการทางด้านร่างกาย	11
	พัฒนาการทางด้านสติปัญญา	13
	พัฒนาการด้านอารมณ์	17
	พัฒนาการทางด้านสังคม	22
	เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับโทรทัศน์และพัฒนาการด้านต่าง ๆ	26
	โทรทัศน์	26
	ผู้ปกครองกับรายการโทรทัศน์	29
	การอบรมดูแล	29
	โทรทัศน์กับพัฒนาการทางด้านร่างกาย	32
	โทรทัศน์กับพัฒนาการทางด้านสติปัญญา	34
	โทรทัศน์กับพัฒนาการทางด้านอารมณ์	37
	โทรทัศน์กับพัฒนาการทางด้านสังคม	39
	สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า	41

3	วิธีดำเนินการวิจัย	42
	ประชากร	42
	กลุ่มตัวอย่าง	42
	การเลือกกลุ่มตัวอย่างและการดำเนินการ	42
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	48
	การสร้างแบบสอบถาม	48
	ลักษณะแบบสอบถาม	52
	เกณฑ์การให้คะแนน	54
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	55
	การวิเคราะห์ข้อมูล	55
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	56
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	59
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์	59
	การวิเคราะห์ข้อมูล	59
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	101
	ความมุ่งหมายในการศึกษาครั้งนี้	101
	กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้	101
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	102
	การวิเคราะห์ข้อมูล	102
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	102
	อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า	104
	ข้อเสนอแนะ	108
	บรรณานุกรม	110
	ภาคผนวก	117

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงกลุ่มตัวอย่าง	43
2 แสดงแต่ละช่วงเวลาที่โทรทัศน์ทำการเปิดสถานีตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์	44
3 แสดงแต่ละช่วงเวลาที่โทรทัศน์ทำการเปิดสถานีในวันเสาร์และอาทิตย์	45
4 แสดงจำนวนของพ่อแม่ในแต่ละตัวแปร	47
5 คำสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบสอบถามความคิดเห็นของพ่อแม่เกี่ยวกับ อิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กโดยจำแนก ตามระดับการศึกษาของพ่อแม่	61
6 คำสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบสอบถามความคิดเห็นของพ่อแม่เกี่ยวกับ อิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก โดยจำแนก ตามฐานะทางเศรษฐกิจของพ่อแม่	63
7 คำสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบสอบถามความคิดเห็นของพ่อแม่เกี่ยวกับ อิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก โดยจำแนก ตามคำชี้แนะที่เด็กได้รับในขณะดูโทรทัศน์	65
8 คำสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบสอบถามความคิดเห็นของพ่อแม่เกี่ยวกับ อิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก โดยจำแนกตาม ระดับอายุของเด็ก	67
9 คำสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบสอบถามความคิดเห็นของพ่อแม่เกี่ยวกับ อิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก โดยจำแนก ตามเวลามากน้อยที่เด็กใช้ดูโทรทัศน์ในหนึ่งสัปดาห์	69
10 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการ ด้านร่างกายของเด็กระหว่างพ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ..	71

11	เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการ ด้านสติปัญญาของเด็กระหว่างพ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ..	72
12	เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการ ด้านอารมณ์ของเด็กระหว่างพ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ..	73
13	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการ ด้านอารมณ์ของเด็กที่ระดับการศึกษาของพ่อแม่แตกต่างกัน	74
14	เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการ ด้านสังคมของเด็กระหว่างพ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ...	75
15	เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการ ด้านร่างกายของเด็ก ระหว่างพ่อแม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจ แตกต่างกัน	76
16	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการ ด้านร่างกายของเด็กที่ฐานะทางเศรษฐกิจของพ่อแม่แตกต่างกัน ..	77
17	เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการ ด้านสติปัญญาของเด็กระหว่างพ่อแม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน	78
18	เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการ ด้านอารมณ์ของเด็กระหว่างพ่อแม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน	79
19	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้านอารมณ์ ของเด็กที่ฐานะทางเศรษฐกิจของพ่อแม่แตกต่างกัน	80
20	เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการ ด้านสังคมของเด็กระหว่างพ่อแม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน	81
21	เปรียบเทียบความคิดเห็นของพ่อแม่เกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อ พัฒนาการด้านร่างกายของเด็กที่ได้รับคำชี้แนะในขณะดูโทรทัศน์ แตกต่างกัน	82

22	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการ ร่างกายของเด็กที่ได้รับคำชี้แนะในขณะดูโทรทัศน์แตกต่างกัน ..	83
23	เปรียบเทียบความคิดเห็นของพ่อแม่เกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อ พัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กที่ได้รับคำชี้แนะในขณะดูโทรทัศน์ แตกต่างกัน	84
24	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้าน สติปัญญาของเด็กที่ได้รับคำชี้แนะในขณะดูโทรทัศน์แตกต่างกัน	85
25	เปรียบเทียบความคิดเห็นของพ่อแม่เกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อ พัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กที่ได้รับคำชี้แนะในขณะดูโทรทัศน์ แตกต่างกัน	86
26	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้าน อารมณ์ของเด็กที่ได้รับคำชี้แนะในขณะดูโทรทัศน์แตกต่างกัน	87
27	เปรียบเทียบความคิดเห็นของพ่อแม่เกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อ พัฒนาการด้านสังคมของเด็กที่ได้รับคำชี้แนะในขณะดูโทรทัศน์ แตกต่างกัน	88
28	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้าน สังคมของเด็กที่ได้รับคำชี้แนะในขณะดูโทรทัศน์แตกต่างกัน	89
29	เปรียบเทียบความคิดเห็นของพ่อแม่เกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อ พัฒนาการด้านร่างกายของเด็กที่มีระดับอายุแตกต่างกัน	90
30	เปรียบเทียบความคิดเห็นของพ่อแม่เกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อ พัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กที่มีระดับอายุแตกต่างกัน	91
31	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้าน สติปัญญาของเด็กต่างระดับอายุ	92

32	เปรียบเทียบความคิดเห็นของพ่อแม่เกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อ พัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กที่มีระดับอายุแตกต่างกัน	93
33	เปรียบเทียบความคิดเห็นของพ่อแม่เกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อ พัฒนาการด้านสังคมของเด็กที่มีระดับอายุแตกต่างกัน	94
34	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้าน สังคมของเด็กตามระดับอายุ	95
35	เปรียบเทียบความคิดเห็นของพ่อแม่เกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อ พัฒนาการด้านร่างกายของเด็กที่ใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์ แตกต่างกัน	96
36	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้าน ร่างกายของเด็กที่ใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์แตกต่างกัน	97
37	เปรียบเทียบความคิดเห็นของพ่อแม่เกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อ พัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กที่ใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์ แตกต่างกัน	98
38	เปรียบเทียบความคิดเห็นของพ่อแม่เกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อ พัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กที่ใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์ แตกต่างกัน	99
39	เปรียบเทียบความคิดเห็นของพ่อแม่เกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อ พัฒนาการด้านสังคมของเด็กที่ใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์ แตกต่างกัน	100

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	ผังพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก	49
---	-------------------------------------	----

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

เด็กอยู่ในวัยสำคัญที่กำลังจะพัฒนาทั้งในทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ถ้าการพัฒนาในด้านต่าง ๆ นี้มีความบกพร่องประการใด ก็มักจะฝังแน่นติดตัวไปยาก จะแก้ไขเปลี่ยนแปลง เมื่อเติบโตใหญ่สิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการของเด็ก คือ ขาวสาร ข้อมูล และตัวอย่างชีวิตที่พบเห็นเป็นประจำ จึงเป็นที่ยอมรับกันว่า สื่อมวลชนมีบทบาทที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาเด็ก โดยเฉพาะในด้านการให้ความรู้ ปลุกฝังค่านิยม และคุณธรรม แต่สื่อมวลชนโดยทั่วไปยังมีบทบาทเช่นนี้ได้ไม่เต็มที่ และอาจมีบทบาทไปในทางตรงกันข้ามกับที่ควร (โครงการ สัมมนาสื่อมวลชนกับการพัฒนาเด็ก

2522 : 1)

สื่อมวลชนที่มีอิทธิพลต่อเด็กในปัจจุบันมากที่สุด คือ โทรทัศน์ เพราะโทรทัศน์มีทั้งภาพ ทั้งเสียง มีสีสันเหมือนธรรมชาติ มีความเคลื่อนไหวเหมือนมีชีวิต รู้จักและเข้าใจได้ง่าย (พิชัย วาสนาส่ง 2522 : 1) สามารถดึงดูดความสนใจของคนทั่วไป โดยเฉพาะเด็กวัย 3 - 5 ขวบ จะได้รับอิทธิพลจากโทรทัศน์มากที่สุดเพราะอยู่ในช่วงที่เรียนรู้และเลียนแบบได้เร็ว (สุนทรี โคมิน 2522 : 2) อิทธิพลต่าง ๆ จะมีผลกระทบต่อกเด็ก ซึ่งอาจเป็นเหตุให้เกิดผลร้ายทั้งทางร่างกายและจิตใจของเด็กได้ ดังที่นายแพทย์พนิตย์ (พนิตย์ จิระนันท์ประวดี 2522 : 21) เคยกล่าวถึงปัญหาเด็กได้รับบาดเจ็บมีหลาย ๆ คน เพราะพยายามกระโดดจากที่สูง หรือแสดงกิริยาผาดโผนต่าง ๆ เหมือนตัวละครการ์ตูนประเภทวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ในโทรทัศน์ ซึ่งเป็นที่นิยมกันมากในหมู่เด็กและเยาวชนของเรา หนังสือละครโทรทัศน์หลาย ๆ เรื่อง เช่น เรื่องเกี่ยวกับภูติผีปีศาจทำให้เด็กเกิดความกลัวโดยไม่มีเหตุผล เด็กไม่สามารถแยกได้ว่าอะไรคือความจริง อะไรคือความบันเทิง จึงมักเชื่อในสิ่งที่เขาได้เห็น ได้เรียนรู้ และจากความกลัวนี้เอง บางครั้งก็ก่อให้เกิดผลกระทบทางร่างกายด้วย เช่น มีเด็กหลายราย

ที่มีปัญหาเรื่องการควบคุมการขมิ้น ซึ่งแพทย์พบว่าเพราะเด็กกลัวที่จะเข้าห้องน้ำ
โดยลำพัง แต่เมื่อโตขึ้นก็ไม่ยอมบอกเพราะความอาย เป็นต้น

นอกจากนี้ คุณหญิงอัมพร มีสุข (อัมพร มีสุข 2521 : 14 - 15) ได้
เคยตั้งข้อสังเกตไว้ในบทความเรื่อง "ความขัดแย้งทางวัฒนธรรมในสังคมไทย" ว่า
สื่อมวลชนเป็นส่วนหนึ่งในการก่อให้เกิดช่องว่างระหว่างความคาดหวังกับความเป็นจริง
ของคนไทย ผู้เขียนอธิบายว่าในเมืองไทยสื่อมวลชนเป็นงานของบุคคลกลุ่มน้อยที่ได้รับ
การศึกษาสูงอยู่ในเมือง ดังนั้นเนื้อหาสาระส่วนใหญ่จึงมักจะสะท้อนภาพสังคมสมัยใหม่
บนละครโทรทัศน์หรือภาพยนตร์ไทยส่วนมากแสดงถึงสภาพครอบครัวที่มีความเป็นอยู่ดี
เรื่องอาจจบลงด้วยพระเอกนางเอกที่อาจเริ่มต้นจากความยากจนแต่ลงเอยด้วยความสุข
สบายสมหวัง ส่วนภาพยนตร์จากต่างประเทศก็มักแสดงให้เห็นถึงอำนาจความสะดวก
ต่าง ๆ เช่น รถยนต์สวยหรู ตู้เย็น โทรทัศน์ เป็นต้น นอกจากรายการดังกล่าวแล้ว
การโฆษณาชักชวนให้คนซื้อของฟุ่มเฟือยเพื่อความมีหน้ามีตาหรือเพื่อดึงดูดความสนใจ
ในเพศตรงข้าม ก่อให้เกิดกิเลสอยากได้ของต่าง ๆ เหล่านั้น ซึ่งจะมีผลกระทบต่อบุคคล
ในวัยที่ถูกชักจูงได้ง่าย เนื่องจากเด็กยังไม่มีประสบการณ์พอที่จะแยกความต้องการและ
ความจำเป็นได้ นอกจากนี้สื่อมวลชนยังอาจเป็นตัวเสริมให้ช่องว่างระหว่างความเป็น
จริงกับความฝันกว้างขึ้นอีก จากการเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลสำคัญในสังคมหรือ
ผู้นำของประเทศและลักษณะการเสนอข่าวหรือที่ภาพข่าวนั้น เป็นไปในลักษณะที่แสดง
ความฟุ้งเฟ้อโอ้อวดของบุคคลในสังคมชั้นสูง การกระทำหรือการให้ข่าวดังกล่าวอาจ
เป็นการทำให้ประชาชนนับถือขนานผู้นำของประเทศมากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันก็เป็น
การแสดงตัวอย่างความเป็นอยู่ที่คนส่วนมากไม่มีวันเอื้อมถึง

จะอย่างไรก็ตามโทรทัศน์ก็นับว่ามีประโยชน์ในแง่ที่ให้ทั้งความบันเทิงและ
ความรู้ (บำรุง สุขพรรณ พ.บ. 25 - มี.ค 26 : 50) ซึ่งความรู้ที่ได้ส่วนใหญ่
เกี่ยวกับทางด้านวิทยาศาสตร์

จากอิทธิพลของโทรทัศน์ดังกล่าว ได้มีผู้สำรวจความคิดเห็นของเด็กและ
เยาวชนที่มีต่อโทรทัศน์ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2527 : 636 - 637)

โดยสุ่มจากเด็กและเยาวชนจำนวน 32 คน จากเขตการศึกษาต่าง ๆ ทั่วประเทศใน ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 - มัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้มีโอกาสเข้าร่วมประชุมสนทนาเรื่อง "บทบาทของสื่อมวลชน เพื่อเด็กและเยาวชน" ผลจากการประชุม เด็กและเยาวชน เหล่านี้ได้แสดงข้อคิดเห็นพอสรุปได้ดังนี้

เด็กและเยาวชนเห็นว่าการโทรทัศน์ ควรจะเป็นรายการที่เพิ่ม ประสบการณ์ ความรอบรู้ จินตนาการ สร้างสรรค์ให้มากขึ้น รายการอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ ล้วนเป็นรายการที่ปลูกฝังความเชื่อและทัศนคติที่ผิด ๆ ควรมีการเปลี่ยนเป็นสิ่งที่ได้ ประโยชน์ ไปในทางสร้างสรรค์มากกว่า นอกจากนี้ควรเสนอข่าวสารที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น ต่าง ๆ ทั่วราชอาณาจักร หรือเป็นข่าวสารสรุปเหตุการณ์ความก้าวหน้า ความเคลื่อนไหว ต่าง ๆ โครงการชนบทสำคัญ การศึกษาในระดับท้องถิ่นรวมทั้งคำบรรยายเบื้องหลัง เหตุการณ์นั้น ๆ ด้วยเพื่อความเข้าใจ ส่วนค่านิยมค่านั้น คณะกรรมการกระจายเสียง แห่งชาติ น่าจะหามาตรการในการควบคุมแก้ไขป้องกัน หรือห้ามปรามให้เข้มแข็งขึ้น เพราะดูเหมือนว่าการโฆษณา นั้น ๆ ออกจะมากมายและโลดโผนเกินไป บางทีก็มีภาษา และถ้อยคำที่โหมเหี้ยมไปในทางที่ขัดต่อศีลธรรมอันดี

เป็นที่ยอมรับกันว่า โทรทัศน์มีอิทธิพลต่อเด็กทั้งในทางบวกและทางลบ และใน ฐานะที่พ่อแม่เป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิด และมีบทบาทอย่างมากต่อชีวิตความเป็นอยู่ของเด็ก จึงยอมมองเห็นว่าอะไรที่ส่งผลเอื้อต่อการพัฒนาการของเด็กบ้าง ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจ ที่จะศึกษาความคิดเห็นของพ่อแม่เกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ ที่มีต่อการพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก ว่ามีความคิดเห็นอย่างไร เพื่อจะได้นำข้อคิดเห็นเหล่านั้น เสนอแนะให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับโทรทัศน์ ได้นำไปใช้ปรับปรุงรายการให้มีคุณภาพมากขึ้น

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของพ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันว่าจะมี ความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการพัฒนาการทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมของเด็กแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของพ่อแม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกันว่า จะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการพัฒนาการทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมของเด็กแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของพ่อแม่ว่า การที่เด็กได้รับคำชี้แนะในขณะดูโทรทัศน์ต่างกัน จะมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมของเด็กแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของพ่อแม่ว่า โทรทัศน์จะมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมของเด็กต่างระดับอายุแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

5. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของพ่อแม่ว่า จำนวนเวลาที่เด็กใช้ดูโทรทัศน์ในแต่ละสัปดาห์จะมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมของเด็กหรือไม่ อย่างไร

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบว่าพ่อแม่ที่มีระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน จะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการพัฒนาการทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมของเด็กแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาสำหรับปรับปรุงรายการโทรทัศน์ให้เหมาะสมต่อไป

2. ทำให้ทราบความคิดเห็นของพ่อแม่ว่า การที่เด็กได้รับคำชี้แนะในขณะดูโทรทัศน์ต่างกัน จะมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมหรือไม่ อย่างไร เพื่อเป็นแนวทางสำหรับพ่อแม่ในการปฏิบัติต่อเด็กในขณะดูโทรทัศน์

3. ทำให้ทราบความคิดเห็นของพ่อแม่ว่า โทรทัศน์จะมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมของเด็กต่างระดับอายุ แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร เพื่อจะได้หาทางส่งเสริมหรือป้องกันอิทธิพลต่าง ๆ เหล่านั้น

4. ทำให้ทราบความคิดเห็นของพ่อแม่ว่า จำนวนเวลาที่เด็กใช้ดูโทรทัศน์ในแต่ละสัปดาห์ที่แตกต่างกัน จะมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมของเด็กหรือไม่ อย่างไร เพื่อเป็นข้อคิดสำหรับพ่อแม่จะได้ตระหนักถึงอิทธิพลและหาทางป้องกันไว้ล่วงหน้า

5. เพื่อเป็นประโยชน์และแนวทางสำหรับผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และผู้ดำเนินรายการในการปรับปรุง แกไขรายการโทรทัศน์ให้เหมาะสมกับเด็กในวัยต่าง ๆ และจะได้ส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กได้อย่างถูกต้อง

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พ่อแม่ของเด็กนักเรียนระดับอนุบาล ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น ที่อยู่ในใกล้ชิดกับเด็กและเลี้ยงดูเด็กเองในกรุงเทพมหานคร จำนวน 720 คน

2. ตัวแปรที่จะศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

2.1.1 ระดับการศึกษาของพ่อแม่

- ระดับประถมศึกษา
- ระดับมัธยมศึกษา
- ระดับอุดมศึกษา

2.1.2 สถานะทางเศรษฐกิจของพ่อแม่

- สูง
- กลาง
- ต่ำ

2.1.3 การที่เด็กได้รับคำชี้แนะในขณะดูโทรทัศน์

- มากครั้ง
- ปานกลาง
- น้อยครั้ง

2.1.4 ความมากน้อยที่เด็กดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์

- มาก
- ปานกลาง
- น้อย

2.1.5 ระบายอายุของเด็ก

- ต่ำกว่า 7 ปี
- 7 - 12 ปี
- 12 ปีขึ้นไป - 15 ปี

2.2 ตัวอย่างคำถาม คือ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้าน

ต่าง ๆ ได้แก่

2.2.1 อิทธิพลในด้านพัฒนาการทางร่างกาย

2.2.2 อิทธิพลในด้านพัฒนาการทางสติปัญญา

2.2.3 อิทธิพลในด้านพัฒนาการทางอารมณ์

2.2.4 อิทธิพลในด้านพัฒนาการทางสังคม

ข้อควรระวัง

คำตอบของพ่อหรือแม่เด็กมีความสำคัญเท่าเทียมกัน

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความคิดเห็น หมายถึง ความคิดและความรู้สึกเฉพาะของพ่อแม่ที่มีต่อพฤติกรรมของเด็กในขณะที่เด็กดูโทรทัศน์และหลังจากดูโทรทัศน์ไปแล้ว
2. ฐานะทางเศรษฐกิจของพ่อแม่ หมายถึง รายได้รวมที่พ่อแม่ได้รับในแต่ละเดือน แบ่งเป็น 3 ระดับ (จิรวรรณ นิจนตร 2526 : 96)
 - 2.1 ฐานะทางเศรษฐกิจสูง คือ มีรายได้มากกว่า 8,000 บาทต่อเดือนขึ้นไป
 - 2.2 ฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง คือ มีรายได้ 3,000 บาท ถึง 8,000 บาทต่อเดือน
 - 2.3 ฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ คือ มีรายได้น้อยกว่า 3,000 บาทต่อเดือน
3. การที่เด็กได้รับคำชี้แนะ หมายถึง การที่เด็กได้รับคำอธิบายและชี้ให้เห็นถึงข้อดีหรือข้อเสียจากพ่อแม่ในขณะดูโทรทัศน์ด้วยกัน โดยอาศัยเนื้อหาในโทรทัศน์ที่เด็กดูแบ่งออกเป็น
 - 3.1 มากครั้ง คือ ขณะที่พ่อแม่ดูโทรทัศน์กับเด็ก เมื่อเห็นสิ่งใดไม่ถูกต้องจะให้คำแนะนำ หรือชี้ให้เห็นถึงข้อดีแทบทุกครั้ง
 - 3.2 ปานกลาง คือ ขณะที่พ่อแม่ดูโทรทัศน์กับเด็ก เมื่อเห็นสิ่งใดไม่ดีก็จะให้คำแนะนำ หรือชี้ให้เห็นถึงข้อดีเฉพาะที่เห็นว่าสำคัญจริง ๆ เท่านั้น
 - 3.3 น้อยครั้ง คือ พ่อแม่เห็นว่าโทรทัศน์ไม่มีอันตรายสำหรับเด็ก นาน ๆ ครั้งจึงจะให้คำแนะนำหรือไม่ให้เลย
4. ความมากน้อยที่เด็กดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์ หมายถึง จำนวนชั่วโมงที่เด็กใช้ในการดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์ ว่ามีจำนวนมากน้อยเพียงใด แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม
 - 4.1 มาก คือ จำนวนชั่วโมงที่เด็กใช้ในการดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์มาก โดยถือเกณฑ์ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 67 ขึ้นไปเป็นตัวแบ่ง หรือคิดเป็น 33 เปอร์เซ็นต์ที่มีจำนวนชั่วโมงในการดูโทรทัศน์ตั้งแต่มากที่สุดลงมา ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มสูง

4.2 ปานกลาง คือ จำนวนชั่วโมงที่เด็กใช้ในการดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์ ปานกลาง โดยถือเกณฑ์ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 33 ถึง เปอร์เซ็นต์ที่ 66 หรือคิดเป็น 34 เปอร์เซ็นต์ ต่อจาก 33 เปอร์เซ็นต์ของกลุ่มสูงลงมา

4.3 น้อย คือ จำนวนชั่วโมงที่เด็กใช้ในการดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์น้อย โดยถือเกณฑ์ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 0 ถึง เปอร์เซ็นต์ที่ 33 หรือคิดเป็น 33 เปอร์เซ็นต์ ที่มีจำนวนชั่วโมงในการดูโทรทัศน์ตั้งแต่ศูนย์ที่ลุดขึ้นไป ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มต่ำ

5. อิทธิพลของโทรทัศน์ หมายถึง การที่โทรทัศน์มีผลต่อการประพฤติปฏิบัติ ของเด็กซึ่งมีผลกระทบต่อการพัฒนาการของเด็กทั้งทางบวก ทางลบ ในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม

6. พัฒนาการของเด็ก หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกาย และจิตใจผสมผสานกัน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้อาจเป็นไปได้ทั้งในทางเจริญงอกงามและเสื่อมถอยแบ่งออกเป็น

6.1 พัฒนาการด้านร่างกาย หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงทาง ด้านร่างกาย ได้แก่

6.1.1 ทักษะการเคลื่อนไหว ในทางบวก เช่น เด็กมีร่างกาย แข็งแรงขึ้นเพราะได้กระโดด พันดาบ และออกกำลังกายตามที่เห็นจากโทรทัศน์ ใน ทางลบ เช่น เมื่อเปิดโทรทัศน์เด็กจะนั่งเฝ้าหน้าจอไม่ลุกออกไปเล่นกับเพื่อน ฯ

6.1.2 การรักษาความสะอาดของร่างกาย ในทางบวก เช่น เด็กมักนำความรู้ที่ได้จากรายการต่าง ๆ มาปฏิบัติ เช่น การรักษาเสื้อผ้า การรับประทานอาหาร ฯลฯ ในทางลบ เช่น เด็กไม่ยอมไปล้างมือ บ้วนปาก หลังจากรับประทานอาหาร เสร็จ แต่จะรีบไปดูโทรทัศน์

6.1.3 สุขภาพ ในทางบวก เช่น เด็กชอบแปรงฟันเพราะเห็น ตัวอย่าง จากรายการโฆษณาสาธิต ในทางลบ เช่น เด็กชอบซื้อขนม เช่นพวกลูกอม ช็อคโกแลต ของขบเคี้ยวต่าง ๆ ตามที่เห็นโฆษณาทางโทรทัศน์ซึ่งทำให้ฟันผุได้ง่าย

6.2 พัฒนาการด้านสติปัญญา หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงทางความคิดและการรับรู้ในค่านต่าง ๆ ดังนี้

6.2.1 ความคิด ในทางบวก เช่น ขณะที่ดูรายการถามปัญหาในโทรทัศน์ เด็กจะคิดและตอบตามไปด้วย ในทางลบ เช่น เด็กชอบเพื่อนและยึดติดอยู่กับเรื่องราวในโทรทัศน์

6.2.2 การรับรู้ ในทางบวก เช่น โทรทัศน์ช่วยให้เด็กมีความรู้ในเรื่องต่าง ๆ คีขึ้น ในทางลบ เช่น เด็กมักเชื่อในสิ่งที่เหลวไหล หรือเรื่องอภินิหารต่าง ๆ เช่น การแปลงกาย การเหาะเหินเดินอากาศ ฯลฯ

6.2.3 การเลียนแบบ ในทางบวก เช่น เด็กจะนั่งท่าดอกไม้ ตุ๊กตา หรือสิ่งของอื่น ๆ ตามตัวอย่างที่เคยเห็นสอนทางโทรทัศน์ ในทางลบ เช่น เด็กมักนำคำหยาบคายที่ได้ฟังจากโทรทัศน์มาพูด

6.3 พัฒนาการด้านอารมณ์ หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ในค่านพฤติกรรมทางกาย วาจา ได้แก่

6.3.1 การควบคุมอารมณ์ ในทางบวก เช่น เด็กมักจะอ่านหนังสือง่าย ไม่ก่อกวนผู้ใหญ่เมื่อต้องการดูโทรทัศน์ ในทางลบ เช่น เด็กมักอารมณ์เสียหากไม่ได้ดูรายการที่ตนชอบ

6.3.2 การเลียนแบบ ในทางบวก เช่น เด็กชอบช่วยเหลือพ่อแม่ตามตัวอย่างที่เห็นจากรายการโทรทัศน์ ในทางลบ เช่น เด็กชอบพูดจาว่าร้ายและเล่นชกต่อยตามอย่างในโทรทัศน์

6.4 พัฒนาการด้านสังคม หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงในค่านการคบเพื่อนและบุคคลแวดล้อม ได้แก่

6.4.1 การเลียนแบบ ในทางบวก เช่น เด็กจะนำแบบอย่างการพูดจา การวางตัวต่อผู้ใหญ่ที่เด็กได้เห็นจากรายการโทรทัศน์มาปฏิบัติ ในทางลบ เช่น เด็กมักข่มขู่และรังแกเพื่อนตามอย่างตัวแสดงในโทรทัศน์ที่เด็กชอบ ทำให้เพื่อน ๆ ไม่อยากเล่นด้วย

6.4.2 สัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ในทางบวก เช่น เด็กมักจะ
ไม่ทะเลาะกันและเข้ากันได้ดีในระหว่างที่คุยถึงเรื่องในโทรทัศน์ ในทางลบ เช่น
โทรทัศน์ทำให้เด็กเล่นกับเพื่อน ๆ และพูดคุยกับคนรอบข้างน้อยลง

บทที่ 2

ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

พัฒนาการ

ในปัจจุบันนักจิตวิทยาได้อาศัยความรู้ ความเข้าใจที่ได้จากวิชาไซโคเมตริก (Psychometrics) เป็นหลักสำคัญ สำหรับใช้เป็นเกณฑ์ในการแบ่งพัฒนาการของบุคคล ออกพิจารณาเป็นด้าน ๆ ซึ่งโดยทั่วไปแล้วนิยมแบ่งออกเป็น 4 ด้าน (สมบูรณ์ พรหมภาพ, ชัยโรจน์ ชัยอินคำ 2518 : 108 - 109) ดังนี้

1. พัฒนาการทางด้านร่างกาย
2. พัฒนาการทางด้านสติปัญญา
3. พัฒนาการทางด้านอารมณ์
4. พัฒนาการทางด้านสังคม

พัฒนาการทางด้านร่างกาย

ในระหว่างวัยเด็กตอนต้น การเจริญเติบโตจะดำเนินไปในอัตราที่ช้า เมื่อเทียบกับอัตราการเจริญเติบโตในวัยทารก กล้ามเนื้อเจริญเติบโตแข็งแรงขึ้น ทำให้เด็กทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้มากขึ้นและเหนื่อยช้ากว่าแต่ก่อน ระยะนี้รูปร่างจะเปลี่ยนไปทางผอม และจะอู่งอแงมากขึ้น เมื่ออยู่ในระยะวัยเด็กตอนปลาย เมื่อเข้าสู่วัยเด็กตอนปลาย เด็กสามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้หลายอย่าง เช่น ปั่นดินเหนียว ระบายสี ช่วยทำงานบ้าน ง่าย ๆ ฯลฯ ในด้านทักษะของเขา ก็ก้าวหน้าไปได้ดีเท่ากับทักษะของมือและสองแขน เด็กอายุ 6 ขวบ สามารถเล่นสเกต ว่ายน้ำ ขี่จักรยาน เติบโตตามจังหวะดนตรี เป็นต้น (ประนต เคาณิม 2526 : 175 - 178, 229)

พัฒนาการทางกายของเด็กวัยนี้ ย่อมเกิดขึ้นเนื่องจากสิ่งแวดล้อม ต่อไปนี้

1. สภาพโภชนาการ เด็กใช้พลังงานในร่างกายเป็นเครื่องมือในการสังเกต

สำรวจสภาพแวดล้อมของตนเพื่อเรียนรู้ ถ้าเด็กมีพลังงานต่ำก็ไม่อาจปฏิบัติต่อสิ่งแวดล้อมได้เต็มที่ ทำให้มีทัศนคติที่ไม่ดี จำนวนแคลอรีทั้งหมดที่ร่างกายเด็กต้องการนั้น จะเพิ่มขึ้นตามกิจกรรมทางกายที่เด็กมี และขึ้นอยู่กับขนาดและโครงร่างของเด็กด้วย

2. การฝึกทักษะในการใช้อวัยวะเคลื่อนไหว เด็กในวัยนี้พัฒนาการทางกายที่สามารถควบคุมการทรงตัว และมีทักษะในการใช้อวัยวะเคลื่อนไหว ให้ทำงานประสานกันกับอวัยวะอื่น ๆ ได้มากขึ้น เด็กวัยนี้จึงสนใจที่จะฝึกกลางแจ้งเพื่อต้องการมีกิจกรรมเคลื่อนไหวตลอดเวลา ซึ่งก็ทำให้เด็กใช้อวัยวะเคลื่อนไหวได้คล่องแคล่วขึ้นเรื่อย ๆ การมีอุปกรณ์ทางกายก็ทำให้เด็กมีการเรียนรู้ทักษะหลายอย่าง และมีความกระตือรือร้นที่จะแสวงหาประสบการณ์ใหม่ ๆ อย่างไม่หยุดยั้ง ดังนั้นการจัดสิ่งแวดล้อมให้เด็กมีอิสระในการเคลื่อนไหว ในการเล่น การมีกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับคนอื่น ๆ จะมีส่วนช่วยให้เด็กมีทักษะมากขึ้นในการใช้อวัยวะเคลื่อนไหว ตลอดจนการมีพัฒนาในด้านต่าง ๆ ที่เหมาะสมด้วย

3. การมีอวัยวะที่สมบูรณ์ และมีสุขภาพดี

4. การพักผ่อนนอนหลับ และการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ

(จำเนียร ชวงโชติ และคนอื่น ๆ 2521 : 105)

พัฒนาการทางกายของเด็กวัยรุ่น

1. เด็กหญิงเข้าสู่วัยรุ่นเร็วกว่าเด็กชาย สำหรับเด็กชายบางคนก็เข้าสู่วัยรุ่นช้ากว่าเพื่อน ๆ รุ่นเดียวกัน มักจะมีปัญหาในการปรับตัว เพราะไม่สามารถร่วมทำกิจกรรมได้ดังเช่นเพื่อน ๆ

2. เด็กส่วนใหญ่เริ่มเข้าสู่วัยหนุ่มสาว ลักษณะทางเพศจะปรากฏชัด เสียงของเด็กชายมีการเปลี่ยนแปลง เสียงต่ำขึ้น ส่วนเด็กหญิงหน้าอกจะขยายขึ้น เป็นต้น

3. เด็กวัยรุ่นมีลักษณะแก่งก้าง ทำอะไรดูซัดตาไปหมด ทั้งนี้เพราะการที่พยายามรักษาทรงตัว

(พรณี ช.เจนจิต 2520 : 147)

วิธีส่งเสริมการปรับตัวทางร่างกายของวัยรุ่น

เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น ร่างกายต้องปรับตัวเพื่อให้เกิดสภาวะสมดุล วิธีที่จะส่งเสริมการปรับตัวทางร่างกายของวัยรุ่นมีหลายประการ (จำเนียร ช่วงโชติ และคนอื่น ๆ 2521 : 326 - 327) คือ

1. การออกกำลังกาย วัยรุ่นเป็นวัยที่กำลังเจริญเติบโต จึงต้องมีการออกกำลังกาย เพื่อช่วยให้กล้ามเนื้อแข็งแรง และเป็นการใช้พลังงานที่มีมากเกินไปลดลง จึงควรหาทางส่งเสริมให้เด็กได้ออกกำลังกายพอสมควร โดยจัดชั่วโมงพลศึกษา จัดกิจกรรมให้ช่วยเหลือคนอื่น ให้บริหารร่างกายให้มีรูปร่างสมส่วน วางท่าทางให้เหมาะสมและสวยงาม ไม่เก้งก้าง ตลอดจนการแต่งกายที่จะช่วยส่งเสริมบุคลิกภาพให้ดียิ่งขึ้น
2. การรับประทานอาหาร ควรให้รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ เพื่อการเสริมสร้างร่างกาย รับประทานอาหารช้า ๆ และเป็นเวลา
3. การพักผ่อน เด็กวัยรุ่นต้องการพักผ่อนมากกว่าผู้ใหญ่
4. ความเข้าใจด้านการเปลี่ยนแปลงของอวัยวะเพศ วิธีรักษาความสะอาด เวลาเป็นประจำเดือน เป็นต้น

พัฒนาการทางสติปัญญา

คำว่า "พัฒนาทางสติปัญญา" หมายถึง การที่บุคคลมีความสามารถทำกิจกรรมที่ต้องใช้สมอง (สติปัญญา) ให้บรรลุผลตามที่ตนต้องการ หรือตรงเป้าหมายที่วางไว้ได้ (จินตมาศ ชื่นบุญ และคนอื่น ๆ 2525 : 189) สติปัญญา เป็นผลจากการปรับตัวจากการที่มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ดังนั้นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางสติปัญญา มี 3 ประการ (พัฒนานุสรณ์ สถาพรวงศ์ 2522 : 8) คือ

1. วุฒิภาวะ (Maturation) เป็นการตัดสินใจอันทรีย์สามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้เหมาะสมกับอายุในระดับนั้นหรือไม่
2. ประสบการณ์ทางกาย (Physical experience) เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ และสิ่งแวดล้อมทำให้สกีมา (Schema) ของเด็กมีการใช้

ขบวนการปรับเข้าสู่โครงสร้าง (Assimilation) และขบวนการขยายโครงสร้าง (Accommodation)

กระบวนการปรับเข้าสู่โครงสร้าง เป็นขบวนการที่เกี่ยวกับการจัดสิ่งเร้าใหม่เข้าสู่โครงสร้างเดิมที่มีอยู่แล้ว ซึ่งจะทำให้เจริญขึ้น

กระบวนการขยายโครงสร้าง เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการสร้าง "สกีมา" ขึ้นใหม่ เมื่อพบว่าสิ่งเร้าที่พบนั้นไม่เหมือนกับสิ่งเร้าอื่น ๆ ที่ถูกสร้างไว้ใน "สกีมา"

การใช้กระบวนการทั้ง 2 กระบวนการนี้ มีผลทำให้เกิดพัฒนาการทางด้านสติปัญญาขึ้น

3. การปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social interaction) รวมถึงการถ่ายทอดทางวัฒนธรรม การอบรมเลี้ยงดู การให้การศึกษา ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ทำให้อินทรีย์ได้แลกเปลี่ยนสิ่งต่าง ๆ กับคนอื่นตลอดเวลา อันเป็นผลทำให้เกิดการพัฒนาทางสติปัญญาขึ้น

ทฤษฎีพัฒนาการด้านสติปัญญา และความคิดของเพียเจต์

เพียเจต์ (Piaget) ผู้ตั้งทฤษฎีพัฒนาการทางด้านสติปัญญา และความคิด ซึ่งได้รับการยอมรับจากนักจิตวิทยาทั่วโลกว่า เป็นทฤษฎีที่เหมาะสมที่สุดทฤษฎีหนึ่ง (สวนา พรพัฒน์กุล 2525 : 2 - 9) เขาได้ยึดแนวความคิดซึ่งเป็นข้อยอมรับเบื้องต้น (Basic assumption) 4 ประการด้วยกัน (Hunt and Sullivan, 1974 : 130 - 131) คือ

1. ขั้นต่าง ๆ ของพัฒนาการของร่างกาย ย่อมก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสติปัญญา และความคิด ซึ่งไม่อาจเข้าใจได้ด้วยการสร้างความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้า และการตอบสนอง (S-R) แต่จะต้องอธิบายในรูปของโครงสร้างทั้งหมด หรือระบบความสัมพันธ์ภายใน

2. พัฒนาการของโครงสร้างทางสติปัญญา และความคิดนั้น เป็นผลการปะทะสังสรรค์ (Interaction) ระหว่างโครงสร้างของอินทรีย์ และโครงสร้างของสิ่งแวดล้อม แต่ไม่ใช่ผลโดยตรงของวุฒิภาวะ หรือของการเรียนรู้

3. โครงสร้างของสติปัญญา และการคิดนั้น พัฒนามาจากการกระทำของบุคคล ต่อสิ่งแวดล้อม ในทฤษฎีของเพียเจต์ กิจกรรมทางสติปัญญา และการคิด ได้พัฒนาจาก กลไก การสัมผัส การเคลื่อนไหว การกระทำไปสู่กิจกรรมที่ต้องใช้สัญลักษณ์และภาษา ซึ่งจากแนวคิดนี้ จะช่วยให้มองเห็นบทบาทของบุคคลในด้านการพัฒนาสังคม หรือความคิดรวบยอดของเขา

4. ทิศทางของพัฒนาการในการปะทะสังสรรค์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อมนั้น จะมุ่งไปสู่ระดับความสมคูลย์ที่สูงขึ้น มีการปรับปรุงในระดับที่ซับซ้อนมากขึ้น คือปรับทั้งตัวบุคคล และสิ่งแวดล้อมให้เข้าหาซึ่งกันและกัน

จากข้อยอมรับพื้นฐานเบื้องต้น จะเห็นว่าสิ่งที่ เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาทาง ด้านสติปัญญา และความคิด คือการที่คนเรามีการปะทะสังสรรค์กับสิ่งแวดล้อมตั้งแต่เกิด ผลจากการปะทะสังสรรค์ทำให้เด็กเริ่มรู้จัก "ตน" (Self) มากขึ้น และดังนั้นระดับ สติปัญญา และความคิดเริ่มพัฒนาจากการปะทะสังสรรค์อย่างต่อเนื่องกัน ระหว่างบุคคล และสิ่งแวดล้อม (อบรม ดินทิบาล บ.ป.ป. : 29)

กระบวนการพัฒนาการทางสติปัญญา และความคิดของเด็ก แบ่งออกได้ดังนี้

(สวนา พรพัฒน์กุล 2525 : 2-10 - 2-11)

1. ขั้นประสาทสัมผัส และการเคลื่อนไหว (The Sensory - motor)
เริ่มตั้งแต่เกิดจนถึง 2 ปี พัฒนาการขั้นนี้เป็นการพัฒนาโครงสร้างด้านประสาทและการเคลื่อนไหว ในรูปของพฤติกรรมที่เกิดจากปฏิกิริยาสะท้อน (Reflex actions) ในตอนแรก ๆ ต่อมาจะมีการประสานงานกันของอวัยวะต่าง ๆ เช่นมือกับตา มือกับปาก ตากับหู การประสานงานของอวัยวะเหล่านี้ ก่อให้เกิดความพอใจแก่ผู้แสดงพฤติกรรม ดังนั้นพฤติกรรมที่กระทำซ้ำจึงเกิดขึ้นอีก

ในระยะนี้ ถ้าเด็กมีโอกาสใช้ประสาทสัมผัสมากเท่าใด ก็จะช่วยให้พัฒนาการทางด้านสติปัญญา และความคิดของเด็กเป็นไปอย่างรวดเร็ว (วารินทร์ สายโอบเอื้อ 2522 : 79)

2. ขั้นการคิดก่อนปฏิบัติการ (The Preoperational thought period)

ขั้นนี้อยู่ในช่วงอายุ 2 - 7 ปี โครงสร้างทางด้านสติปัญญาที่เกิดขึ้นในระยะนี้ จะมีโครงสร้างทางสัญลักษณ์ หรือภาษา (Symbolic schema) ซึ่งจะช่วยในการสร้างคำพูด และความคิดต่าง ๆ อย่างมีความหมาย อันจะนำไปสู่โครงสร้างด้านสิ่งกับ (Conceptual schema) โครงสร้างทั้งสองนี้ เกิดจากการเลียนแบบ โครงสร้างด้านประสาทสัมผัส และการเคลื่อนไหว แต่ในระยะนี้ยังคงติดอยู่กับการรับรู้ของตนเอง และยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง จึงยังไม่สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ทางตรรกศาสตร์ได้

3. ขั้นปฏิบัติการด้วยรูปธรรม (The Concrete - operational)

อยู่ในช่วงอายุ 7 - 11 ปี ในขั้นนี้โครงสร้างด้านสิ่งกับจะสัมพันธ์กับการปฏิบัติการ ซึ่งจะทำให้เด็กสามารถเข้าใจ และใช้ความคิดแบบตรรกศาสตร์ได้ สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ แต่ทั้งนี้จะต้องเป็นสิ่งที่เคยมีประสบการณ์มาก่อนแล้วบ้าง การเลียนแบบเกิดขึ้นในลักษณะของเหตุผลที่จะใช้ ต้องเข้ากันได้กับสถานการณ์นั้น ๆ และจะต้องมีวัตถุที่เป็นปัญหาปรากฏอยู่ด้วย

4. ขั้นปฏิบัติการด้วยนามธรรม (The Formal - operational period)

เป็นขั้นพัฒนาการทางสติปัญญาสูงสุดจากอายุ 11 ปี ไปจนพัฒนาถึงขีดสุดเมื่ออายุประมาณ 15 ปี เด็กจะสามารถใช้โครงสร้างทางสติปัญญาคัดสินปัญหาต่าง ๆ ซึ่งเป็นนามธรรมได้ แม้ว่าพัฒนาการทางสติปัญญาจะถึงขีดสูงสุด แต่กระบวนการ Assimilation และ Accomodation ยังคงทำงานไปตลอดชีวิตของคนเรา ดังนั้นการเลียนแบบย่อมจะเกิดขึ้นได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ วุฒิภาวะ ประสบการณ์ และสื่อของการถ่ายทอดทางสังคม

นอกจากนี้เด็กยังสามารถสะท้อนภาพของตัวเองออกมาได้ ลักษณะเช่นนี้จะทำให้เด็กมองเห็นตัวเอง และเข้าใจตัวเองตามที่เป็นจริงได้ ไม่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง รวมทั้งสามารถประเมินความคิดตนเองได้ (วารินทร์ สายโยบเชื้อ 2522 : 80)

ทฤษฎีพัฒนาการด้านสติปัญญาของมูว์นเนอร์

มูว์นเนอร์ (Bruner) ได้แบ่งพัฒนาการทางสติปัญญา และการคิดของมนุษย์ออกเป็น 3 ขั้น (Klausmeier and ripple. 1971 : 407 - 408) คือ

1. Enactive stage ขั้นนี้เปรียบได้กับขั้นประสาทรับรู้และการเคลื่อนไหวของเพียเจต์ เป็นขั้นที่เด็กจะเรียนรู้จากการกระทำ (Learning by doing) มากที่สุด

2. Iconic stage ขั้นนี้เปรียบได้กับขั้นก่อนปฏิบัติการคิดของเพียเจต์ ซึ่งจะครอบคลุมขั้นการคิดก่อนเกิดสัญลักษณ์ และการคิดแบบสหฐาน ในวัยนี้เด็กจะเกี่ยวข้องกับความจริงมากขึ้น เขาจะเกิดความคิดจากการรับรู้เป็นส่วนใหญ่ อาจมีจินตนาการบ้าง แต่ยังไม่สามารถคิดได้ลึกซึ้ง เหมือนขั้นปฏิบัติการคิดด้วยรูปธรรมของเพียเจต์

3. Symbolic stage เป็นพัฒนาการขั้นสูงสุดของบรุนเนอร์ เปรียบได้กับขั้นปฏิบัติการคิดด้วยรูปธรรม และขั้นปฏิบัติการคิดด้วยนามธรรมของเพียเจต์ เป็นพัฒนาการที่ได้มาจากขั้น Iconic stage เด็กจะสามารถเข้าใจความสัมพันธ์ของสิ่งของสามารถเกิดความคิดรวบยอด หรือสิ่งๆหนึ่งในสิ่งต่าง ๆ ที่ซับซ้อนได้มากขึ้น

การที่บรุนเนอร์ ได้กำหนดชื่อขั้นของพัฒนาการทางค่านสติปัญญา ตามแบบของเพียเจต์ขึ้นใหม่นี้ เพราะต้องการจะย้ำถึงบทบาททางวัฒนธรรม ซึ่งจะมีผลต่อความจริงของงานทางสติปัญญา และความคิดของบุคคล บรุนเนอร์ และคนอื่น ๆ ได้รายงานผลการศึกษาออกมาว่า สิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมจะเป็นองค์ประกอบสำคัญในฐานะ แรงความจริงของงานทางสติปัญญา การศึกษานี้ได้เน้นให้เห็นถึงบทบาทของการสอนในโรงเรียน ภาษา และองค์ประกอบอื่น ๆ ซึ่งมีอิทธิพลต่อความงอกงามทางสติปัญญา และความคิด

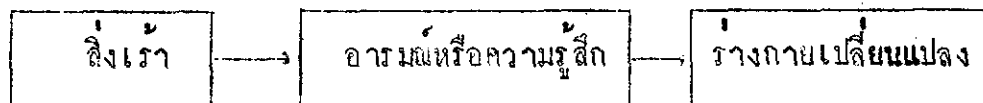
พัฒนาการด้านอารมณ์

พัฒนาการทางอารมณ์ เป็นเรื่องของวุฒิภาวะ และการเรียนรู้ประกอบกัน โดยในขั้นแรก การแสดงออกของอารมณ์ส่วนใหญ่เป็นไปตามธรรมชาติ เมื่อยิ่งโตขึ้นการเรียนรู้และประสบการณ์ ก็มีอิทธิพลต่อการแสดงออกของอารมณ์มากขึ้น อาจกล่าวได้ว่า อารมณ์ส่วนใหญ่เกิดจากการเรียนรู้ แต่อาศัยวุฒิภาวะ (ปราณี รามสูต 2528 : 276)

ทฤษฎีอารมณ์ (Theories of emotions)

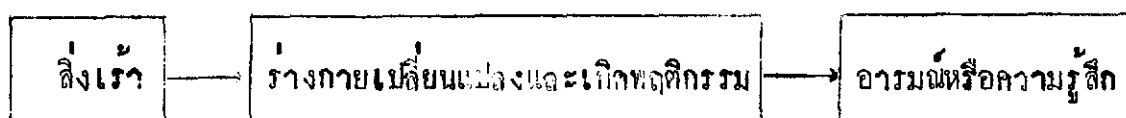
ทฤษฎีอารมณ์ที่น่าสนใจมีดังนี้ (ปราณี รามสูต 2528 : 176 - 178)

1. ทฤษฎีอารมณ์ตามความเชื่อเดิม (Classic theory) เป็นแนวคิดที่เป็นไปตามความเห็นแก่ตัวของคนส่วนใหญ่ ซึ่งอธิบายสั้น ๆ ว่า เมื่อมีสิ่งเร้า คือสถานการณ์ที่มีความหมายมาเร้าอินทรีย์ จะทำให้เกิดอารมณ์ขึ้น เมื่อเกิดอารมณ์ขึ้นแล้วก็จะมีการเปลี่ยนแปลงของร่างกายตามมา โดยเขียนเป็นผังภาพประกอบดังนี้

2. ทฤษฎีอารมณ์ของเจมส์ - แลง (James - lange theory)

วิลเลียม เจมส์ (William james), คาร์ล แลง (Carl - lange) ได้สร้างทฤษฎีอารมณ์ โดยให้คำอธิบายตรงกันว่า เมื่อบุคคลได้ปะทะสังสรรค์กับสิ่งเร้า ก็จะทำให้เกิดอารมณ์ สิ่งเร้า นั้น ๆ ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นกับร่างกายก่อน คือ มีการตอบสนองทางสรีระก่อน การเปลี่ยนแปลงหรือปฏิกิริยาตอบสนองนั้น ๆ ถูกส่งไปสมอง จะเกิดอารมณ์ หรือความรู้สึกขึ้นหลังจากที่สมองได้รับรู้การเปลี่ยนแปลงหรือปฏิกิริยานั้น ๆ แล้ว ซึ่งเขียนเป็นผังภาพประกอบในการเกิดอารมณ์ได้ดังนี้

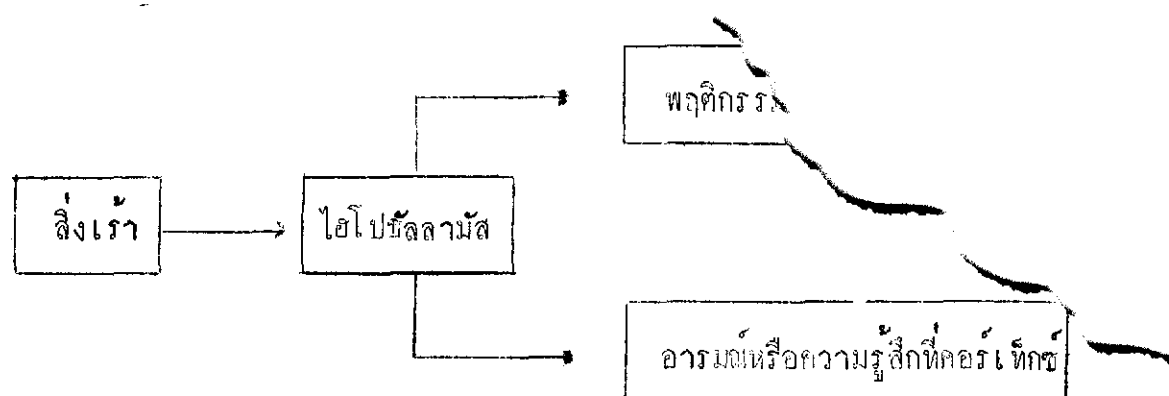

อธิบายโดยสรุปได้ว่า บุคคลจะเกิดอารมณ์ขึ้นมาได้ ต้องมีการเปลี่ยนแปลงของร่างกายก่อน ถ้าร่างกายไม่มีการเปลี่ยนแปลงก็จะมีอารมณ์เกิดขึ้น ตัวอย่างการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย เช่น หัวใจเต้นแรง หายใจลึก หอบถี่ มานตาขยาย ฯลฯ

ตัวอย่างพฤติกรรมการเกิดอารมณ์ตามทฤษฎีนี้ เช่น เมื่อไต่ที่สูง เท้าก้าวพลาดใจจะเต้นเร็ว หายใจเอาตัวรอดก่อน แล้วจึงรู้สึกกลัวหวาดเสียวทีหลัง คนที่ขับรถเมื่อจะชนสิ่งใดสิ่งหนึ่ง จะพยายามบังคับรถหลีกเลี่ยงสิ่งที่จะชนนั้นก่อน แล้วจึงตื่นเต้นตกใจทีหลัง เป็นต้น

3. ทฤษฎีอารมณ์ของแคนนอน (Cannon's theory) ทฤษฎีนี้บางคนเรียก "Cannon - bard theory" และอีกชื่อหนึ่งคือ "Thalamic theory"

แคนนอน (Cannon) ได้ร่วมมือกับบาร์ด (Bard) ทดลองการเกิดอารมณ์ โดยนำทฤษฎีของ เจมส์ - แลง มาลองปฏิบัติ แต่ผลที่ได้ไม่ตรงตามทฤษฎีดังกล่าว จึงเป็นเหตุให้เขาตั้งทฤษฎีอารมณ์ขึ้นใหม่ ซึ่งมีคำอธิบายโดยสรุปได้ว่า การเกิดอารมณ์ ในคนเรานั้น เป็นปฏิกิริยาของร่างกายที่เกิดขึ้นอย่างฉับพลัน เมื่อปะทะสังสรรค์กับ สถานการณ์ฉุกเฉิน ซึ่งมีศูนย์กลางของระบบประสาทที่ควบคุมอารมณ์อยู่ที่ ไฮโปธาลามัส (Hypothalamus) ซึ่งอยู่ประมาณกึ่งกลางศีรษะใต้ซัลลามัส เมื่อเผชิญกับภาวะฉุกเฉิน ไฮโปธาลามัสจะส่งงานไปยังต่อมใต้สมอง (Pituitary gland) ต่อมาต่อมใต้สมองก็จะ สร้างฮอร์โมนไปควบคุมการทำงานของต่อมอื่น ๆ ตามสภาพของอารมณ์นี้ เป็นผังภาพประกอบได้ดังนี้

ทฤษฎีนี้บางคนเรียกชื่อ ทฤษฎีไฮโปธาลามัส เนื่องจากถือว่าไฮโปธาลามัส เป็นศูนย์กลางของอารมณ์นั่นเอง ซึ่งแคนนอนก็ได้พิสูจน์ทฤษฎีของเขาโดยทดลองตัด ไฮโปธาลามัสของสุนัขออก ผลพบว่า หลังจากถูกตัดไฮโปธาลามัส สุนัขไม่มีอารมณ์ใด ๆ เกิดขึ้นทั้งสิ้น

ธรรมชาติพฤติกรรมทางอารมณ์ของบุคคล

อาจแยกกล่าวเป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้ (ปราณี รามสูต 2528 : 179) คือ

1. พัฒนาการทางอารมณ์ของคนเรา ส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลมาจากทั้งโดยธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อันได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูในวัยเด็ก นักจิตวิทยาบางคนมีความเห็นว่า เด็กแรกคลอดไม่มีอารมณ์ใด ๆ เกิดขึ้น พอรู้จักสิ่งแวดล้อมขึ้นมาสักหน่อยจึงเริ่มมีอารมณ์เกิดขึ้น แต่นักจิตวิทยาอีกจำนวนมากเชื่อว่า เด็กเริ่มมีอารมณ์เกิดขึ้นตั้งแต่แรกคลอด เช่น วัตสัน (John B. Watson) ได้ให้ความเห็นว่า เด็กแรกคลอดมีอารมณ์ใน 3 ลักษณะ ได้แก่ อารมณ์กลัว อารมณ์โกรธ อารมณ์รัก แล้วต่อ ๆ ไปก็มีอารมณ์อื่น ๆ เกิดตามมา ส่วนบริดจ์ส (Bridges) เห็นว่า เด็กแรกเกิดมีอารมณ์ในลักษณะรวม ๆ กัน คือ มีอาการตื่นเต้น (Excitement) แยกได้ไม่ชัดเจนว่าเป็นอารมณ์อะไร พอเข้าเดือนที่ 3 เริ่มแสดงอารมณ์ยินดี (Delight) และอารมณ์ไม่รื่นรมย์ (Distress) ให้เห็น พอเข้าเดือนที่ 6 จึงเริ่มมีอารมณ์กลัว อารมณ์เกลียด อารมณ์โกรธ ชัดเจนขึ้น แล้วหลังจากนั้นก็มีการพัฒนาการของอารมณ์รัก อารมณ์อิจฉา ฯลฯ เพิ่มขึ้นมาเป็นลำดับ

2. อารมณ์ก็เหมือนพฤติกรรมอื่นโดยทั่วไป คือ เป็นเรื่องของวุฒิภาวะและการเรียนรู้ เช่น ทารกคลอดใหม่จะหัวเราะไม่เป็น ถึงแม้จะมีความพึงพอใจหัวเราะไม่ได้ พอโตหน่อยจึงหัวเราะเป็น พอโตขึ้นอีกก็เรียนรู้ว่าแม่จะพอใจอยากหัวเราะ แต่ก็ต้องเลือกว่าในสถานการณ์อย่างไรจึงจะหัวเราะได้

3. เมื่อบุคคลปะทะสังสรรค์กับสิ่งเร้าที่จะทำให้เกิดอารมณ์ แต่ละคนจะมีระดับความรุนแรงของอารมณ์ที่เกิดขึ้นไม่เท่ากัน และเกิดอารมณ์ต่าง ๆ กัน แม้ว่าสิ่งเร้าจะเป็นสิ่งเดียวกัน ทั้งนี้ขึ้นกับปัจจัยหลายประการ เช่น สภาพร่างกายในขณะนั้นว่าปกติหรือไม่ และขึ้นกับทัศนคติหรือความคิดเห็นของแต่ละบุคคลซึ่งไม่เหมือนกัน

4. ถึงแม้คนแต่ละคนมีอารมณ์เดียวกัน ระดับความรุนแรงเท่า ๆ กัน แต่การแสดงออกซึ่งอารมณ์นั้น ๆ ของแต่ละบุคคลอาจต่างกันก็ได้ คำว่า "การแสดงออก" ในที่นี้หมายถึงพฤติกรรมต่อไปนี้ (พยอม วงศ์สารศรี 2526 : 170) คือ

4.1 ปฏิกิริยาภายนอก (Explicit reaction) เป็นพฤติกรรมที่สามารถสังเกตเห็นได้ เช่น การทำลายของ การดุด่า ยิ้มแย้ม ฯลฯ พฤติกรรมทางอารมณ์ ประเภ่นี้เกิดจากการเรียนรู้

4.2 ปฏิกิริยาภายใน (Implicit reaction) เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายในร่างกาย เช่น การทำงานของต่อมต่าง ๆ พฤติกรรมทางอารมณ์ประเภทนี้เป็นปฏิกิริยาที่ตอบสนองตามธรรมชาติ

4.3 การจจจจ (Awareness) เมื่อคนเรามีอารมณ์ผูกพันอยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งมักจะเอาใจจจจจอยู่กับสิ่งนั้น

พัฒนาการทางอารมณ์ในวัยเด็ก เมื่อเด็กอายุ 2 ขวบ จะเริ่มรู้สึกรักตัวเอง รักบุคคล รักสิ่งของ เครื่องเล่น และสัตว์เลี้ยงในเวลาใกล้เคียงกัน พออายุ 4 ขวบ ขึ้นไป ความรู้สึกคิดนึกตามราคาจะเปลี่ยนเป็นติดเพื่อน รักเพื่อน เด็กที่ไม่ได้รับความรักใคร่เอ็นดู ไม่ว่าจะจากบุคคลในครอบครัว หรือบุคคลภายนอกก็ตาม มักเป็นคนเห็นแก่ตัว ขัดขวางการแลกเปลี่ยนทางอารมณ์กับผู้อื่น เมื่ออายุประมาณ 6 ขวบ เด็กจะยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง เอาแต่ใจตนเอง และจะปรับตัวเองเข้ากับสังคมกลุ่มเพื่อนได้ดี หลังจาก 6 ขวบ ไปแล้ว เนื่องจากได้เรียนรู้มากขึ้น ต้องการพึ่งตนเอง และต้องการได้รับการยอมรับเข้าหมู่คณะ (จันทมาศ ชื่นบุญ และคนอื่น ๆ 2515 : 121 - 122)

อารมณ์ของเด็กมีการพัฒนาขึ้นเป็นลำดับ การเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์เกิดจากความเติบโตของเด็ก อันเนื่องมาจากพัฒนาการทางกาย และการที่เด็กได้เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม อันได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน และอื่น ๆ

อารมณ์ทั่ว ๆ ไปของเด็กตอนปลาย (6 - 12 ปี) แตกต่างจากวัยเด็กตอนต้น 2 ประการ คือ

1. ประเภทของสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดอารมณ์
2. รูปแบบของการแสดงออก

(ประณต เค้านิม 2526 : 234)

เด็กวัยนี้จะมีความอยากรู้อยากเห็นน้อยกว่าวัยเด็กตอนต้น อาจเป็นเพราะเด็กรู้แล้ว เห็นแล้วก็ทำได้ แต่ถาเด็กอยากรู้อยากเห็นอะไร เขามักคิดว่า เช่น หาหนังสืออ่าน ถามผู้ใหญ่ เป็นต้น และเนื่องจากเด็กอายุระหว่าง 10 - 13 ปี มีอัตราการเจริญเติบโตแตกต่างกัน จึงทำให้มีปัญหาทางอารมณ์เกิดขึ้น สิ่งที่ทำให้อารมณ์

ของเด็กปรวนแปรได้ง่ายก็คือ ระเบิดลูกปืนที่เด็กมีไม่ หาค้น ดังนั้นวัยที่จึงเป็นวัยที่มีคามารดาควรใช้เวลาอยู่กับเด็กให้มาก เพื่อแนะนำเขา สอนเขา หรือให้โอกาสแก่เขาในการทำกิจกรรมเพื่อฝึกทักษะเฉพาะอย่างที่เขาหัวไปนิยมชมชื่น เช่น วัยน้ำแข็ง เล่นกีฬา เก่ง หรือเรียนเก่ง ๆ ทั้งนี้เพื่อช่วยให้เขาเด่น มีคนสนใจ อยากรู้จักและเป็นพรรคพวก ค่าย (จันทาศิ ขึ้นบุญ และคนอื่น ๆ 2515 : 125) เด็กในวัยนี้ควรได้รับการช่วยเหลือจากการปรับตัวมาก ในเด็กบางคนอาจจะมีความรู้สึกไวต่อความรู้สึกของผู้อื่นที่มีต่อเขา เด็กจะไม่สบายใจอย่างมาก ถ้าถูกวิจารณ์เปรียบเทียบกับเด็กคนอื่น ๆ (ศรีชัย คำวิสุข 2525 : 130)

ความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบิดามารดาตั้งแต่วัยแรกของชีวิต จะช่วยเสริมสร้างและพัฒนาอารมณ์ต่าง ๆ ขึ้นมาทีละน้อย เริ่มจากความอบอุ่น สบาย และกลายมาเป็นความรักในที่สุด หรือเริ่มตั้งแต่ความผิดหวัง ความไม่แน่นอนของเหตุการณ์ มาเป็นความเกลียด ความโกรธในบั้นปลาย แต่ละชีวิตก็จะเสริมสร้างและพัฒนาอารมณ์ขึ้นมาเอง (จันทาศิ ขึ้นบุญ และคนอื่น ๆ 2515 : 126)

พัฒนาการทางสังคม

พัฒนาการทางสังคม หมายถึง การพัฒนาความสามารถในการแสดงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับแบบแผนที่สังคมยอมรับ เพื่อจะเข้าสังคมได้ การที่เด็กจะเข้าสังคมได้หรือไม่ขึ้น ขึ้นอยู่กับสิ่งสำคัญ ต่อไปนี้ (ประเสริฐ ตันสกุล 2517 : 156 - 157)

1. ลักษณะพฤติกรรมที่เหมาะสม หมายถึง เด็กจะเข้าสังคมได้ก็ต้องประพฤติตามแนวที่สังคมยอมรับ และนิยมชมชอบ ซึ่งสังคมแต่ละสังคมย่อมมีมาตรฐานของตัวเองว่าอย่างไรจึงจะเหมาะสม เด็กจะต้องรู้ ต้องเข้าใจมาตรฐานนี้ และปฏิบัติตามให้สอดคล้องกัน

2. บทบาททางสังคม หมายถึง แบบแผนพฤติกรรมที่ยึดถือปฏิบัติเป็นธรรมเนียมในสังคม ซึ่งในแต่ละสังคมไม่เหมือนกัน บทบาททางสังคมดังกล่าวได้แก่ บทบาทของพ่อแม ของลูก ของเด็ก ของครู ของนักเรียน ของพี่น้อง ปู่ย่า ตายาย เป็นต้น บทบาทเหล่านี้

กำหนดขึ้นเป็นมาตรฐานสำหรับสมาชิกในสังคม การปฏิบัติที่ไม่สมกับบทบาทที่สังคมกำหนด ทำให้เกิดปัญหาทางการปรับตัวเข้ากับสังคม และจะอยู่ในสังคมอย่างปกติสุขไม่ได้

3. ทักษะที่ต่อสังคม หมายถึง ความรู้สึกของเด็กที่มีต่อสังคม เด็กจะต้องรู้ว่าตนเองเป็นหน่วยหนึ่งของสังคม มีหน้าที่จะต้องเกี่ยวข้องกับและให้ความร่วมมือกับหน่วยต่าง ๆ ในสังคม ต้องมีท่าทีเป็นมิตร และแสดงพฤติกรรมในเชิงเป็นมิตรต่อผู้อื่น รวมทั้งรู้สึกพอใจในสังคมและกิจกรรมในสังคมด้วย

พัฒนาการทางสังคม คำนึงตามแบบแผนเช่นเดียวกันกับพัฒนาการด้านอื่น ๆ แบบแผนและลำดับขั้นของการพัฒนาทางสังคม จะสังเกตได้จากพฤติกรรมทางสังคมที่แสดงออกและลักษณะการเลือกคบเพื่อน ในระยะแรก ๆ เด็กเล็ก ๆ นึกถึงแต่ตัวเอง ยังไม่มีเพื่อน ต่อมาเริ่มรู้จักเล่นร่วมกับผู้อื่น การปรับตัวให้เข้ากับเพื่อน ๆ และความรู้สึกเรื่องพวกก็เริ่มต้นขึ้น เมื่อถึงวัยเข้าโรงเรียน ความรู้สึกเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างพวกพ้องเจริญเติบโตมากขึ้น มีการรวมกันเป็นกลุ่ม จัดกิจกรรมของกลุ่มที่ไม่มีผู้ใหญ่เข้ามาเกี่ยวข้อง ควบคุม กลุ่มจะใหญ่ขึ้น และมีกิจกรรมมากขึ้นเรื่อย ๆ (จำเนียร ชวงโชติ และคนอื่น ๆ 2521 : 171)

พัฒนาการทางสังคม จะมีอิทธิพลต่อการปรับตัว และการสร้างบุคลิกภาพของเด็ก แต่การที่เด็กจะปรับตัวได้ดีเพียงไรนั้น ขึ้นอยู่กับแบบแผนพัฒนาการทางสังคมของเด็ก ซึ่งเริ่มต้นมาจากครอบครัวเป็นแห่งแรก และจะทำให้เด็กเลียนแบบไปสู่การสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นต่อไป (ถวิล รัชชลี 2526 : 7)

เด็กทารกแรกเกิด จะไม่มีความรู้สึกในการที่จะสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น เด็กจะยึดตัวเองเป็นศูนย์กลางของความสนใจทั้งหมด พัฒนาการทางสังคมจะเริ่มขึ้นเมื่อเด็กเกิดความรู้สึกว่า แท้ที่จริงแล้วตัวเขาไม่ใช่จุดรวมความสนใจทั้งหมด แต่เป็นเพียงบางส่วนเท่านั้น เมื่อเกิดความรู้สึกเช่นนี้จะทำให้เด็กเกิดความต้องการที่จะสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และสิ่งอื่น ๆ รอบตัว เช่น ของเล่น เพื่อน เป็นต้น (ถวิล รัชชลี 2526 : 15)

ความสำเร็จของประสบการณ์ทางสังคมในวัยทารก เป็นเรื่องที่กำหนดว่าต่อไปเด็กจะมีความสัมพันธ์กับบุคคลภายนอกได้ดีเพียงไร เมื่อเด็กย่างเข้าสู่วัยนี้เด็กมักชอบคนอื่นมากขึ้น เพื่อขยายสังคมของตนออกไปและเมื่อสังคมของเด็กกว้างขึ้นความสัมพันธ์ภายในบ้านอาจลดลง กล่าวคือแทนที่เด็กจะติดพ่อแม่เหมือนอย่างแต่ก่อน กลับกลายเป็นติดเพื่อนและบุคคลที่ไม่ได้เป็นสมาชิกในครอบครัวมากขึ้นเป็นลำดับ เมื่อย่างเข้าสู่วัยเข้าโรงเรียน ย่อมมีการสังคมนอกกว้างขวางขึ้นเพราะได้รู้จักบุคคลอื่น ๆ มากมาย เช่น เพื่อน ครู พ่อแม่พี่น้องของเพื่อน ตำรวจ พยาบาล แพทย์ เป็นต้น การได้ออกจากบ้านมาโรงเรียนมีส่วนทำให้เด็กงอกงาม มีประสบการณ์กว้างขวางออกไป แต่การไปโรงเรียนอาจสร้างปัญหาในเรื่องการปรับตัวกับเด็กได้ ซึ่งปัญหาการปรับตัวจะมากขึ้นเพียงใดขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่เด็กได้รับจากที่บ้าน และบทบาทของครูในโรงเรียน

อย่างไรก็ตามการสังคมของเด็กวัยนี้ยังไม่สู้จะกว้างขวางนัก กล่าวคือในระยะตอนต้นของวัยนี้ แม้ว่าเด็กจะเริ่มอยู่กันเป็นกลุ่ม แต่เป็นกลุ่มเล็ก ๆ สมาชิกเปลี่ยนหน้ากันเรื่อยไป ส่วนมากเด็กมักเอาแต่ใจตัวเองและต้องการชนะแต่ผู้เดียว ดังนั้นการเล่นจึงเป็นการเล่นที่ต่างคนต่างเล่น เพียงแต่มารวมกลุ่มกันเท่านั้น

พัฒนาการด้านสังคมของเด็กวัย 9 - 12 ปี จะกว้างขึ้น เด็กหญิงอายุ 10 ปี ยังคงรวมกิจกรรม รวมเล่นกับเด็กชายได้เป็นอย่างดี พอถึงอายุ 11 ปี เด็กจะเริ่มแยกกันเล่นและทำกิจกรรมโดยจับกันเป็นกลุ่มเด็กหญิง กลุ่มเด็กชาย และต่อไปก็จะแยกกันมากขึ้นจนถึงชั้นวัยรุ่น

ในด้านความสัมพันธ์กับครอบครัว เด็กชายวัย 12 - 13 ปี ไม่ใคร่ใกล้ชิดกับพ่อแม่เหมือนเดิม ตรงข้ามกับเด็กหญิงซึ่งพยายามใกล้ชิดพ่อแม่มากขึ้น เพราะกำลังอยู่ในวัยที่มีความต้องการความสัมพันธ์ทางเพศ นอกจากนี้พัฒนาการทางสังคมที่สำคัญของเด็กวัยนี้คือมักไม่ชอบเล่นกับวัตถุเหมือนเมื่อยังเด็ก แต่ชอบเล่นกับบุคคล ไม่ชอบอยู่หรือเล่นคนเดียว ชอบอยู่เป็นแก๊งค์และเล่นเป็นกลุ่ม เป็นวัยที่เอาใจใส่ตนเองเพื่อการสังคม (จำเนียร ชวงโชติ 2521 : 174 - 178)

ระดับของการพัฒนาทางสังคมของเพียเจต์

เพียเจต์ (Piaget) ได้แบ่งระดับการพัฒนาการทางสังคมของชีวิตมนุษย์ออกเป็น 3 ระยะ (จำเนียร ช่วงโชติ และคนอื่น ๆ 2521 : 181) ดังนี้

ระยะที่ 1 เป็นระยะที่คนเรายึดถือตัวเองเป็นศูนย์กลางของความสำคัญ (Egocentric) เด็กจะถือตนเองเป็นจุดเด่น จะเปรียบเทียบกับอะไรก็เอาตัวเองเป็นที่ตั้ง จะพูดจะคุยก็ถือเป็นเรื่องของตัวเองไม่ยอมเข้าใจว่าที่ตัวเองพูดไปนั้นคนอื่นจะเข้าใจ เหมือนกับที่ตัวเองเข้าใจหรือไม่ การถือตัวเองเป็นศูนย์กลางของความสำคัญนี้ เป็นระยะแรกของการพัฒนาการทางสังคม ระยะนี้อาจประมาณได้กับเด็กในวัยทารกและในวัยเด็กตอนต้น (ก่อนเข้าโรงเรียน) ในระยะเวลาเหล่านี้ เด็กจะมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับบุคคลในครอบครัว โดยเฉพาะพ่อแม่ และพี่น้อง วงสังคมของเด็กวัยนี้มีอยู่เฉพาะแคบ ๆ โลกของเด็กในวัยเหล่านี้นั้นมีขอบเขตไม่ไกลนัก

ระยะที่ 2 เป็นระยะที่เด็กพยายามจะเข้าไปสู่ความสัมพันธ์ในสังคมที่แท้จริง เด็กจะค่อย ๆ คลายความยึดถือตัวเองเป็นศูนย์กลาง และเริ่มที่จะเข้าใจว่าในวงสังคมที่แท้จริงนั้น จะต้องมีการติดต่อซึ่งกันและกัน จะต้องพึ่งพาอาศัยกัน เป็นต้น

ระยะนี้เริ่มตั้งแต่วัยเด็กเข้าโรงเรียนเป็นต้นไป ความเปลี่ยนแปลงในทางความสัมพันธ์ จะเปลี่ยนรูปไปอย่างมากระหว่างอายุ 6 - 12 ปี โลกของเด็กจะขยายออกไปสู่เพื่อนฝูง ครู และบุคคลอื่น ๆ ในสังคมที่เด็กมีโอกาสได้ใกล้ชิดด้วย ความเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ระยะนี้เป็นช่วงสำคัญของชีวิต จะเป็นเครื่องบอกอนาคตของชีวิตสังคมของเด็กในภายหน้า

ระยะที่ 3 เป็นระยะที่เด็กเกิดการยอมรับนับถือระหว่างกัน ระยะนี้เป็นการพัฒนาขั้นสุดยอดของชีวิตสังคม มีการยอมรับนับถือผู้อื่นว่ามีความสำคัญเท่า ๆ กัน มีการยอมรับในการเป็นสมาชิกของสังคมเหมือนกัน มีการยอมรับในการมีความคิดความอ่านและมีการยอมรับว่า แทนที่จะพึ่งแต่ความคิดเห็นของตัวเองเป็นหลักแต่อย่างเดียว ก็มีการรับความคิดเห็นของผู้อื่นมาพิจารณาด้วยเสมอไป ความเปลี่ยนแปลงในระยะนี้เริ่มกับเด็กตั้งแต่วัยรุ่นขึ้นไปจนถึงวัยผู้ใหญ่ กล่าวคือ เด็กในวัยเหล่านี้จะเกิดมีความต้องการ มีเพื่อนทั้งเพศเดียวกัน เพื่อกันเพศและความต้องการที่จะร่วมกระทำกิจกรรมกับหมู่คณะ

เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับโทรทัศน์และพัฒนากันต่าง ๆ

โทรทัศน์

โทรทัศน์ เป็นสื่อมวลชนที่มีประสิทธิภาพ (ก่ำจัต กี่พานิช 2519 : 35) ของการส่งโทรทัศน์ทั่วโลกจะมุ่งเพื่อ 3 สิ่งใหญ่ ๆ คือ

1. ความบันเทิง
2. ความรู้
3. ข่าวสาร

จากการสำรวจของบริษัทดีมาร์ (ก่ำจัต กี่พานิช 2519 : 35) ซึ่งเป็นบริษัททำการสำรวจวิจัยด้านสื่อสารมวลชนในประเทศแถบเอเชีย พบว่า คนไทยเป็นประเทศรับฟังข่าวสารน้อยมาก ส่วนใหญ่แล้วจะนิยมรายการประเภทบันเทิงมาก

ในประเทศไทย โทรทัศน์เริ่มเข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันของคนไทยทั้งในเมืองและชนบท ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2508 เป็นต้นมา จนในปัจจุบันจะเห็นได้ว่าเสาโทรทัศน์ได้กระจัดกระจายจากคึกกรามบ้านของในกรุง ไปจนกระทั่งกระท่อมหรีหรือเรือนแพตามชนบทที่ห่างไกล ทำให้ประชาชนได้ทราบข่าวสาร ได้ความรู้จากด้านการสื่อสารมวลชนจากโทรทัศน์มากขึ้น ในด้านการบันเทิง โทรทัศน์ได้เสนอภาพยนตร์และการละครอยู่ทุกวัน ภาพยนตร์ทางโทรทัศน์ในระยะแรก ๆ ส่วนใหญ่เป็นภาพยนตร์อเมริกันในระยะต่อมาก็มีภาพยนตร์จีน ญี่ปุ่น และไทยเพิ่มมากขึ้น (พิพัฒน์ ชูวรเวช 2522 : 107) โทรทัศน์เป็นเสมือนชุมพลทางเทคนิคเป็นทรัพยากรทางเทคโนโลยีอย่างหนึ่งที่น่าจะนำมาใช้ให้เป็นผลต่อการพัฒนาพลเมือง แต่ในบ้านเรากลับใช้กันอย่างสิ้นเปลืองไม่คุ้มค่า โดยนำมาใช้เพื่อการบันเทิง มีเอาไว้อยู่หนึ่ง ละคร คนตรี และรายการชิงโชคกันเป็นส่วนใหญ่ (โรจน์ คำพาที 2520 : 88)

บทบาทของโทรทัศน์ ในฐานะสื่อมวลชนเพื่อการพัฒนา

จากแนวความคิดโดยทั่ว ๆ ไป เกี่ยวกับการพัฒนาประเทศ เป็นที่ยอมรับกันว่าการพัฒนาคน (Human development) เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดของการพัฒนาประเทศและ

สื่อสารมวลชนเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่มีลักษณะเอื้ออำนวยต่อการพัฒนา (เสถียร เขยประทับ 2522 : 1 - 2) คือ

1. ความกว้างขวาง (Extensive) สื่อมวลชนสามารถเข้าไปถึงทุกหนทุกแห่งของประเทศได้

2. ความรวดเร็ว (Speed) การถ่ายทอดข่าวสารโดยสื่อมวลชน เข้าถึงประชาชนจำนวนมากได้ ในเวลาอันรวดเร็ว

3. การที่สามารถควบคุมได้ (Controllability) เป็นการง่ายสำหรับผู้วางแผนพัฒนาที่จะใช้สื่อมวลชนเป็นเครื่องมือมากกว่าสิ่งอื่น ในการที่จะบรรลุจุดประสงค์ในการพัฒนาประเทศ

4. ศักยภาพของความเป็นประสิทธิภาพ (Potential effectiveness) สื่อมวลชนสามารถให้ความรู้ ซึ่งเป็นพลังมหาศาลที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือการให้ข่าวสารแก่ประชาชนเป็นสิ่งสำคัญในกระบวนการพัฒนาประเทศ

* อิทธิพลของรายการโทรทัศน์ต่อการรับรู้ของเด็ก

รายการโทรทัศน์ นับว่าเป็นแหล่งที่จะให้การศึกษา หรือความบันเทิงให้กับเด็ก ได้นอกเหนือไปจากการศึกษาในโรงเรียน ฉะนั้นรายการโทรทัศน์จะมีอิทธิพลกับเด็กในการรับรู้ (วัฒนา พุฒบางกูรานนท์ ม.ป.ป. : 17) คือ

1. เด็ก ๆ มักจะให้ความสนใจรายการโทรทัศน์ด้วยตัวเด็กเอง โดยที่พ่อแม่ไม่จำเป็นต้องบังคับหรือเคี่ยวเข็ญให้เด็กดู เด็กมักจะนึกว่าการดูรายการโทรทัศน์ ดูเพื่อความบันเทิง สนุกสนาน ฉะนั้นเด็กจึงตั้งใจดูและสามารถจดจำเรื่องราวหรือสิ่งต่าง ๆ ในรายการได้อย่างดี ไม่ว่าจะเป็นชื่อตัวแสดง ของใช้ คำพูด หรือกริยาท่าทางต่าง ๆ ในรายการนั้น ๆ

2. เด็กมักจะคิดว่าการกระทำ หรือความคิดเห็นต่าง ๆ ในรายการโทรทัศน์ นั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องและเป็นจริง เสมอ

3. เมื่อเด็กสามารถจำได้ และคิดว่าเป็นสิ่งที่ดีงาม เด็กก็มักจะพยายามเลียนแบบให้ตัวเองเป็นเหมือนกับตัวละครหรือคนใดคนหนึ่ง ในรายการโทรทัศน์ที่ตัวเองชื่นชอบ

รายการโทรทัศน์ ไม่ได้มีแต่ข่าว ละคร ภาพยนตร์ และเกมส์ต่าง ๆ เท่านั้น แต่ยังรวมถึงการโฆษณาสินค้าอีกด้วย หากรายการไหนคนนิยมดูมาก ก็จะได้ความนิยมจากผู้ทำการโฆษณามาก และอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ผู้ทำการโฆษณาเลือกใช้สื่อโฆษณาทางโทรทัศน์มากที่สุดก็คือ (พนา ทองมีอาคม 2522 : 9 - 12)

1. โทรทัศน์มีภาพ มีเสียง มีการเคลื่อนไหวเหมาะสำหรับการสาธิต เป็นวิธีที่ดีที่สุดในการโน้มน้าวใจคนรองลงมาจากพนักงานขาย
 2. เป็นสื่อมวลชนและเลือกสรรได้ รายการโทรทัศน์สามารถเข้าถึงคนทั่วไปได้ ส่วนบางรายการก็เลือกเข้าถึงกลุ่มใดคนหนึ่ง
 3. การรับรู้ที่เลียงไม่ได้ ผู้ชมไม่รู้ว่าจะมาเมื่อไร ผิดกับหนังสือพิมพ์ที่ผู้อ่านเลียงได้
 4. สามารถเจาะจงเข้าสู่คนเชื้อชาติต่าง ๆ ได้
- ดังนั้นเมื่อเด็กดูรายการโทรทัศน์ จึงจำต้องรับรู้การโฆษณาสินค้าไปด้วยโดยปริยาย

หนึ่งในปัจจุบัน โทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนที่มีบทบาทและอิทธิพลต่อเยาวชนอย่างมาก เพราะเด็กจะใช้เวลาว่างเป็นส่วนใหญ่กับการดูโทรทัศน์ วิลเบอร์ (Wilbur, 1961 : 30) และผู้ร่วมงานของเขาได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ของเด็ก ปรากฏว่าเด็กอายุ 3 ขวบ ใช้เวลาดูโทรทัศน์ 45 นาทีต่อวัน (จันทร์ - ศุกร์) เด็กอายุ 5 ขวบ การดูโทรทัศน์จะเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยประมาณ 2 ชั่วโมงต่อวัน เด็กอายุ 6 ขวบถึงเกรด 6 ซึ่งเป็นวัยที่ย่างเข้าสู่วัยรุ่น การดูโทรทัศน์อยู่ระหว่าง 2 - 2 ชั่วโมงครึ่งต่อวัน เด็กระหว่างเกรด 5 - 8 การดูโทรทัศน์จะสูงขึ้นเล็กน้อยประมาณ 3 ชั่วโมงต่อวัน และการดูโทรทัศน์จะอยู่ระหว่าง 2 - 2 ชั่วโมงครึ่งอีก ตัวเลขเหล่านี้เป็นการดูโทรทัศน์ประจำวันธรรมดาสำหรับวันเสาร์ - อาทิตย์ การดูจะเพิ่มขึ้นจากเดิมโดยเฉลี่ย ครึ่งชั่วโมง ถึง 1 ชั่วโมง ส่วนประเทศอังกฤษก็ได้มีการสำรวจเช่นกันโดยสภาโรงเรียน (The schools council) ของประเทศนั้น สำรวจพบว่าหนึ่งในสามของเด็กอายุ 10 ปี มาจากครอบครัวกรรมกร ใช้เวลาดูโทรทัศน์วันหนึ่ง ๆ มากกว่า 4 ชั่วโมง การสำรวจนี้ยังระบุว่า กลุ่มเด็กที่ยังเยาว์

และกลุ่มเด็กที่มีความสามารถต่ำ ดูโทรทัศน์มากที่สุด (สุทธิมา สัจจามันท์ 2526 : 84) สำหรับในประเทศไทยได้มีผู้วิจัย (วิจิตร ภักดิ์รัตน 2523 : 2) ว่าเด็กอายุ 2 ขวบ เริ่มดูโทรทัศน์ อายุ 3 ขวบ อาจดูได้ถึง 1 ชั่วโมง พอขึ้นประถมปลายเด็กจะดูได้ถึง 4 ชั่วโมง โดยไม่เบื่อและเมื่อขึ้นมัธยมจะดูมากขึ้นบางคนอาจดูจนรายการเลิก

ผู้ปกครองกับรายการโทรทัศน์

สำหรับความสัมพันธ์ของผู้ปกครองกับการดูโทรทัศน์ของเด็กนั้น พบว่าการดูรายการโทรทัศน์ของผู้ปกครองมีผลต่อการดูรายการของเด็ก หรือสมาชิกภายในบ้าน (Stein. 1975 : 4) ถ้าผู้ปกครองยิ่งใกล้ชิดกับสมาชิกในครอบครัวมากเท่าใด ยิ่งมีแนวโน้มที่จะแนะนำหรือสรุปคุณค่าของรายการโทรทัศน์นั้น และความรู้ที่ได้จากผู้ปกครองจะรวดเร็วกว่าประสบการณ์จากอิทธิพลของโทรทัศน์เพียงอย่างเดียว (Steiner. 1963 : 84) ซึ่งผู้ปกครองหลายคนก็นิยมชมชอบโทรทัศน์มากอยู่แล้ว ด้วยเหตุผลที่ว่าโทรทัศน์ช่วยให้เด็กอยู่กับบ้าน ช่วยให้ดูแลใกล้ชิดมากยิ่งขึ้นแล้ว ถ้าหากตัวผู้ปกครองเองชอบดูโทรทัศน์อยู่แล้วก็สนใจที่จะให้เด็กได้ดูอย่างอิสระ นี่จึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ผู้ปกครองหลายคนไม่ประสงค์ที่จะควบคุมการดูโทรทัศน์ของเด็ก ทั้งด้านเนื้อหา และเวลาในการดู (Steiner. 1963 : 89 - 90) ซึ่งสำหรับวัยรุ่น จะชอบรายการที่คล้ายคลึงกับผู้ปกครองน้อยกว่าเด็กเล็ก ทำให้เกิดความขัดแย้งกันในเรื่องรายการที่ชม

การอบรมดูแล

ความอบอุ่นที่เด็กได้รับจากครอบครัวอาจเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่จะเป็นเครื่องส่งเสริมหรือแรงต้านต่อการรับผลกระทบจากอิทธิพลของโทรทัศน์ ถึงแม้ว่าโทรทัศน์จะไม่สามารถเปลี่ยนทัศนคติ บุคลิก และพฤติกรรมของคนได้ จะเป็นเพียงแนวโน้มที่จะช่วยย่ำทัศนคติ พฤติกรรม บุคลิก ที่เด็กมีอยู่แล้วให้มากขึ้นหรือน้อยลงเท่านั้นก็ตาม (มนต์ชัย นินนาพนนท์ 2526 : 44 อ้างอิงมาจาก Klapper.n.d.) ดังนั้นพ่อแม่

จะต้องให้ความรักความอบอุ่นและเข้าใจเด็กอย่างเพียงพอ คือรู้ว่าเด็กวัยไหนมีนิสัย
อย่างไร มีลักษณะอย่างไร ต้องการอะไร และควรจะทำอย่างไร เด็กที่ได้รับ
ความเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดจะทำให้เด็กรู้สึกอบอุ่น มันคงปลอดภัย ทำให้เกิดความเชื่อมั่น
ในตนเอง ส่วนเด็กที่ขาดความรักความเอาใจใส่จากครอบครัว มักจะก่อปัญหาเพื่อเรียก
ร้องความสนใจ ซึ่งอาจไม่รักใคร่และไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับคนอื่นได้ (กวินทร์
ธรรมนุต 2522 : 19) นอกจากนี้พ่อแม่ควรเอาใจใส่ควบคุมการดูโทรทัศน์ของเด็ก
เลือกรายการที่เหมาะสมกับเด็ก และแบ่งเวลาในการดูโทรทัศน์ของเด็กให้เป็นสัดส่วน
(ธีระ ชัยยุทธยรรยง 2527 : 68) เนื่องจากโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อเด็กทั้งในด้านดีและ
ด้านเสีย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้ปกครองที่ช่วยให้คำแนะนำในการเลือกชม (ปฏิพัทธ์ กระแสนทร์
2509 : 218) พ่อแม่ที่มีการศึกษาสูงย่อมมีความรู้และความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดู
และแนะนำแก่บุตรได้ดีกว่า พ่อแม่ที่มีการศึกษาคำ เช่น อบรมสั่งสอนเรื่องมารยาทสังคม
วัฒนธรรม ศีลธรรมและแนะนำในการปรับตัวให้เหมาะสม ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเป็น
สิ่งที่จะส่งเสริมการพัฒนาการให้แก่เด็ก (น้อมฤดี จงพยุหะ และคนอื่น ๆ 2518 :
73) และจากงานวิจัยของวันชาติ ศิลาณ้อย (วันชาติ ศิลาณ้อย 2528 : 59) พบว่า
ตัวแปรสำคัญที่มีส่วนในการจำแนกความแตกต่างของนักเรียนที่เลือกชมรายการโทรทัศน์
แต่ละประเภท ได้แก่ รายได้ของครอบครัว หากครอบครัวมีภาวะบีบคั้นทางเศรษฐกิจ
หรือมีความยากจนมาก จะทำให้มีผลเสียต่อการปฏิบัติภาระกิจด้านการอบรมเลี้ยงดู ทั้งนี้
เพราะผู้ปกครองต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการหาหากิน (รุ่งเรือง บุญไธสง อ่างอิง
มาจาก ศรีวรรณ มากชู 2521 : 20) และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ซึ่ง
ฮาลเพิร์น (ทวี สุรเมธี 2521 : 10 อ้างอิงมาจาก Halpern. n.d) ก็ได้กล่าวไว้
เช่นกันว่าระดับการศึกษาของพ่อแม่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการในด้านการรับรู้ หากพ่อแม่ไม่
ควบคุม ปล่อยให้ดูตามชอบใจแล้ว ผลเสียที่ตามมา คือ

1. อาจทำให้เด็กเกิดความก้าวร้าว
2. อาจทำให้เด็กก่ออาชญากรรม
3. ทำให้เด็กมีสุขภาพ สุขนิสัยไม่ดีทั้งในเรื่องกิน นอน และรักษาความสะอาด

ตลอดจนการออกกำลังกาย เพราะเด็กได้แต่เฝ้าดูโทรทัศน์จนไม่รู้จักเวลาของตัวเองที่จะทำอย่างอื่นอีก

4. ทำให้การเรียนบกพร่อง เพราะเด็กไม่มีสมาธิในการทำที่บ้าน พบทวนวิชาที่ได้เล่าเรียนมา ไม่รักการอ่านหนังสือ ไม่ชวนชวนหาความรู้ ขาดความกระตือรือร้น

5. ทำให้เด็กเป็นคนเห็นแก่ตัว เมื่อเข้าร่วมกิจกรรมกับคนอื่นจะเป็นผู้ไม่ยอมทำเลย นอกจากเป็นผู้รับฝ่ายเดียว เพราะเด็กเคยชินกับการได้ดูโทรทัศน์ตนเองไม่มีโอกาสได้แสดง (ธีระ ชัยยุทธบรรยง 2521 : 66 - 68)

ในเรื่องเกี่ยวกับการยอมรับคุณแลนี้ บำรุง สุขพรรณ (เน้นพวัน สุชาโต อ้างอิงมาจาก บำรุง สุขพรรณ 2526 : 52) ได้ทำการวิจัยและพบว่า เด็ก ๆ ที่ดูรายการรุนแรงทางโทรทัศน์บ่อยครั้งจะมีความสัมพันธ์อย่างมากกับการแสดงออกในการยอมรับและ/หรือใช้วิธีการรุนแรงในการแก้ปัญหา หรือเคยมีประสบการณ์ในการต่อสู้ ไขกัถ้างมาก่อน ระดับของผลกระทบนี้จะแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมทางสังคมของเด็กและในครอบครัวที่พบว่า พ่อแม่มีบทบาทในการเอาใจใส่การดูโทรทัศน์ของลูก ๆ เช่น แนะนำรายการโทรทัศน์บางรายการ หรือจำกัดจำนวนชั่วโมงดูของลูก เป็นต้น จะมีผลต่อการลดจำนวนการดูรายการรุนแรง และเด็กจะมีแนวโน้มของการยอมรับการใช้ความรุนแรงน้อยกว่าเด็กที่ดูโทรทัศน์มาก อย่างไรก็ตามยังพบอีกว่า การควบคุมการดูโทรทัศน์อย่างเข้มงวดของพ่อแม่ โดยการห้ามดูรายการที่เด็กชอบ เด็กจะมีแนวโน้มที่จะต่อต้านและแสดงออกในการยอมรับการใช้ความรุนแรงมากขึ้น

จากที่ทราบกันแล้วว่าสื่อมวลชนในปัจจุบัน มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างการเรียนรู้ ปลุกฝังความประพฤติ อุปนิสัยของเด็ก ทุกวันนี้เด็กเป็นจำนวนมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร ใช้เวลากับการดูโทรทัศน์ หรืออ่านหนังสือมากกว่าที่จะใช้เวลาอยู่ใกล้ชิดกับพ่อแม่ ดังนั้นอุปนิสัยความประพฤติของเด็กจะได้รับสิ่งเร้าหรือแรงกระตุ้นจากโทรทัศน์ หรือสิ่งพิมพ์มากกว่าพ่อแม่ ผลกระทบจากสิ่งเร้าดังกล่าวจะเห็นได้ชัดหากเปรียบเทียบระหว่างเด็กในเมืองกับเด็กในชนบท จะเห็นได้ว่าความรู้รอบตัว อุปนิสัย ความประพฤติ และลักษณะการแต่งตัวที่ดี มีความแตกต่างกันแม้จะเป็นเด็กวัย

เดียวกันก็ตาม ซึ่งอาจจะมีปัจจัยอื่นประกอบ เช่น ฐานะ หรือระดับการศึกษาของพ่อแม่ เพื่อตีพิมพ์ของสื่อมวลชนก็เป็นส่วนประกอบสำคัญที่จะอธิบายความแตกต่างนี้ (ธีรนง เกิดสุคนธ์ 2525 : 1)

โทรทัศน์กับพัฒนาการทางด้านร่างกาย

โทรทัศน์ มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางด้านร่างกายของเด็กหลายประการด้วยกัน คือ

1. ทำให้ร่างกายไม่พัฒนา หรือพัฒนาไม่เต็มที่เท่าที่ควร ขณะที่เด็กอยู่ในวัยเตาะแตะ ร่างกายของเด็กต้องการการออกกำลังกายและต้องการการพักผ่อนอย่างเพียงพอ การออกกำลังกายจะทำให้การพัฒนากล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ เป็นไปได้อย่างเต็มที่ การวิ่งเล่นทำให้กล้ามเนื้อขา และส่วนที่เกี่ยวข้องแข็งแรงขึ้น เจริญ และมีการตอบสนองดีขึ้น กล้ามเนื้อที่ต้องการหัดใช้งาน เช่น กล้ามเนื้อมือ ก็ได้มีการฝึกฝนเต็มที่ ประสาทสั่งงานได้ถูกต้อง การทำงานของกล้ามเนื้อก็เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเล่นการวิ่ง ทำให้ระบบการทรงตัวดีขึ้น ประสาททุกส่วนฝึกฝน และเจริญเพื่อการทำงานที่ถูกต้อง ครั้นเมื่อเด็กติดโทรทัศน์ เด็กจะไม่ไปวิ่งเล่น มักจะนั่ง นอน หรือเอนตัวฟังสิ่งหนึ่งสิ่งใดแล้วก็ดูโทรทัศน์นั้นอย่างใจจดใจจ่อ เมื่อจบรายการหนึ่งก็เลือกรายการอื่นที่ของอื่นต่อไป ดังนั้น เด็ก ๆ เหล่านี้จึงไม่ได้มีการออกกำลังกาย ไม่ได้ฝึกฝนกล้ามเนื้อ และระบบประสาทส่วนต่าง ๆ (สุรพล สุคารา 2523 : 97)

2. อันตรายต่อสุขภาพ สำหรับเด็กเล็ก ๆ (2 - 5 ปี) อาจไม่มีปัญหา เนื่องจากเด็กในวัยของวัยนี้จะไม่มีความที่จะเก็บสิ่งที่ได้ดูมาคิดไตร่ตรอง ส่วนใหญ่เด็กจะจำอะไรก็เพียงชั่วครู่แล้วก็ลืม อย่างมากก็เพียงสามวันเท่านั้น แต่เมื่อเด็กเรียนรู้ภาษามากขึ้น จนกระทั่งอายุอยู่ในช่วง 7 - 10 ปี เด็กจะรู้จักดูภาพเป็นส่วนรวมไม่แยกย่อยเป็นส่วน ๆ เช่น ดูว่าวัวควายนี่ประกอบไปด้วย หู เขา ขา ตา จมูก ทั้งหมดเป็นลักษณะของวัว รวมทั้งกริยาอาการของวัวอีกด้วย เด็กจึงเริ่มติดโทรทัศน์เพราะเด็กได้เข้าใจความเป็นไปของเนื้อหาโดยตลอด ยิ่งโตขึ้นเด็กก็ยิ่งติดตามเรื่องได้มากขึ้น โดยเฉพาะการ์ตูน

ซึ่งเป็นเนื้อหาสั้น ๆ เป็นเรื่องง่าย คอนข้างเพื่องาน แผลงประหลาด หรือเหนือความจริงให้มาก เด็กสามารถตามใจตนและเหมาะสมกับช่วงความสนใจของเด็ก (ธีระชัย ทยอยรียง 2521 : 66) และเมื่อเด็กติดโทรทัศน์ก็ผลทำให้การกิน การนอนไม่เป็นเวลา สุขภาพพลอยทรุดโทรม นอกจากนี้อิทธิพลจากสินค้าที่โฆษณาในโทรทัศน์สำหรับเด็กนั้น ส่วนมากไม่ค่อยมีประโยชน์เท่าใดนัก เช่น ลูกอม ทอฟฟี่ ช็อกโกแลต ขนมหวาน ของขบเคี้ยวต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งเหล่านี้อาจเป็นผลเสียต่อสุขภาพฟันของเด็กได้ คือทำให้เด็กฟันเสีย และปัญหาที่ตามมาอีกก็คือ หากรับประทานเข้าไปมาก ๆ ยังจะเป็นผลให้เด็กไม่ชอบรับประทานอาหารอีกด้วย (อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ 2525 : 87)

3. อันตรายต่อสายตา การดูโทรทัศน์ทำให้สมองส่วนที่ควบคุมการทำงานของสายตาต้องทำงานหนัก เนื่องจากระบบการทำงานของโทรทัศน์นั้น เป็นการทำให้เกิดการเรืองแสงขึ้นที่จอภาพเพื่อให้ภาพปรากฏ และภาพนั้นจะมีลักษณะเป็นเส้นซ้อนกัน มีความสว่าง มีค่านแตกต่างกัน จึงทำให้เกิดภาพขึ้น การดูโทรทัศน์ในเวลากลางคืนจำเป็นต้องมีแสงสว่างอื่นในห้องควยอย่างน้อยที่สุดก็เปิดไฟไว้หนึ่งดวง เพื่อมิให้กล้ามเนื้อตาต้องทำงานหนัก โดยการถูกแสงสว่างในจอภาพ ซึ่งจะตัดกับความมืดในบริเวณอื่นอย่างมาก หากมิได้เปิดไฟไว้ ความแตกต่างมาก ๆ เช่นนี้ทำให้กล้ามเนื้อตาต้องทำงานหนักเกินไป จะเกิดอันตรายต่อสายตาได้ และมีโดยเฉพาะเรื่องแสงสว่างเท่านั้น ความใกล้เคียงของจอโทรทัศน์จากผู้ชมก็เป็นสิ่งสำคัญ นอกจากนี้โทรทัศน์บางเครื่องโดยเฉพาะโทรทัศน์สี หากการออกแบบเครื่องเป็นไปไม่ดี จะทำให้มีการปล่อยรังสีออกมา ซึ่งเป็นอันตรายได้เช่นกัน (สุรพล สุคารา 2523 : 85)

ในเรื่องนี้มนต์ชัย (มนต์ชัย นินนาทนนท์ 2526) ได้ทำการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 100 คน ผลจากการวิจัยครั้งนี้ เขาวชนได้ให้ความเห็นว่า การดูโทรทัศน์ทำให้เสียการเรียนมากที่สุดและทำให้สุขภาพเสื่อมโทรมได้ด้วย เช่น ทำให้ปวดตา ปวดศีรษะ และสุขภาพจิตเสีย

✧ โทรทัศน์กับพัฒนาการทางค่านิยม

อิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการทางค่านิยมนี้ อาจส่งผลทั้งดีและไม่ดี ดังนี้

ผลดี

1. มีความรู้กว้างขวางขึ้น โทรทัศน์ช่วยขยายการรับรู้ของเด็กได้กว้างขวางกว่าแต่ก่อน เด็ก ๆ มีโอกาสเห็นเพื่อนต่างชาติต่างภาษา เห็นวิถีชีวิตต่าง ๆ เห็นความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ ฯลฯ ทำให้เด็กมีความรู้กว้างขวางขึ้น ทันต่อเหตุการณ์ สามารถนำไปแลกเปลี่ยนกับเพื่อน ๆ

2. กระตุ้นให้เกิดความคิดริเริ่ม ความสนใจ รายการที่สอดแทรกเนื้อหาทางวิชาการผสมผสานกับความบันเทิง เป็นรายการที่น่าสนใจสำหรับเด็ก เมื่อเด็กได้ดูเขาจะคอย ๆ รับผิดชอบโดยไม่รู้ตัวแล้วก่อให้เกิดแรงจูงใจตามมา (อุบลรัตน์ คิริยวศักดิ์ 2525 : 85)

3. ส่งเสริมพัฒนาการด้านการอ่าน ภาพยนตร์หรือละครทางโทรทัศน์ โดยเฉพาะที่เสนอเป็นตอน ๆ มักได้รับความสนใจจากเด็กและผู้ใหญ่ ทำให้กระหายใคร่อยากรู้อีกเรื่องราวล่วงหน้า ว่าจะเป็นอย่างไรและจบลงอย่างไร ซึ่งเหล่านี้ล้วนนำไปสู่สื่ออีกประเภทหนึ่งคือสิ่งพิมพ์ ผู้สนใจจะติดตามอ่านเรื่องราวที่ลงพิมพ์เป็นตอน ๆ ในหนังสือพิมพ์ นิตยสารหรือรวมเล่มเป็นหนังสือการ์ตูน ซึ่งเป็นการส่งเสริมพัฒนาการด้านการอ่านเป็นอย่างดี (สุทิมา สัจจามันท์ 2527 : 13)

จากดังกล่าว ได้มีผลงานวิจัย (มณฑิยา นินนาทนนท์ 2526) มาช่วยสนับสนุนโดยเขาชวนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างได้ออกความเห็นว่าการดูโทรทัศน์มีประโยชน์คือทำให้ได้รับความรู้และทราบข่าวเหตุการณ์ทันโลก ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน ทำให้ฉลาดรอบรู้ กิเลสสร้างสรรค์และสามารถนำความรู้ต่าง ๆ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมพงษ์ (สมพงษ์ แทงตาก 2518) ที่ไปสำรวจความคิดเห็นของผู้ปกครองในกรุงเทพมหานคร ผลสรุปได้ว่าผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่า โทรทัศน์

มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กทางการศึกษาและบุคลิกภาพ คือทำให้รู้จักแสดงความคิดเห็น การวิพากษ์วิจารณ์ และทำให้การเรียนรู้ดีขึ้นด้วย โดยสอดคล้องกับงานวิจัยในต่างประเทศที่บาล็อก (Balogh. 1959 : 70) ได้ทำการสำรวจนิสัยการชมโทรทัศน์ของเด็กชาย ในโรงเรียนมัธยมในสหรัฐ โอไฮโอ ผลจากการวิจัยพบว่า นักเรียนจำนวนมากกว่าครึ่งให้คำตอบว่าโทรทัศน์ช่วยทำให้การเรียนรู้ขึ้นเช่นกัน

ผลเสีย

1. การเรียนตกต่ำ เนื่องจากเด็กไม่มีสมาธิในการทำบ้านคอยห่วงแต่จะดูโทรทัศน์ การทำการบ้านก็ไม่ได้ละเอียดรอบคอบเต็มที่ ไม่ได้ทบทวนบทเรียนโดยเฉพาะเด็กที่ขี้นอนขี้ดื่น ๆ เพื่อดูรายการที่ชอบยิ่งมีปัญหามากขึ้น เพราะนอกจากร่างกายไม่ได้พัฒนาเท่าที่ควรแล้ว ยังเป็นการเสียการเรียนอีกด้วย เมื่อพักผ่อนไม่เพียงพอสติปัญญาที่จะไปใช้เพื่อการศึกษาย่อมได้รับผลกระทบไปด้วย ดังจะเห็นได้จากคำบอกเล่าของอาจารย์ท่านหนึ่งของโรงเรียนมีชื่อ ได้คุยเล่าสู่กันฟังถึงพฤติกรรมของเด็กที่เป็นโรคติดโทรทัศน์ว่า "เด็กคนหนึ่งแต่เดิมเคยมีผลการเรียนค่อนข้างดีเพราะผู้ปกครองควบคุมการดูโทรทัศน์เป็นเวลาทุกวัน ต่อมาเด็กย้ายบ้านและเปลี่ยนผู้ปกครองใหม่ ไม่เข้มงวดในการดูแลเด็กนัก เด็กดูโทรทัศน์จนเกือบปิดสถานเป็นประจำ ผลการเรียนตกต่ำจนน่าใจหายและพบว่า เด็กคนนั้นเปลี่ยนพฤติกรรมไปหลายอย่าง เช่น หลับในชั่วโมงเรียน เล่าเรื่องราวของภาพยนตร์รอบคอบที่เพื่อนไม่ได้ดู กว่าที่รู้ว่าเกิดจากสาเหตุทางอารมณ์ของสื่อมวลชน และทำความเข้าใจกับผู้ปกครองก็ต้องใช้เวลาไปไม่น้อย" (สุรพล ตูตารา 2523 : 83)

2. จำกัดความคิดในเชิงสร้างสรรค์ และจินตนาการ ถ้าจะนำมาเปรียบเทียบกับการฟังหรือการอ่านโดยไม่เห็นภาพแล้ว เด็กจะสามารถจินตนาการและสร้างสรรค์ภาพและความคิด อันเกิดจากการฟังและอ่านได้มากกว่า (อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ 2525 : 88)

3. หลงมกภายในสิ่งโลก หลกลวง ทำให้ขาดความกระตือรือร้นที่จะใช้หลักความจริงทางวิทยาศาสตร์และจริยธรรมในการแก้ปัญหาชีวิตอย่างมีเหตุผล นอกจากนี้ก็ยังยอมให้ผู้อื่นมีความคิดเห็นของตนเอง

4. การพัฒนาทักษะทางภาษาค่อยลง เนื่องจากเด็กมีวาทะสนิใจโทรทัศน์ไม่ยอมทบทวนบทเรียน หรืออ่านหนังสืออื่นเพิ่มเติม และการดูโทรทัศน์นั้นก็แค่ฟังโดยไม่โต้ตอบเลย ทำให้เด็กไม่ได้พัฒนาทักษะทางภาษาของตนเองเท่าที่ควร (อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ 2525 : 88) นอกจากนี้รายการทุกรายการยังมีผลทางด้านภาษาโดยตรง ซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากรายการโฆษณาสินค้าที่ทำให้ภาษาวิบัติ โดยใช้ภาษาตลาดหรือภาษาที่เป็นส่ววนแปลก ๆ โดยที่ผู้จัดไม่ได้คำนึงว่าภาษาที่พูดออกไปนั้น จะทำให้เด็กจดจำเอาไปใช้จนติดปาก (ศิริโรจน์ 2518 : 13)

จากผลการวิจัยของ พัชรี รังสิกุล และบังอร พิรพัฒน์ (บำรุง สุขพรรณ 2526 : 51) ได้สำรวจความสนใจและความคิดเห็นของเด็กที่มีต่อรายการโทรทัศน์พบว่า นักเรียนส่วนมากมีความเห็นว่า การดูโทรทัศน์มีประโยชน์ คือทำให้ได้รับความรู้และสนุกสนานเพลิดเพลิน ในด้านเป็นโทษคือ ทำให้เสียเวลาในการดูหนังสือ หลังจากดูโทรทัศน์แล้ว ผลการเรียนของนักเรียนส่วนมากปกติ สำหรับสุขภาพทางกายและจิตของนักเรียนส่วนมากปกติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญจวน มีนประคิมฐ์ (บุญจวน มีนประคิมฐ์ 2513) เรื่อง "อิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ซึ่งมาจากครอบครัวที่มีฐานะแตกต่างกัน" พบว่า ฐานะทางครอบครัวจะมีอิทธิพลต่อการเลือกดูรายการโทรทัศน์ของนักเรียนไม่มากนัก นักเรียนส่วนมากจะเลือกดูรายการโทรทัศน์ตามความสนใจของตนเอง และส่วนใหญ่จะดูโทรทัศน์เฉลี่ยวันละ 2 ชั่วโมงขึ้นไป นักเรียนมีความคิดเห็นว่ารายการโทรทัศน์ให้ประโยชน์ทางด้านชีวิตประจำวันและความบันเทิงมากกว่าให้ประโยชน์ทางการศึกษา แต่ก็ไม่ทำให้ผลการเรียนเสียไป และโทรทัศน์ยังมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักเรียนในด้านการจำเอาจาคพุดที่เป็นภาษาสะแลงมาใช้มากที่สุด

จากผลการวิจัยดังกล่าว จะเห็นว่าชั้กับผลการวิจัยของหน่วยงานหนึ่ง (บุญกว้าง เกิดตุลา 2522 : 3) ที่ปรากฏว่า เด็กใช้เวลา 24 ชั่วโมงครึ่งต่อสัปดาห์ ในการนั่งอยู่หน้าจอโทรทัศน์ ซึ่งเป็นปริมาณที่มากเกินไป และในห้องเรียน ครูจะพบว่าเด็กนักเรียนส่วนใหญ่ขาดความกระตือรือร้นในการถามและตอบคำถาม ซึ่งอาจจะเนื่องมาจากปฏิกิริยาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในตัวเด็กที่ไม่สามารถแบกความแตกต่าง ระหว่างความเป็นจริงในชีวิตและมีภาพนิ่งที่รับรู้ทางโทรทัศน์ได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฮิมเมลเวท และคนอื่น ๆ (Harrison. 1966 : 108-109 citing Himmelweit and others) ที่ได้ทำการสำรวจกับเด็กจำนวน 4500 คน โดยส่งแบบสอบถามไปยังเด็กเหล่านี้และพบว่าโทรทัศน์ทำให้เกิดสนใจในการเรียนน้อยลง จากดังกล่าวพบว่าสาเหตุส่วนหนึ่งที่ทำให้รายการโทรทัศน์ไม่ส่งเสริมให้การเรียนของเด็กดีขึ้น อาจเป็นเพราะคุณภาพของรายการที่มุ่งให้ความรู้อยู่ในระดับปานกลาง (ทัศนีย์ ยาสมาน 2518 : 100) และรายการส่วนใหญ่เนื้อหาเหมาะกับการดำรงชีวิตมากกว่าการศึกษา (นพรัตน์ ศรประชุม 2512 : 74) แต่อย่างไรก็ตามโทรทัศน์ก็ได้ให้ข่าวสาร ได้รับความสนใจ ปรับปรุงรสนิยมให้ดีขึ้น และให้ประสบการณ์แก่เด็กมากขึ้นด้วย

โทรทัศน์กับการพัฒนาการทางอารมณ์

โทรทัศน์มีอิทธิพลอย่างมากต่อพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็ก และเป็นที่ยอมรับกันว่ารายการโทรทัศน์ที่ครองใจเด็กเล็กได้มากที่สุด คือการ์ตูน ซึ่งทำให้เด็ก ๆ มีจิตใจหมกมุ่นอยู่กับสิ่งเหลวไหลไร้สาระ เป็นคนชอบเพื่อน

การที่คนเราสมัยนี้มีจิตใจเหี้ยมโหดทารุณนั้น มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องของหลายประการ (ประสพ รัตนกร 2523 : 3) เช่น เพราะความโดดเดี่ยวไม่มีที่ปรึกษา ขาดความอบอุ่นในครอบครัวทำให้ไม่เห็นคุณค่าของชีวิต แต่ปัญหาสำคัญอีกอันหนึ่งก็คือตัวอย่างที่ไม่ดีจากภาพยนตร์โทรทัศน์ประเภทกำลังภายใน มีการฟันกันเลือดฟุ้งกระเด็นอย่างที่เราเรียกกันว่าเลือดท่วมจอ เด็กเห็นแล้วก็ทำตาม เช่น โหดตึก ผูกคอตาย รวมถึงละครที่มีการคบชู้สาว

อิทธิพลจากโทรทัศน์ ไม่ได้มีเฉพาะกับเด็กเล็กเท่านั้น โทรทัศน์บางรายการมีอิทธิพลต่อเด็กวัยรุ่นมาก โดยเฉพาะเรื่องของผู้ใหญ่ เด็กมักจะพยายามเลียนแบบโดยขาดประสบการณ์ที่ดี มีผู้ชมหลายคนที่มีอายุระหว่าง 13 - 14 ปี มักจะแสดงความกลัวต่อการที่ตนเองจะเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในวันหน้า หลังจากที่ได้ดูรายการสำหรับผู้ใหญ่มาแล้ว เช่น การขัดแย้งในชีวิตสมรส ความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นต้น โดยเฉพาะเด็กผู้ชายเคยมีคนวิจัยเอาไว้ว่า เด็กผู้ชายในวันนี้จะกลายเป็นคนชอบสิ่งฉาบฉวย ความหรูหรา เป็นพวกวัตถุนิยม (Materialism) ซึ่งมีอัตราส่วนมากน้อยต่างกันเป็นไปตามการได้เห็น ได้ยิน มาจากสื่อมวลชนต่าง ๆ เด็กส่วนมากจะเอาโลกของความฝันมาทำให้เป็นโลกของความจริง โดยอาศัยการเรียนรู้จากสื่อต่าง ๆ เด็กวัยรุนโดยเฉลี่ยแล้วมีอารมณ์อ่อนไหวมาก และมักจะชอบความรุนแรง เรื่องราวเกี่ยวกับความขัดแย้ง การเสี่ยงอันตราย การฆ่าฟันกันอย่างโหดเหี้ยม หรือความรักอย่างถูกคัม และชวนฝัน (จุมพล รอดคำดี 2519 : 118)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านอารมณ์นี้ นายแพทย์ เจ.เอล.สไตน์แฟลค์ (พิพจน์ ชูวรเวช 2522 : 109 - 110 อ้างอิงมาจาก เจ.เอล.สไตน์แฟลค์) ได้เคยเขียนรวบรวมไว้ในนิตยสาร รีคเคอร์ โคเจสท์ ว่า

1. จากการศึกษานักวิจัยของศูนย์การศึกษาความเจริญของเด็กที่มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียเหนือ โดยนำเด็กก่อนวัยเรียนจำนวน 10 คู่ ซึ่งมีอุปนิสัยการละเล่นและการดูโทรทัศน์คล้ายคลึงกัน ในระยะเวลาการศึกษาวิจัยเป็นเวลา 11 วัน โดยให้เด็กพวกหนึ่งดูเฉพาะภาพยนตร์ที่มีการใช้ความรุนแรง เช่น รบราฆ่าฟันกัน และเด็กอีกพวกหนึ่งให้ดูภาพยนตร์ที่ไม่มีบทบาทแสดงความรุนแรงเลย ผลการศึกษานี้ปรากฏว่าเด็ก 5 คนที่ได้ดูภาพยนตร์แสดงบทบาทใช้ความรุนแรงทำหัตถ์กันนั้น มีความประพฤติก้าวร้าวมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัดในเวลาต่อมา เช่น ชอบเตะ ค่อย ผลักตี ส่วนเด็กอีกกลุ่มหนึ่งมีความประพฤติไม่เปลี่ยนแปลง

2. นักวิจัย 2 ท่าน จากมหาวิทยาลัยเพนน์ สเตท ได้ศึกษาเด็กชั้นอนุบาลจำนวน 92 คน โดยแบ่งเด็กออกเป็น 3 กลุ่ม ให้ดูภาพยนตร์จากโทรทัศน์แตกต่างกัน

3 ประเภท วันละครึ่งชั่วโมง เป็นเวลาติดต่อกัน 4 สัปดาห์ เด็กกลุ่มที่ 1 ให้อาสาสมัคร เรื่อง "ซูเปอร์แมน" และ "แบทแมน" ซึ่งมีบทบาทแสดงการใช้ความรุนแรงในภาพยนตร์ อยู่มาก กลุ่มที่ 2 ให้อาสาสมัคร เรื่อง "เพื่อนบ้านของมิสเตอร์โรเจอร์" ซึ่งเป็นภาพยนตร์หุ่นกระบอก ที่สอนเด็กให้เป็นคนดี ให้อะสิ่งนิสัยไม่ดี เช่น โกรธง่าย ขอบริจาค กลัวไม่มีเหตุผล ฯ กลุ่มที่ 3 ให้อาสาสมัครทั่ว ๆ ไปไม่เจาะจง ผลปรากฏว่า เด็ก ๆ ที่มีพื้นฐานครอบครัว ยากจน เมื่อได้อาสาสมัคร "มิสเตอร์โรเจอร์" แล้วกลายเป็นเด็กที่วางง่าย ให้ความ ร่วมมือกับครูดีขึ้น อย่างไรก็ตามเด็กที่มีความประพฤติก้าวร้าวก็อดังมากกว่าปกติ มีมากกว่า ครึ่งหนึ่งเป็นเด็กอยู่ในกลุ่มที่ได้อาสาสมัครที่มีบทบาทแสดงความรุนแรง จนเป็นเหตุให้พวกนี้ชอบ ชกตอย ทะเลาะวิวาทกับเพื่อนนักเรียนมากขึ้น

3. มีนักวิจัยสำรวจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา 2,000 คน และเด็กนักเรียนจบ มัธยมปลาย 1,500 คน จากโรงเรียนต่าง ๆ 100 แห่ง ในสหรัฐอเมริกา พบว่าการดู ภาพยนตร์โทรทัศน์ที่มีบทบาทแสดงการใช้ความรุนแรง มีส่วนสัมพันธ์กับความประพฤติที่ก่อให้เกิด ปัญหาในเยาวชนเหล่านี้เป็นอย่างมาก

นอกจากนี้ผลการวิจัยของไวน์ (มณฑชัย นินนานนท์ 2526 : 26 อ้างอิงมา จาก Wiebe.n.d.) ยังได้ช่วยสนับสนุนอีกว่า รายการอาชญากรรมมีผลกระทบให้ผู้ชม เกิดความสนใจและเร้าให้ผู้ชมกระทำตามอย่างที่ได้เห็นด้วย

โทรทัศน์กับการพัฒนาทางสังคม

โทรทัศน์ไม่ได้ให้แค่ความรู้กว้างขวางทันต่อเหตุการณ์เท่านั้น แต่ยังช่วยสรุป ในการปรับตัวในสังคมกับเด็กจนราวคราวเดียวกันได้ง่ายขึ้น กังทิพย์พิทักษ์ (ปฏิพัทธ์ กระแสนินทร์ 2509) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "อิทธิพลของภาพยนตร์โทรทัศน์ต่อ พฤติกรรมเด็กวัยรุ่น" พบว่าภาพยนตร์โทรทัศน์มีอิทธิพลต่อเด็กวัยรุ่นในแง่ดีคือ ช่วยใน ด้านการเข้าสังคมกับเพื่อน และให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ มาก ส่วนอิทธิพลในแง่เสียคือ เด็กชอบเลียนแบบการกระทำของพระเอกและนางร้าย ซึ่งมีผลต่อจิตใจและสุขภาพจิตของ เด็กวัยรุ่นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบาร์นส์ (บาร์นส์ สือฮาไพ 2518 : 188 - 192) ทำการวิจัยเกี่ยวกับอิทธิพลของรายการโทรทัศน์ต่อเด็กที่มีสภาพทาง

เศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า โทรทซ์มีอิทธิพลต่อลักษณะพิเศษของเด็ก ความมากน้อยของผลนั้นขึ้นอยู่กับสังคมในชั้นเรียน อายุและเพศของเด็ก โทรทซ์ช่วยเพิ่มกิจกรรมทางสังคมเพราะเด็กสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ในกลุ่ม หลังจากการชมโทรทซ์แล้วและเด็กยังสามารถนำหัวข้อจากแบบสนทนาทางโทรทซ์มาอภิปรายกับเพื่อนอีกด้วย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยในต่างประเทศที่ กอร์ดอน (Harrison, 1966 : 108 - 109 citing Gordon, n.d.) ได้ทำการวิจัยไว้เรื่อง "โทรทซ์กับครอบครัว" โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงผลทางจิตวิทยาของรายการโทรทซ์ที่มีต่อชีวิตของคนในครอบครัว โดยใช้วิธีสังเกตแบบสอบถาม 1000 ชุด ไปยังโรงเรียนที่เลือกไว้ในเมือง Coventry เพื่อให้นักเรียนนำแบบสอบถามไปให้ผู้ปกครอง และให้บิดาของนักเรียนเป็นคนกรอกแบบสอบถามนั้น ผลปรากฏว่าโทรทซ์ช่วยให้สมาชิกอยู่ติดบ้าน และช่วยให้สมาชิกในครอบครัวต่าง ๆ สร้างความสนใจและรสนิยมของตนเองขึ้นใหม่ และเนื่องจากโทรทซ์เป็นสิ่งที่บันเทิงประจำวันที่มีความสำคัญเท่าอาหาร หรือยิ่งกว่าสำหรับเด็กบางคนอาหารไม่สนใจเท่ากับการดูโทรทซ์ ด้วยเหตุนี้ปัญหาประจำวันเล็ก ๆ น้อย ๆ ย่อมจะเกิดขึ้นได้ระหว่างลูก ๆ หรือระหว่างสมาชิกในครอบครัว เช่นการแย่งดูรายการที่ถูกใจของแต่ละคน เป็นเหตุให้มีการทะเลาะเบาะแว้งขัดใจกันถึงขั้นหุ้ตกันสภาพเหมือนพี่น้องแย่งขนมกันก็มี นอกจากนี้ผลจากรายการโฆษณาสินค้าจากพวกขนมและของเล่นต่าง ๆ ทางจอแก้ว ทำให้เกิดการขัดแย้งระหว่างพ่อแม่กับลูกได้ เมื่อลูกขอแล้วพ่อแม่ต้องปฏิเสธบ่อย ๆ ในครอบครัวที่เศรษฐกิจฐานะไม่เอื้ออำนวย ถ้าเศรษฐกิจฐานะของครอบครัวสูง ความขัดแย้งก็เกิดขึ้นเมื่อพ่อแม่ให้อย่างมากมายแล้วก็ยังไม่พอใจ ไม่อึ้งใจเด็ก เนื่องจากการโฆษณาคุณภาพของเล่นรุ่นล่าสุดที่มากขึ้นกว่าของเล่นรุ่นเก่า ๆ เป็นเหตุให้พ่อแม่กับลูกต้องขัดใจกันจนได้ เมื่อเด็กไม่ได้สิ่งที่ต้องการแล้วยังถูกยั่วเย้าอยู่ทุกวันทางโทรทซ์ ทำให้เด็กมีความรู้สึกโกรธ ไม่เป็นมิตรกับพ่อแม่ ซึ่งเป็นอีกเหตุหนึ่งที่ยับยั้งการสร้างความผูกพันระหว่างสมาชิกในครอบครัว แล้วส่งผลกระทบไม่ดีต่อนุชนสัมพันธ์ขั้นพื้นฐานของสังคมอีกด้วย

และจากดังกล่าวนี้เองได้มีผู้สนใจทำการวิจัย (สุกัญญา ศีระวนิช 2518 : 11 - 13) โดยศึกษากับเด็กอายุ 7 ปี, 10 ปี ที่มาจากครอบครัวของชนชั้นกลางและชั้นต่ำ พบว่าโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อเด็กในแง่ความทรงจำหลายประการ และยังช่วยเพิ่มความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับพี่น้อง เพื่อนฝูง มากกว่าที่จะช่วยเพิ่มความสัมพันธ์กับบิดามารดา อย่างไรก็ตามการเลือกของดูก็ทำให้เกิดข้อขัดแย้งขึ้นระหว่างพี่น้องด้วย และนอกจากนี้จากรายงานของเบนเนดิก (Benedict. 1949 : 342 - 350) ได้กล่าวไว้ว่า ฐานะที่ต่างกันจะทำให้ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ความสัมพันธ์กับเด็ก และบทบาทของแต่ละบุคคลแตกต่างกัน

สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. พ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมของเด็กแตกต่างกัน
2. พ่อแม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน จะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมของเด็กแตกต่างกัน
3. พ่อแม่คิดว่าเด็กที่ได้รับการชี้แนะในขณะดูโทรทัศน์บ่อยครั้ง และปานกลาง จะได้รับอิทธิพลที่มีต่อพัฒนาการด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมมากกว่าเด็กที่ดูโทรทัศน์โดยไม่ได้รับการชี้แนะบ่อยครั้ง
4. พ่อแม่คิดว่า โทรทัศน์จะมีอิทธิพลต่อพัฒนาการด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมของเด็กต่างระดับอายุแตกต่างกัน
5. พ่อแม่คิดว่าเด็กที่ใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์มาก จะได้รับอิทธิพลจากโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมมากกว่าเด็กที่ใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์น้อย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากร คือ พ่อแม่ของเด็กในระดับอนุบาล ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา
ตอนต้นทั้งหมดที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นพ่อแม่ของเด็กในระดับอนุบาล ประถมศึกษา
และมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวนประมาณ 960 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่างและการดำเนินการ

การสุ่มนี้สุ่มจากเด็กไปสู่พ่อแม่ ใช้วิธีสุ่มแบบ (Multi-stage random sampling)
โดยสุ่มมา 4 เขต จากทั้งหมด 24 เขต แล้วสุ่มโรงเรียนระดับอนุบาล ประถมศึกษา
และมัธยมศึกษาตอนต้นมาเขตละ 3 ระดับ ระดับละ 4 โรงเรียน โดยแบ่งเป็นโรงเรียน
ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง 2 โรงเรียนและโรงเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ 2 โรงเรียน
จากนั้นจึงสุ่มเด็กมาโรงเรียนละ 20 คน จะได้เด็กทั้งหมดดังนี้

ตาราง 1 แสดงกลุ่มตัวอย่าง

ฐานะทางเศรษฐกิจ ของโรงเรียน	พญาไท			พระโขนง			บางกอกน้อย			ราษฎร์บูรณะ		
	ประถม	มัธยม	อุดม	ประถม	มัธยม	อุดม	ประถม	มัธยม	อุดม	ประถม	มัธยม	อุดม
โรงเรียนที่มีฐานะ ทางเศรษฐกิจต่ำ	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20
โรงเรียนที่มีฐานะ ทางเศรษฐกิจสูง	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20
รวมทั้งหก	80	80	80	80	80	80	80	80	80	80	80	80

เมื่อได้จำนวนเด็กแล้วจึงส่งแบบสอบถามไปยังพ่อแม่ของเด็กเหล่านี้ แล้วนำข้อมูล
ที่ส่งกลับคืนมาแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ตามระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว โดยใช้เกณฑ์
ของ ชีรวัดน์ นิจเนตร (ชีรวัดน์ นิจเนตร 2526 : 96) ดังนี้

1. เด็กที่พ่อแม่มีรายได้รวมกันมากกว่า 8,000 บาทต่อเดือนขึ้นไป จัดอยู่ใน
กลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง
2. เด็กที่พ่อแม่มีรายได้รวมกันตั้งแต่ 3,000 บาท ถึง 8,000 บาทต่อเดือน
จัดอยู่ในกลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง
3. เด็กที่พ่อแม่มีรายได้รวมกันน้อยกว่า 3,000 บาทต่อเดือน จัดอยู่ในกลุ่มที่มี
ฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ

แล้วจัดเด็กแต่ละระดับให้อยู่ในกลุ่มฐานะทางเศรษฐกิจทั้ง 3 กลุ่ม (ดูตาราง 4)

การแบ่งกลุ่มตามลำดับความมากน้อยที่เด็กดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์

โดยผู้วิจัยออกแบบสอบถามความคิดเห็นของพ่อแม่ได้กว่า แต่ละวันเด็กดูโทรทัศน์ในช่วงใดบ้าง โดยจัดทำตาราง 2 ตาราง ตารางแรกเป็นตารางแสดงช่วงเวลาของวันจันทร์ถึงวันศุกร์โดยเริ่มตั้งแต่ 16.00 น. คือตั้งแต่เริ่มเปิดสถานีไปจนถึงปิดสถานี เวลา 24.00 น. ส่วนตารางหลังเป็นตารางแสดงช่วงเวลาของวันเสาร์ถึงวันอาทิตย์ เริ่มตั้งแต่ 8.00 น. จนถึง 24.00 น. การแบ่งช่วงเวลาดังกล่าวผู้วิจัยยึดเกณฑ์ตามช่วงเวลาของรายการโทรทัศน์โดยดูจากหนังสือพิมพ์เคลินิวส์ (เคลินิวส์ 2529 : 14, 17) ดังนี้

ตาราง 2 แสดงแต่ละช่วงเวลาที่โทรทัศน์ทำการ เปิดสถานีตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์

วัน เวลา	จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี	ศุกร์
16.00 - 16.30					
16.30 - 17.00					
17.00 - 18.00					
18.00 - 18.30					
20.00 - 21.00					
21.00 - 21.30					
21.30 - 22.00					
22.00 - 23.00					
23.00 - 24.00					

ตาราง 3 แสดงแต่ละช่วงเวลาที่โทรทัศน์ทำการเปิดสถานีในวันเสาร์และอาทิตย์

เวลา \ วัน	เสาร์	อาทิตย์
08.00 - 09.00		
09.00 - 09.30		
09.30 - 10.30		
10.30 - 11.00		
11.00 - 12.00		
12.00 - 13.00		
13.00 - 13.30		
13.30 - 14.30		
14.30 - 15.30		
15.30 - 17.00		
17.00 - 18.30		
20.00 - 21.00		
21.00 - 22.00		
22.00 - 22.30		
22.30 - 23.00		
23.00 - 24.00		

การกาเครื่องหมาย ✓ ให้กาตรงตามเวลาที่เด็กดูโทรทัศน์ กังนั้นในวันหนึ่ง ๆ
อาจจะกาเครื่องหมายได้หลายช่อง

เมื่อได้รับคำตอบ ผู้วิจัยได้รวบรวมจำนวนชั่วโมงของแบบสอบถามแต่ละฉบับ แล้วนำข้อมูลมาเรียงกันตั้งแต่ค่ามากที่สุดคือ 42 ชั่วโมง ไปถึงค่าน้อยที่สุด คือ 2 ชั่วโมง จากนั้นจึงแบ่งกลุ่มโดยใช้ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ ได้ดังนี้

กลุ่มที่เลือกใช้เวลาทบทวนข้อสอบมาก จะอยู่ตั้งแต่ P_{67} ขึ้นไป คือตั้งแต่ 29 ชั่วโมงขึ้นไป

กลุ่มที่เลือกใช้เวลาทบทวนข้อสอบปานกลาง จะอยู่ตั้งแต่ $P_{34} - P_{66}$ คือ 12 - 28 ชั่วโมง

กลุ่มที่เลือกใช้เวลาทบทวนข้อสอบน้อย จะอยู่ตั้งแต่ $P_0 - P_{33}$ คือต่ำกว่า 12 ชั่วโมง

จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ได้จำนวนของพ่อแม่ในแต่ละตัวแปรดังตาราง 4

ตาราง 4 แสดงจำนวนของพ่อแม่ในแต่ละตัวแปร

กลุ่มตัวอย่าง		จำนวน
การศึกษาของพ่อแม่	ประถมศึกษา	220
	มัธยมศึกษา	197
	อุดมศึกษา	235
ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว	ต่ำ	182
	ปานกลาง	238
	สูง	232
ค่าที่แนะที่เด็กได้รับในขณะคลอดบุตร	มากครั้ง	145
	ปานกลาง	258
	น้อยครั้ง	245
ระดับอายุของเด็ก	ต่ำกว่า 7 ปี	191
	7 - 12 ปี	238
	มากกว่า 12 ปีขึ้นไป	223
ความมากน้อยที่เด็กดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์	ดูมาก	205
	ดูปานกลาง	237
	ดูน้อย	210

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม

1 ชุด โดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 2 ตอน ได้แก่

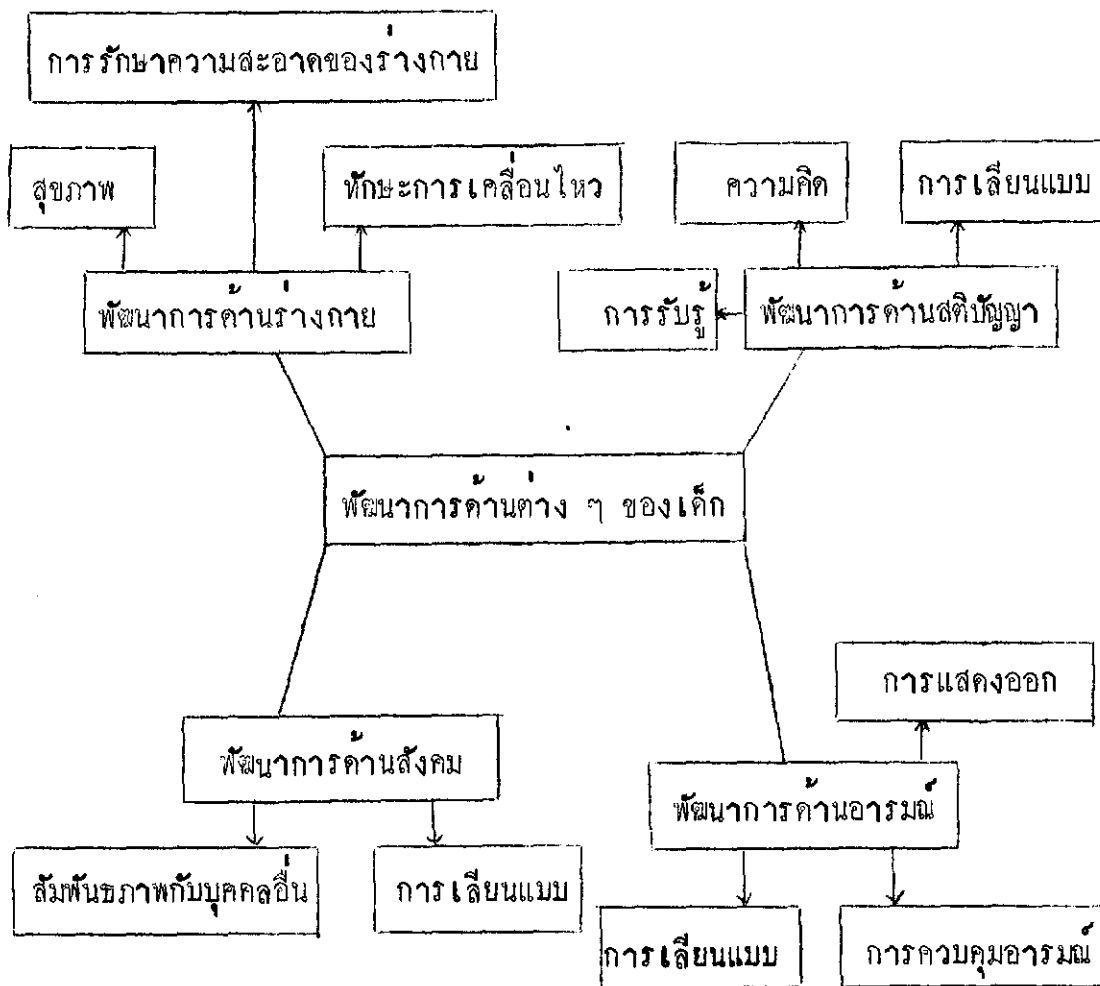
1. แบบสอบถามสถานภาพส่วนตัวทั่ว ๆ ไปของพ่อแม่และเด็ก

ประกอบด้วย ระดับการศึกษา และฐานะทางเศรษฐกิจของพ่อแม่ การที่
เด็กได้รับคำชี้แนะในขณะดูโทรทัศน์ ระดับอายุของเด็ก และความถี่ที่เด็กดูโทรทัศน์
ต่อสัปดาห์ จำนวน 6 ข้อ

2. แบบสอบถามความคิดเห็นของพ่อแม่เกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อ
พัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก จำนวน 60 ข้อ

การสร้างแบบสอบถาม

1. ศึกษาความหมายของพัฒนาการด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และ
สังคมของเด็ก จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วสร้างผังทฤษฎีพัฒนาการด้าน
ต่าง ๆ กับตัวแปรที่เกี่ยวข้อง ดังแสดงไว้ข้างล่างนี้ ผังทฤษฎีนี้ได้ให้ผู้เชี่ยวชาญว่า
เป็นไปตามทฤษฎีหรือไม่ เมื่อได้รับการแนะนำแก้ไขแล้ว ถือได้ว่าเป็นความเที่ยงตรง
ตามโครงสร้าง

ภาพประกอบ 1 พัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก

2. เมื่อได้ดังทฤษฎีที่เกี่ยวข้องแล้ว พิจารณาตัวแปรต่าง ๆ ร่วมกัน แล้วสร้างเป็นนิยามทั่วไปของเด็ก ดังนี้

พัฒนาการของเด็ก หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกายและจิตใจสมผสานกันซึ่งอาจเป็นไปได้ทั้งในทางเจริญงอกงามหรือเสื่อมถอย

3. หลังจากได้ให้นิยามทั่วไปแล้ว ได้กำหนดนิยามพฤติกรรมขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ว่าในการพัฒนาการแต่ละค่านั้น เด็กจะแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ อย่างไรบ้าง ที่พ่อแม่จะสามารถสังเกตเห็นได้ ซึ่งกำหนดได้ดังนี้

3.1 พัฒนาการด้านร่างกาย สามารถนำมาแยกย่อยเป็นพฤติกรรมได้ดังนี้

3.1.1 ทักษะการเคลื่อนไหว ได้แก่

3.1.1.1 การออกกำลังกาย

3.1.1.2 สนใจกีฬา

3.1.1.3 การทรงตัว

3.1.2 สุขภาพ

3.1.2.1 การพักผ่อน

3.1.2.2 การรับประทานอาหาร

3.1.2.3 สายตา

3.1.2.4 รู้จักแบ่งเวลา

3.1.3 การรักษาความสะอาดของร่างกาย

3.1.3.1 สร้างสุขนิสัยที่ดี

3.1.3.2 การเลียนแบบ

3.2 พัฒนาการด้านสติปัญญา

3.2.1 ความคิด

3.2.1.1 การตอบปัญหาจากโทรทัศน์

3.2.1.2 นำวิธีการแก้ปัญหาจากโทรทัศน์มาประยุกต์ใช้

3.2.2 การรับรู้

3.2.2.1 ได้ความรู้ในค่านต่าง ๆ

3.2.2.2 ได้มองเห็นและนำมาเปรียบเทียบระหว่าง

เรื่องชีวิตจริงกับสังคม

3.2.3 การเลียนแบบ

3.2.3.1 ประทับใจตัวบุคคลและยึดเป็นแบบ

3.2.3.2 คัดแปลงการทำงานจากที่พบทางโทรทัศน์

3.3 พัฒนาการด้านอารมณ์

3.3.1 การควบคุมอารมณ์

3.3.1.1 อารมณ์คล้อยตามบทบาทที่กำลังดู

3.3.1.2 แสดงอารมณ์เมื่อถูกชักจูงหรือกระตุ้นทางโทรทัศน์

3.3.2 การแสดงออก

3.3.2.1 แสดงท่าทางตาม

3.3.2.2 ชอบบทบาทที่กำลังก้าวร้าวและนำไปใช้

3.3.3 การเลียนแบบ

3.3.3.1 จำคำพูด ท่าทางมาแสดงกับผู้อื่น

3.4 พัฒนาการด้านสังคม

3.4.1 สัมพันธภาพกับบุคคลอื่น

3.4.1.1 นำเรื่องราวจากโทรทัศน์มาคุยกัน

3.4.1.2 มักชักใจกันเรื่องเปิดโทรทัศน์

3.4.2 การเลียนแบบ

3.4.2.1 ชอบช่วยเหลือการทำงาน โดยดูแบบอย่างจาก

โทรทัศน์

3.4.2.2 ทำตัวเป็นผู้นำตามอย่างตัวละคร

4. สร้างแบบสอบถามให้มีความครอบคลุมพฤติกรรมทั้งหมดนี้ กำหนดวัดได้ โดยให้พ่อแม่เด็กประเมินโดยให้มาตราจัดอันดับ 5 อันดับของ Likert

ลักษณะแบบสอบถาม

ลักษณะแบบสอบถามประเมินความคิดเห็นของพ่อแม่เกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะมีทั้งข้อความที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ของเด็ก ทั้งในทางบวกและทางลบ

ตัวอย่าง

ข้อ	คำถาม	บ่อยครั้งที่สุด	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย
(0)	<u>อิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการ</u> <u>ด้านร่างกาย</u> ทางบวก เด็กชอบแปร่งฟันเพราะเห็นตัวอย่าง จากรายการโฆษณายาสีฟัน ทางลบ					
(00)	โทรทัศน์ทำให้เด็กรับประทานอาหาร ไม่เป็นเวลา <u>อิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการ</u> <u>ด้านสติปัญญา</u> ทางบวก					
(00)	โทรทัศน์ช่วยให้เด็กมีความรู้ในเรื่อง ต่าง ๆ คีขึ้น					

ข้อ	คำถาม	บ่อยครั้ง ที่สุด	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย
(0000)	<u>ทางลบ</u> โทรทัศน์ทำให้เด็กไม่มีสมาธิที่จะ ทำการบ้าน <u>อิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการ ด้านอารมณ์</u>					
(00000)	<u>ทางบวก</u> เด็กมักยิ้ม หัวเราะ ขณะที่ดูโทรทัศน์					
(000000)	<u>ทางลบ</u> เด็กมักร้องไห้เมื่อถึงบทเศร้าโศก <u>อิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการ ด้านสังคม</u>					
(0000000)	<u>ทางบวก</u> เมื่อเปิดโทรทัศน์เด็กจะเลิกทะเลาะ และพูดคุยกันอย่างสันติสุข					
(00000000)	<u>ทางลบ</u> เด็กสนใจดูแต่โทรทัศน์ไม่ค่อยช่วย ทำงาน					

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ของเด็กในทางบวก

บ่อยครั้งที่สุด	ให้ 5 คะแนน
บ่อยครั้ง	ให้ 4 คะแนน
บางครั้ง	ให้ 3 คะแนน
นาน ๆ ครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ไม่เคย	ให้ 1 คะแนน

ข้อความที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ของเด็กในทางลบ

บ่อยครั้งที่สุด	ให้ 1 คะแนน
บ่อยครั้ง	ให้ 2 คะแนน
บางครั้ง	ให้ 3 คะแนน
นาน ๆ ครั้ง	ให้ 4 คะแนน
ไม่เคย	ให้ 5 คะแนน

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจำนวน 98 ข้อ ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางการสร้างเครื่องมือทดสอบทางจิตวิทยาและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานทางคำปรึกษา ตรวจสอบเพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงทางคำเนื้อหา หลังจากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขได้ 91 ข้อ ในขั้นนี้ถือว่าแบบสอบถามมีความครอบคลุมเชิงเนื้อหา (Face validity)

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นและได้รับการตรวจสอบและปรับปรุงแล้วในข้อ 3 ไปใช้สอบถามพ่อแม่ของเด็กทั้งในระดับอนุบาล ประถมศึกษา และมีธยมศึกษาตอนต้น ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 100 คน

5. นำแบบสอบถามที่ได้จากการสอบถามในข้อ 4 มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยนำคะแนนเด็กมาเรียงจากคะแนนสูงที่สุดไปจนถึงต่ำสุด แล้วแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม โดยใช้เทคนิค 25% คัดจำนวนผู้ที่ได้คะแนนสูง 25% แรกของกลุ่มสูง และคัดจำนวนผู้ที่ได้คะแนนต่ำ 25% แรกของกลุ่มต่ำ นอกนั้นไม่นำมาคิด จากนั้นนำมา

วิเคราะห์เป็นรายข้อโดยใช้สถิติ t -test เพื่อคัดเลือกข้อความที่มีค่าอำนาจจำแนกสูง คือมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ขึ้นไป (ดูภาคผนวก ก) ซึ่งได้แบบสอบถามที่ใช้ได้จำนวน 60 ข้อ

6. การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม นำแบบสอบถามที่ผ่านการวิเคราะห์ จากข้อ 5 มาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ Coefficient Alpha ได้ค่าความเชื่อมั่น .83 ดังนั้นแบบสอบถามนี้ถือว่าเป็นแบบสอบถามที่มีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ "ดี"

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยติดต่อขอความร่วมมือจากผู้บริหาร และคณะครูในโรงเรียนที่ทำการสุ่มมาดังกล่าว ในการแจกแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้แจก โรงเรียนละ 30 ชุด รวมทั้งสิ้น 1440 ชุด ได้ข้อมูลกลับคืนมาทั้งสิ้น จำนวน 993 ชุด และข้อมูลไม่จัดส่งคืนมาจำนวน 447 ชุด แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพส่วนตัวของพ่อแม่ และเด็ก

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของพ่อแม่เกี่ยวกับอิทธิพลของ โทรทัศน์ที่มีต่อการพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง คัดเลือกเฉพาะ ที่เห็นว่าสมบูรณ์เอาไว้ จำนวน 652 ฉบับ ส่วนแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์คัดทิ้งไป
2. ตรวจสอบให้คะแนนในแบบสอบถามตามเกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้ แล้วนำคะแนนที่ได้มา แยกพ่อแม่ออกเป็นกลุ่ม ๆ เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป
3. หาสถิติพื้นฐาน ได้แก่ คะแนนเฉลี่ย (Mean) ความแปรปรวน (Variance)
4. ทดสอบสมมุติฐานข้อ 1 ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพ่อแม่ ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน เกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก โดยใช้ One-way ANOVA และการวิเคราะห์เปรียบเทียบเป็นรายคู่ของ Scheffe

5. ทดสอบสมมติฐานข้อ 2 ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบความถี่เห็นของพ่อแม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน เกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก โดยใช้ One-way ANOVA และการวิเคราะห์เปรียบเทียบเป็นรายคู่ของ Scheffe

6. ทดสอบสมมติฐานข้อ 3 เปรียบเทียบเด็กที่ได้รับการชี้แนะในขณะดูโทรทัศน์บ่อยครั้งและปานกลางว่าจะได้รับอิทธิพลที่ดีต่อการพัฒนาการด้านต่าง ๆ มากกว่าเด็กที่ดูโทรทัศน์โดยไม่ได้รับการชี้แนะบ่อยครั้งหรือไม่ โดยใช้ One-way ANOVA และการวิเคราะห์เปรียบเทียบเป็นรายคู่ของ Scheffe

7. ทดสอบสมมติฐานข้อ 4 เปรียบเทียบเด็กที่มีระดับอายุแตกต่างกันว่าจะได้รับอิทธิพลที่ดีต่อการพัฒนาการด้านต่าง ๆ จากการดูโทรทัศน์แตกต่างกันหรือไม่ โดยใช้ One-way ANOVA และการวิเคราะห์เปรียบเทียบเป็นรายคู่ของ Scheffe

8. ทดสอบสมมติฐานข้อ 5 เปรียบเทียบเด็กที่ใช้เวลาในการดูโทรทัศน์แตกต่างกันว่าจะได้รับอิทธิพลที่ดีต่อการพัฒนาการด้านต่าง ๆ จากการดูโทรทัศน์แตกต่างกันหรือไม่ โดยใช้ One-way ANOVA และการวิเคราะห์เปรียบเทียบเป็นรายคู่ของ Scheffe

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐานที่ใช้ได้แก่

1.1 คะแนนเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N} \quad (\text{Ferguson. 1981 : 49})$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ค่าความแปรปรวน ใช้สูตร

$$s^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)} \quad (\text{Ferguson. 1981 : 68})$$

เมื่อ s^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนน
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 $(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2. วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถาม โดยใช้สูตร (วิเชียร เกตุสิงห์ 2524 : 138)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{s_H^2 + s_L^2}{n}}}$$

เมื่อ $\bar{X}_H$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ได้คะแนนสูง
 $\bar{X}_L$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ
 s_H^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มที่ได้คะแนนสูง
 s_L^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ
 n แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละกลุ่ม

3. วิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตร α - Coefficient

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right] \quad (\text{Magnusson. 1965 : 116})$$

เมื่อ α แทน ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
 s_i^2 แทน ความแปรปรวนของข้อสอบแต่ละข้อ
 s_t^2 แทน ความแปรปรวนของข้อสอบทั้งหมด
 n แทน จำนวนข้อในแบบสอบถาม

4. หากค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรมากกว่า 2 ตัวขึ้นไป โดยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance) (ชูศรี วงศ์รัตน์ 2525 : 152)

สูตรการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบมี 1 ตัวประกอบ

Source of Variation	df	SS	MS	F
Between groups	$k - 1$	$SS_B = \sum_{j=1}^k \frac{T_j^2}{n_j} - \frac{T^2}{N}$	$MS_B = \frac{SS_B}{k - 1}$	$F = \frac{MS_B}{MS_W}$
Within groups	$N - k$	$SS_W = SS_t - SS_B$	$MS_W = \frac{SS_W}{N - k}$	
Total	$N - 1$	$SS_T = \sum_{j=1}^k \sum_{i=1}^{n_j} X_{ij}^2 - \frac{T^2}{N}$		

เมื่อ	k	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
	T_j	แทน	ผลรวมของคะแนนในแต่ละกลุ่มตัวอย่าง
$\sum_{j=1}^k \sum_{i=1}^{n_j} X_{ij}^2$		แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสองในทุกกลุ่มตัวอย่าง
	n_j	แทน	จำนวนคะแนนในแต่ละกลุ่มตัวอย่าง
	N	แทน	จำนวนคะแนนทั้งหมด
	T	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	T^2	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

เมื่อพบว่าตัวแปรที่ทดสอบโดยวิเคราะห์ความแปรปรวนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงใช้การวิเคราะห์เปรียบเทียบเป็นรายคู่ ของ Scheffé (อนันต์ ศรีโสภณ 2525 : 295)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในบทนี้จะเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า และเพื่อให้เข้าใจตรงกันจึงได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์

- N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
- $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย
- S^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนน
- t แทน t-test
- F แทน F-test
- SS แทน ผลบวกกำลังสอง
- MS แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสอง
- df แทน ชั้นแห่งความเป็นอิสระ
- * แทน ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นดังนี้

- ตอนที่ 1 วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานทั่ว ๆ ไป
- ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อทดสอบสมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า
ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานทั่ว ๆ ไป โดยเปรียบเทียบความคิดเห็นของพ่อแม่ เกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก โดยจำแนกตามระดับการศึกษาของพ่อแม่ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว การที่เด็กได้รับคำชี้แนะ ในขณะที่ดูโทรทัศน์ ระดับอายุของเด็กและความมากน้อยที่เด็กดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์

1.1 เพื่อศึกษาว่าพ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน นั่นคือ กลุ่มพ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาจำนวน 220 คน มัธยมศึกษาจำนวน 197 คน และอุดมศึกษาจำนวน 235 คน จะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กแตกต่างกันอย่างไร ดังปรากฏในตาราง 5

ตาราง 5 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบสอบถามความคิดเห็นของพ่อแม่เกี่ยวกับ
อิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการพัฒนาร่างกายต่าง ๆ ของเด็กโดยจำแนกตามระดับการศึกษา
ของพ่อแม่

ระดับการศึกษา ของพ่อแม่		ระดับประถมศึกษา	ระดับมัธยมศึกษา	ระดับอุดมศึกษา
N		220	197	235
พัฒนาการด้าน ร่างกาย	$\bar{X}$	50.3437	51.8593	51.9618
	S	7.2756	7.1984	6.2781
	S^2	52.9344	51.8170	39.4145
พัฒนาการด้าน สติปัญญา	$\bar{X}$	47.8393	49.9947	48.8681
	S	8.8870	8.5194	8.6767
	S^2	78.9758	72.5802	75.2859
พัฒนาการด้าน อารมณ์	$\bar{X}$	53.4682	55.8020	56.0681
	S	9.3141	8.9037	8.2605
	S^2	86.7526	79.2759	68.2364
พัฒนาการด้าน สังคม	$\bar{X}$	49.1563	50.2447	50.1694
	S	7.5196	7.8345	7.1069
	S^2	56.5450	61.3794	50.5073

จากตาราง 5 เมื่อพิจารณาจากตัวเลขของค่าเฉลี่ยแล้วพบว่า แนวโน้มของ
ความคิดเห็นของพ่อแม่ที่มีการศึกษาระดับอุดมศึกษาคิดว่าโทรทัศน์มีอิทธิพลในทางที่ดีต่อ

พัฒนาการทางกาย อารมณ์ และสังคม มากกว่าพ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และประถมศึกษา และเมื่อพิจารณาค่าความแปรปรวนแล้วพบว่า คะแนนพัฒนาการด้านร่างกาย สติปัญญา และอารมณ์ของเด็กจากพ่อแม่ที่มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา มีความแปรปรวนมากกว่าพ่อแม่ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา ส่วนคะแนนพัฒนาการด้านสังคมจากพ่อแม่ที่มีการศึกษาอยู่ในระดับมัศึกษามีค่าความแปรปรวนสูงกว่า พ่อแม่ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาและอุดมศึกษา

1.2 เพื่อศึกษาว่าพ่อแม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน นั่นคือ กลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ จำนวน 182 คน ฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง จำนวน 238 คน และฐานะทางเศรษฐกิจสูง จำนวน 232 คน จะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กแตกต่างกันอย่างไร ดังตาราง 6

ตาราง 6 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบสอบถามความคิดเห็นของพ่อแม่เกี่ยวกับ
อิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก โดยจำแนกตามฐานะทาง
เศรษฐกิจของพ่อแม่

ฐานะทางเศรษฐกิจ ของพ่อแม่		ฐานะทางเศรษฐกิจ ต่ำ	ฐานะทางเศรษฐกิจ ปานกลาง	ฐานะทางเศรษฐกิจ สูง
N		182	238	232
พัฒนาการด้าน ร่างกาย	$\bar{X}$	49.8343	51.9328	52.0043
	S	7.2209	7.0417	6.4102
	S^2	52.1410	49.5858	41.0908
พัฒนาการด้าน สติปัญญา	$\bar{X}$	47.6444	49.2375	49.5086
	S	8.7871	8.8944	8.0604
	S^2	77.2137	79.1107	64.9696
พัฒนาการด้าน อารมณ์	$\bar{X}$	53.1713	55.6781	56.0294
	S	9.4406	8.7004	8.4232
	S^2	89.1246	75.6976	70.9506
พัฒนาการด้าน สังคม	$\bar{X}$	48.6722	50.7625	49.8276
	S	7.5508	7.3699	7.4022
	S^2	57.0149	54.3157	54.7927

จากตาราง 6 เมื่อพิจารณาจากตัวเลขของค่าเฉลี่ยแล้ว พบว่า แนวโน้มของความคิดเห็นของพ่อแม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง คือว่าโทรทัศน์มีอิทธิพลในทางที่ดีต่อพัฒนาการทางร่างกาย สติปัญญา และอารมณ์มากกว่าพ่อแม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง และฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ และเมื่อพิจารณาค่าความแปรปรวนแล้ว พบว่า คะแนนพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ และสังคม จากพ่อแม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำมีค่าความแปรปรวนสูงกว่า พ่อแม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางและสูง

1.3 เพื่อศึกษาว่าเด็กที่ได้รับคำชี้แนะในขณะดูโทรทัศน์ต่างกัน นั่นคือกลุ่มที่ได้รับคำชี้แนะมากครั้ง จำนวน 145 คน ได้รับคำชี้แนะปานกลาง จำนวน 258 คน และได้รับคำชี้แนะน้อยครั้ง จำนวน 249 คน จะได้รับอิทธิพลจากโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กแตกต่างกันอย่างไร ดังตาราง 7

ตาราง 7 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบสอบถามความคิดเห็นของพ่อแม่เกี่ยวกับ
อิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก โดยจำแนกตามค่าชี้แนะที่
เด็กได้รับในขณะดูโทรทัศน์

ค่าชี้แนะที่เด็กได้รับในขณะดูโทรทัศน์		มากครั้ง	ปานกลาง	น้อยครั้ง
N		145	258	249
พัฒนาการด้านร่างกาย	$\bar{X}$	53.3241	52.4884	49.0884
	S	6.8370	6.4409	6.9967
	S^2	46.7443	41.4847	48.9540
พัฒนาการด้านสติปัญญา	$\bar{X}$	50.4552	49.4109	47.5301
	S	8.8375	8.4670	8.8504
	S^2	78.1010	71.6898	78.3291
พัฒนาการด้านอารมณ์	$\bar{X}$	56.4000	55.6202	53.8313
	S	8.7429	8.7619	8.9999
	S^2	76.4384	76.7714	80.9980
พัฒนาการด้านสังคม	$\bar{X}$	51.2483	50.6085	48.4177
	S	8.0039	6.8529	7.5304
	S^2	64.0619	46.9628	56.7065

จากตาราง 7 เมื่อพิจารณาจากตัวเลขของค่าเฉลี่ยแล้วพบว่า พ่อแม่มีความ
คิดเห็นว่า เด็กที่ได้รับค่าชี้แนะในขณะดูโทรทัศน์มากครั้งจะได้รับอิทธิพลที่ดีจากโทรทัศน์
ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาการทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม มากกว่าเด็กที่ได้รับค่าชี้แนะ

ในขณะคูโทรศัพท์นปานกลาง และน้อยครั้ง และเมื่อพิจารณาค่าความแปรปรวนแล้วพบว่า คะแนนพัฒนาการด้านร่างกาย สติปัญญา และอารมณ์ของเด็กที่ได้รับคำชี้แนะในขณะคูโทรศัพท์น้อยครั้งนั้น มีค่าความแปรปรวนสูงกว่ากลุ่มเด็กที่ได้รับคำชี้แนะในขณะคูโทรศัพท์นปานกลางและมากครั้ง

1.4 เพื่อศึกษาว่าเด็กที่ระดับอายุต่างกัน นั่นคือ เด็กที่มีระดับอายุต่ำกว่า 7 ปี จำนวน 191 คน อายุ 7 - 12 ปี จำนวน 238 คน และอายุมากกว่า 12 ปีขึ้นไป จำนวน 223 คน จะได้รับอิทธิพลจากโทรศัพท์ที่มีต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กแตกต่างกันอย่างไร ดังตาราง 8

ตาราง 8 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบสอบถามความคิดเห็นของพ่อแม่เกี่ยวกับ
อิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก โดยจำแนกตามระดับอายุ
ของเด็ก

ระดับอายุของเด็ก		ต่ำกว่า 7 ปี	7 - 12 ปี	มากกว่า 12 ปี ขึ้นไป
N		191	238	223
พัฒนาการด้านร่างกาย	$\bar{X}$	50.9895	51.3431	51.7432
	S	6.6610	7.3661	6.7019
	S^2	44.3683	54.2599	44.9157
พัฒนาการด้านสติปัญญา	$\bar{X}$	46.1257	48.3151	51.9731
	S	7.3151	9.3125	7.8241
	S^2	53.5104	86.7220	61.2167
พัฒนาการด้านอารมณ์	$\bar{X}$	55.5812	54.4393	55.4730
	S	8.8883	9.5475	8.1216
	S^2	79.0026	91.1549	65.9608
พัฒนาการด้านสังคม	$\bar{X}$	48.7225	49.9034	50.9462
	S	7.1024	8.1596	6.8552
	S^2	50.4436	66.5788	46.9942

จากตาราง 8 เมื่อพิจารณาจากตัวเลขของค่าเฉลี่ยแล้วพบว่า พ่อแม่มีความคิดเห็นว่า เด็กที่ระดั้มากกว่า 12 ปีขึ้นไป จะได้รับอิทธิพลที่ดีจากโทรทัศน์ ซึ่งมีผลต่อพัฒนาการทางร่างกาย สติปัญญา และสังคมมากกว่า เด็กที่มีระดั้มากกว่า 7 ปี และอายุ 7 - 12 ปี และเมื่อพิจารณาจากความแปรปรวนแล้วพบว่า คะแนนพัฒนาการทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคมของเด็กที่ระดั้มากกว่า 7 - 12 ปี นั้นมีความแปรปรวนสูงกว่า เด็กที่มีระดั้มากกว่า 7 ปี และมากกว่า 12 ปีขึ้นไป

1.5 เพื่อศึกษาว่าเด็กที่ใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์ต่างกัน นั้นคือ กลุ่มที่ใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์น้อย จำนวน 210 คน อยู่ปานกลาง จำนวน 237 คน และดูมาก จำนวน 205 คน จะได้รับอิทธิพลจากโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กแตกต่างกันอย่างไร ดังตาราง 9

ตาราง ๑ ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบสอบถามความคิดเห็นของพ่อแม่เกี่ยวกับ
อิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการพัฒนากายต่าง ๆ ของเด็ก โดยจำแนกตามเวลา
มากน้อยที่เด็กใช้ดูโทรทัศน์ในหนึ่งสัปดาห์

เวลาที่เด็กใช้ในการดูโทรทัศน์ ต่อสัปดาห์		น้อย	ปานกลาง	มาก
N		205	237	210
พัฒนากายร่างกาย	$\bar{X}$	51.2505	52.0675	50.0488
	s	7.2666	6.7125	6.6934
	s^2	52.8032	45.0582	44.8015
พัฒนากายสติปัญญา	$\bar{X}$	48.7273	48.8025	49.2195
	s	8.9409	8.3276	8.5472
	s^2	79.9379	69.3490	73.0545
พัฒนากายอารมณ์	$\bar{X}$	55.6986	55.5714	54.0244
	s	8.8676	8.8885	8.8226
	s^2	78.6347	79.0054	77.8376
พัฒนากายสังคม	$\bar{X}$	50.0191	49.9496	49.5707
	s	7.6176	7.4152	7.3991
	s^2	58.0285	54.9848	54.7462

จากตาราง 9 เมื่อพิจารณาจากตัวเลขของค่าเฉลี่ยแล้วพบว่า พ่อแม่มีความคิดเห็นว่าเด็กที่ใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์น้อย จะได้รับอิทธิพลที่ดีจากโทรทัศน์ ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาการทางอารมณ์และสังคมมากกว่าเด็กที่ใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์ ปานกลาง และมาก ส่วนเด็กที่ใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์มาก จะได้รับอิทธิพลที่ดีจากโทรทัศน์ ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาการทางสติปัญญาสูงกว่าเด็กที่ใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์ปานกลางและน้อย และเมื่อพิจารณาค่าความแปรปรวนแล้วพบว่าคะแนนพัฒนาการด้านร่างกาย สติปัญญา และสังคม ของเด็กที่ใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์น้อยนั้น มีค่าความแปรปรวนสูงกว่า เด็กที่ใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์ปานกลาง และมาก

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทราบผลการทดสอบสมมุติฐาน

2.1 เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของพ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาต่างกันเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการพัฒนาร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคมของเด็ก ดังแสดงในตาราง 10, 11, 12, 13 และ 14 เพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อ 1 ที่ว่า "พ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการพัฒนาร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคมของเด็กแตกต่างกัน"

ตาราง 10 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการพัฒนาร่างกายของเด็กระหว่างพ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	272.3620	136.1810	2.846
ภายในกลุ่ม	649	31056.5751	47.8530	
รวม	651	31328.9371		

$$F_{.05} (2, 649) = 3.00$$

ผลจากตาราง 10 แสดงว่า พ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการพัฒนาร่างกายของเด็กแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 11 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการ
 คำนวณสติปัญญาของเด็กระหว่างพ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	407.5097	203.7549	2.780
ภายในกลุ่ม	649	47569.8078	73.2971	
รวม	651	47977.3175		

$$F_{.05} (2, 649) = 3.00$$

จากตาราง 11 แสดงว่า พ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความ
 คิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการคำนวณสติปัญญาของเด็กแตกต่างกัน
 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 12 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการ
 คำนวณของเด็กระหว่างพ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	903.0820	451.5410	5.773*
ภายในกลุ่ม	649	50760.9671	78.2141	
รวม	651	51664.0491		

$$*F_{.05} (2, 649) = 3.00$$

จากตาราง 12 แสดงว่า พ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็น
 ที่เกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการคำนวณของเด็กแตกต่างกันอย่างมี
 นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเพื่อที่ว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์
 ที่มีต่อการคำนวณของเด็กระหว่างพ่อแม่ทั้ง 3 กลุ่ม คุใดมีความคิดเห็น
 แตกต่างกัน จึงทดสอบโดยใช้การวิเคราะห์เปรียบเทียบเป็นรายคู่ของ Scheffé
 ปรากฏผลการเปรียบเทียบในตาราง 13

ตาราง 13 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการพัฒนาการอ่าน
อารมณ์ของเด็กที่ระดับการศึกษาของพ่อแม่แตกต่างกัน

ระดับการศึกษาของ พ่อแม่		ระดับประถม	ระดับมัธยม	ระดับอุดม
	$\bar{x}$	53.4682	55.8020	56.0681
ระดับประถม	53.4682	-	2.3338*	2.5999*
ระดับมัธยม	55.8020		-	0.2661
ระดับอุดม	56.0681			-

* $F < .05$

จากตาราง 13 แสดงว่า พ่อแม่ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาศึกษากับมัธยมศึกษา
และระดับประถมศึกษาศึกษากับอุดมศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อ
พัฒนาการอ่านอารมณ์ของเด็กแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 14 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการ
ด้านสังคมของเด็กระหว่างพ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	117.1712	58.5865	1.068
ภายในกลุ่ม	649	35586.0190	54.8321	
รวม	651	35703.1902		

$$F_{.05} (2, 649) = 3.00$$

ผลจากตาราง 14 แสดงว่า พ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความ
คิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้านสังคมของเด็กแตกต่างกันอย่าง
ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของพ่อแม่ที่มี
ฐานะทางเศรษฐกิจต่างกันเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้านร่างกาย
สติปัญญา อารมณ์ และสังคมของเด็ก ดังแสดงในตาราง 15, 16, 17, 18, 19 และ
20 เพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อ 2 ที่ว่า "พ่อแม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน จะมีความ
คิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และ
สังคมของเด็กแตกต่างกัน"

ตาราง 15 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการพัฒนาร้านร่างกายของเด็ก ระหว่างพ่อแม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	595.9894	297.9947	6.293*
ภายในกลุ่ม	649	30732.9477	47.3543	
รวม	651	31328.9371		

$$*F_{.05}(2, 649) = 3.00$$

ผลจากตาราง 15 แสดงว่า พ่อแม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการพัฒนาร่างกายของเด็กแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเพื่อที่ว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการพัฒนาร่างกายของเด็กระหว่างพ่อแม่ทั้ง 3 กลุ่ม ใดมีความคิดเห็นแตกต่างกัน จึงทดสอบโดยใช้การวิเคราะห์เปรียบเทียบเป็นรายคู่ของ Scheffé ปรากฏผลการเปรียบเทียบในตาราง 16

ตาราง 16 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการพัฒนาร่างกายของเด็กที่ฐานะทางเศรษฐกิจของพ่อแม่แตกต่างกัน

ฐานะทางเศรษฐกิจของ พ่อแม่	ค่า			
		ต่ำ	ปานกลาง	สูง
	$\bar{x}$	49.8343	51.9328	52.0043
ฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ	49.8343	-	2.0939*	2.3449 *
ฐานะทางเศรษฐกิจ ปานกลาง	51.9328		-	0.2510
ฐานะทางเศรษฐกิจสูง	52.0043			-

* $P < .05$

จากตาราง 16 แสดงว่า พ่อแม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำกับฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางและพ่อแม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำกับฐานะทางเศรษฐกิจสูง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการพัฒนาร่างกายของเด็กแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 17 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการค้าสัตว์ป่าของเด็กระหว่างพ่อแม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	369.0832	184.5416	2.516
ภายในกลุ่ม	649	47608.2343	73.3563	
รวม	651	47977.3175		

$$F_{.05} (2, 649) = 3.00$$

ผลจากตาราง 17 แสดงว่า พ่อแม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการค้าสัตว์ป่าของลูกแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 18 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการค้า
อารมณ์ของเด็กระหว่างพ่อแม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	956.7060	478.3530	6.122 *
ภายในกลุ่ม	649	50707.3431	78.1315	
รวม	651	51664.0491		

$$*F_{.05} (2, 649) = 3.00$$

ผลจากตาราง 18 แสดงว่า พ่อแม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการค้าอารมณ์ของเด็กแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเพื่อตรวจสอบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการค้าอารมณ์ของเด็กระหว่างพ่อแม่ทั้ง 3 กลุ่ม ใดมีความคิดเห็นแตกต่างกัน จึงทดสอบโดยใช้การวิเคราะห์เปรียบเทียบเป็นรายคู่ของ Scheffé ปรากฏผลการเปรียบเทียบในตาราง 19

ตาราง 19 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็ก
ที่ฐานะทางเศรษฐกิจของพ่อแม่แตกต่างกัน

ฐานะทางเศรษฐกิจของ พ่อแม่		ต่ำ	สูง	ปานกลาง
	$\bar{X}$	53.1713	55.6781	56.0294
ต่ำ	53.1713	-	2.3577*	2.8016*
สูง	55.6781		-	0.4439
ปานกลาง	56.0294			-

* $P < .05$

จากตาราง 19 แสดงว่า พ่อแม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำกับฐานะทางเศรษฐกิจสูง และพ่อแม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำกับฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 20 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการ
ด้านสังคมของเด็กระหว่างพ่อแม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	264.4287	132.2144	2.421
ภายในกลุ่ม	649	35438.7614	54.6052	
รวม	651	35703.1902		

$$F_{.05} (2, 649) = 3.00$$

ผลจากตาราง 20 แสดงว่า พ่อแม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้านสังคมของเด็กแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของพ่อแม่ของเด็กที่ได้รับคำชี้แนะในขณะดูโทรทัศน์ต่างกันเกี่ยวกับการได้รับอิทธิพลจากโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคมของเด็ก ดังแสดงในตาราง 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27 และ 28 เพื่อทดสอบสมมุติฐาน ข้อ 3 ที่ว่า "พ่อแม่คิดว่าเด็กที่ได้รับคำชี้แนะในขณะดูโทรทัศน์บ่อยครั้งและปานกลางจะได้รับอิทธิพลที่ดีต่อพัฒนาการด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคมของเด็กมากกว่าเด็กที่ดูโทรทัศน์โดยไม่ได้รับการชี้แนะบ่อยครั้ง"

ตาราง 21 เปรียบเทียบความคิดเห็นของพ่อแม่เกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กที่ได้รับคำชี้แนะในขณะดูโทรทัศน์แตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	2172.6503	1086.3251	24.181*
ภายในกลุ่ม	649	29156.2869	44.9249	
รวม	651	31328.9371		

$$* F_{.05}(2,649) = 3.00$$

จากตาราง 21 แสดงว่า พ่อแม่ที่ให้คำชี้แนะเด็กในขณะดูโทรทัศน์แตกต่างกัน มีความคิดเห็นว่าเด็กที่ได้รับคำชี้แนะในขณะดูโทรทัศน์แตกต่างกัน จะได้รับอิทธิพลจากโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้านร่างกายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเพื่อรู้ว่าทั้ง 3 กลุ่มนั้น ใครมีความคิดเห็นแตกต่างกันจึงทดสอบโดยใช้การวิเคราะห์เปรียบเทียบเป็นรายคู่ของ Scheffe' ปรากฏผลการเปรียบเทียบในตาราง 22

ตาราง 22 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการพัฒนาร่างกาย
ของ เด็กที่ได้รับคำชี้แนะในขณะดูโทรทัศน์แตกต่างกัน

ความมากน้อยที่เด็กได้รับ คำชี้แนะในขณะดูโทรทัศน์		น้อยครั้ง	ปานกลาง	มากครั้ง
	$\bar{x}$	49.0884	52.4884	53.3241
น้อยครั้ง	49.0884	-	3.4 *	4.2357*
ปานกลาง	52.4884		-	0.8357
มากครั้ง	53.3241			-

*
 $P < .05$

จากตาราง 22 แสดงว่าตามความคิดเห็นของพ่อแม่พบว่าเด็กที่ได้รับคำชี้แนะ
ในขณะดูโทรทัศน์น้อยครั้งกับที่ได้รับคำชี้แนะในขณะดูโทรทัศน์ปานกลาง และเด็กที่ได้รับ
คำชี้แนะในขณะดูโทรทัศน์น้อยครั้งกับที่ได้รับคำชี้แนะในขณะดูโทรทัศน์มากครั้ง จะได้รับ
อิทธิพลจากโทรทัศน์ที่มีต่อการพัฒนาร่างกายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.05

ตาราง 23 เปรียบเทียบความคิดเห็นของพ่อแม่เกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อ
พัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กที่ได้รับคำชี้แนะในขณะดูโทรทัศน์แตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	884.8852	442.4426	6.097 *
ภายในกลุ่ม	649	47092.4323	72.5615	
รวม	651	47977.3175		

$$* F_{.05} (2, 649) = 3.00$$

จากตาราง 23 แสดงว่า ตามความคิดเห็นของพ่อแม่พบว่าเด็กที่ได้รับคำ
ชี้แนะในขณะดูโทรทัศน์แตกต่างกันจะได้รับอิทธิพลจากโทรทัศน์ ที่มีต่อพัฒนาการด้านสติ
ปัญญาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเพื่อดูว่าทั้ง 3 กลุ่มนั้นคู่ใด
มีความคิดเห็นแตกต่างกัน จึงทดสอบโดยใช้การวิเคราะห์เปรียบเทียบเป็นรายคู่ของ
Scheffe ปรากฏผลการเปรียบเทียบในตาราง 24

ตาราง 24 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กที่ได้รับความชี้แนะในขณะดูโทรทัศน์แตกต่างกัน

ความมากน้อยที่เด็กได้รับ คำชี้แนะในขณะดูโทรทัศน์		น้อยครั้ง	ปานกลาง	มากครั้ง
	$\bar{X}$	47.5301	49.4109	50.4552
น้อยครั้ง	47.5301	-	1.8808*	2.9251*
ปานกลาง	49.4109		-	1.0443
มากครั้ง	50.4552			-

*
 $P < .05$

จากตาราง 24 แสดงว่า ตามความคิดเห็นของพ่อแม่พบว่าเด็กที่ได้รับความชี้แนะในขณะดูโทรทัศน์น้อยครั้งกับที่ได้รับความชี้แนะในขณะดูโทรทัศน์ปานกลาง และเด็กที่ได้รับความชี้แนะในขณะดูโทรทัศน์น้อยครั้งกับที่ได้รับความชี้แนะในขณะดูโทรทัศน์มากครั้ง จะได้รับอิทธิพลจากโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้านสติปัญญาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 25 เปรียบเทียบความคิดเห็นของพ่อแม่เกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็ก ที่ได้รับคำชี้แนะในขณะดูโทรทัศน์แตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	715.5582	357.7791	4.558*
ภายในกลุ่ม	649	50948.4909	78.5031	
รวม	651	51664.0491		

$$* F_{.05} (2, 649) = 3.00$$

จากตาราง 25 แสดงว่าพ่อแม่ที่ให้คำชี้แนะเด็กในขณะดูโทรทัศน์แตกต่างกัน มีความคิดเห็นว่าเด็กที่ได้รับคำชี้แนะในขณะดูโทรทัศน์แตกต่างกันจะได้รับอิทธิพลจากโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้านอารมณ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเพื่อดูว่าทั้ง 3 กลุ่มนั้น คู่ใดมีความคิดเห็นแตกต่างกัน จึงทดสอบโดยใช้การวิเคราะห์เปรียบเทียบเป็นรายคู่ของ Scheffe' ปรากฏผลการเปรียบเทียบในตาราง 26

ตาราง 26 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการอ่าน
อารมณ์ของเด็กที่รับคำชี้แนะในขณะดูโทรทัศน์แตกต่างกัน

ความมากน้อยที่เด็กได้รับ คำชี้แนะในขณะดูโทรทัศน์	น้อยครั้ง ปานกลาง มากครั้ง			
	$\bar{X}$	53.8313	55.6202	56.4000
น้อยครั้ง	53.8313	-	1.7889*	2.5687*
ปานกลาง	55.6202		-	0.7798
มากครั้ง	56.4000			-

* $F < .05$

จากตาราง 26 แสดงว่า พ่อแม่ที่ให้คำชี้แนะเด็กในขณะดูโทรทัศน์แตกต่างกัน มีความคิดเห็นว่าเด็กที่รับคำชี้แนะในขณะดูโทรทัศน์น้อยครั้งกับที่รับคำชี้แนะในขณะดูโทรทัศน์มากครั้ง จะได้รับอิทธิพลจากโทรทัศน์ที่มีต่อการอ่านอารมณ์แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 27 เปรียบเทียบความคิดเห็นของพ่อแม่เกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อ
พัฒนาการด้านสังคมของเด็กที่ได้รับคำชี้แนะในขณะดูโทรทัศน์แตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	940.1046	470.0523	8.776*
ภายในกลุ่ม	649	34763.0856	53.5641	
รวม	651	35703.1902		

$$*F_{.05}(2,649) = 3.00$$

จากตาราง 27 แสดงว่า พ่อแม่ที่ให้คำชี้แนะเด็กในขณะดูโทรทัศน์แตกต่างกัน มีความคิดเห็นว่าเด็กที่ได้รับคำชี้แนะในขณะดูโทรทัศน์แตกต่างกัน จะได้รับอิทธิพลจากโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้านสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเพื่อดูว่าทั้ง 3 กลุ่มนั้น กลุ่มใดมีความคิดเห็นแตกต่างกัน จึงทดสอบโดยใช้การวิเคราะห์เปรียบเทียบเป็นรายคู่ของ Scheffe' ปรากฏผลการเปรียบเทียบในตาราง 28

ตาราง 28 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการอ่านสังคม
ของเด็กที่ได้รับคำชี้แนะในขณะดูโทรทัศน์แตกต่างกัน

ความมากน้อยที่เด็กได้รับ คำชี้แนะในขณะดูโทรทัศน์	น้อยครั้ง ปานกลาง มากครั้ง			
	$\bar{X}$	48.4177	50.6085	51.2483
น้อยครั้ง	48.4177	-	2.1908 *	2.8306 *
ปานกลาง	50.6085		-	0.6398
มากครั้ง	51.2483			-

*
 $F < .05$

จากตาราง 28 แสดงว่า ตามความคิดเห็นของพ่อแม่ พบว่าเด็กที่ได้รับคำชี้แนะ
ในขณะดูโทรทัศน์น้อยครั้งกับที่ได้รับคำชี้แนะในขณะดูโทรทัศน์ปานกลาง และเด็กที่ได้รับ
คำชี้แนะในขณะดูโทรทัศน์น้อยครั้งกับที่ได้รับคำชี้แนะในขณะดูโทรทัศน์มากครั้ง จะได้รับ
อิทธิพลจากโทรทัศน์ที่มีต่อการอ่านสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของพ่อแม่ของเด็กที่มีระดับอายุต่างกัน เกี่ยวกับการได้รับอิทธิพลจากโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมของเด็ก ดังแสดงในตาราง 29 , 30 , 31 , 32 , 33 และ 34 เพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อ 4 ที่ว่า "พ่อแม่คิดว่าโทรทัศน์จะมีอิทธิพลต่อพัฒนาการด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมของเด็กต่างระดับอายุแตกต่างกัน"

ตาราง 29 เปรียบเทียบความคิดเห็นของพ่อแม่เกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กที่มีระดับอายุแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	54.5584	27.2794	.566
ภายในกลุ่ม	649	31274.3783	48.1886	
รวม	651	31328.9371		

$$F_{.05} (2, 649) = 3.00$$

จากตาราง 29 แสดงว่า พ่อแม่ของเด็กต่างระดับอายุกันมีความคิดเห็นว่าเป็นเด็กที่มีระดับอายุต่างกัน อิทธิพลของโทรทัศน์จะมีผลทำให้พัฒนาการทางร่างกายของเด็กแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 30 เปรียบเทียบความคิดเห็นของพ่อแม่เกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ ที่มีต่อ
พัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กที่มีระดับอายุแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	3657.1291	1828.5645	26.776 [*]
ภายในกลุ่ม	649	44320.1884	68.2900	
รวม	651	47977.3175		

$$* F_{.05} (2, 649) = 3.00$$

จากตาราง 30 แสดงว่า พ่อแม่ของเด็กต่างระดับอายุกันมีความคิดเห็นว่า ในเด็กที่มีระดับอายุต่างกัน อิทธิพลของโทรทัศน์จะมีผลทำให้พัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเพื่อดูความคิดเห็นของพ่อแม่เกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กทั้ง 3 กลุ่ม ว่าคูใดมีความคิดเห็นแตกต่างกัน จึงทดสอบโดยใช้การวิเคราะห์เปรียบเทียบเป็นรายคู่ของ Scheffé ปรากฏผลการเปรียบเทียบในตาราง 31

ตาราง 31 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการอ่าน
สติปัญญาของเด็กต่างระดับอายุ

ระดับอายุของเด็ก	ต่ำกว่า 7 ปี 7 ถึง 12 ปี มากกว่า 12 ปีขึ้นไป			
	$\bar{x}$	46.1257	48.3151	51.9731
ต่ำกว่า 7 ปี	46.1257	-	2.1894*	5.8474*
7 ถึง 12 ปี	48.3151			3.6580*
มากกว่า 12 ปีขึ้นไป	51.9731			

* $P < .05$

จากตาราง 31 แสดงว่า พ่อแม่ของเด็กต่างระดับอายุกันมีความคิดเห็นว่า
เด็กที่มีอายุน้อยกว่า 7 ปี กับเด็กที่มีอายุ 7 ถึง 12 ปี เด็กที่มีอายุน้อยกว่า 7 ปีกับเด็ก
ที่มีอายุมากกว่า 12 ปีขึ้นไป และเด็กที่มีอายุ 7 ถึง 12 ปี กับเด็กที่มีอายุมากกว่า
12 ปีขึ้นไป จะได้รับอิทธิพลจากโทรทัศน์ที่มีต่อการอ่านสติปัญญาแตกต่างกันอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 32 เปรียบเทียบความคิดเห็นของพ่อแม่เกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อ
พัฒนาการด้านอารมณ์ของ เด็กที่มีระดับอายุแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	186.7453	93.3726	1.177
ภายในกลุ่ม	649	51477.3038	79.3179	
รวม	651	51664.0491		

$$F_{.05} (2,649) = 3.00$$

จากตาราง 32 แสดงว่า พ่อแม่ของเด็กต่างระดับอายุกันมีความคิดเห็นว่า
ในเด็กที่มีระดับอายุต่างกัน อิทธิพลของโทรทัศน์จะมีผลทำให้พัฒนาการทางอารมณ์
ของเด็กแตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 33 เปรียบเทียบความคิดเห็นของพ่อแม่เกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อ
พัฒนาการด้านสังคมของ เด็กที่มีระดับอายุแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	508.7654	254.3827	4.691*
ภายในกลุ่ม	649	35194.4248	54.2287	
รวม	651	35703.1902		

$$* F_{.05} (2, 649) = 3.00$$

จากตาราง 33 แสดงว่า พ่อแม่ของเด็กต่างระดับอายุกันมีความคิดเห็นว่า
ในเด็กที่มีระดับอายุต่างกัน อิทธิพลของโทรทัศน์จะมีผลทำให้พัฒนาการทางสังคม
ของเด็กแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเพื่อดูความคิดเห็นของพ่อ
แม่เกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้านสังคมของเด็กทั้ง 3 กลุ่ม ว่าคูใดมี
ความคิดเห็นแตกต่างกัน จึงทดสอบโดยใช้การวิเคราะห์เปรียบเทียบเป็นรายคู่ของ
Scheffe ปรากฏผลการเปรียบเทียบในตาราง 34

ตาราง 34 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการค้าสินค้าของ
ของเด็กต่างระดับอายุ

ระดับอายุของเด็ก	ต่ำกว่า 7 ปี 7 - 12 ปี มากกว่า 12 ปีขึ้นไป			
	$\bar{X}$	48.7225	49.9034	50.9462
ต่ำกว่า 7 ปี	48.7225	-	1.1809	2.2237*
7 - 12 ปี	49.9034		-	1.0428
มากกว่า 12 ปีขึ้นไป	50.9462			-

* $P < .05$

จากตาราง 34 แสดงว่า พ่อแม่ของเด็กต่างระดับอายุก็มีความคิดเห็นว่า
เด็กที่มีอายุน้อยกว่า 7 ปี กับเด็กที่มีอายุมากกว่า 12 ปีขึ้นไป จะได้รับอิทธิพลจากโทรทัศน์
ที่มีต่อการค้าสินค้าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.5 เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของพ่อแม่ของเด็กที่ใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์ต่างกันเกี่ยวกับการได้รับอิทธิพลจากโทรทัศน์ที่มีต่อการพัฒนาร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมของเด็ก ดังแสดงในตาราง 35, 36, 37, 38 และ 39 เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 5 ที่ว่า "พ่อแม่คิดว่าเด็กที่ใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์มาก จะได้รับอิทธิพลจากโทรทัศน์ที่มีต่อการพัฒนาร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม มากกว่าเด็กที่ใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์น้อย"

ตาราง 35 เปรียบเทียบความคิดเห็นของพ่อแม่เกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการพัฒนาร่างกายของเด็กที่ใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์แตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	530.0241	265.0121	5.584*
ภายในกลุ่ม	649	30798.9130	47.4560	
รวม	651	31328.9371		

$$* F_{.05} (2, 649) = 3.00$$

จากตาราง 35 แสดงว่า พ่อแม่ของเด็กที่ใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์แตกต่างกันมีความคิดเห็นว่าเด็กที่ใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์แตกต่างกันได้รับอิทธิพลจากโทรทัศน์ที่มีต่อการพัฒนาร่างกายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเพื่อดูความคิดเห็นของพ่อแม่เกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการพัฒนาร่างกายของเด็กทั้ง 3 กลุ่ม ว่าคูใดมีความคิดเห็นแตกต่างกัน จึงทดสอบโดยใช้การวิเคราะห์เปรียบเทียบเป็นรายคู่ของ Scheffe' ปรากฏผลการเปรียบเทียบในตาราง 36

ตาราง 36 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการค้นคว้าร่างกายของเด็กที่ใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์แตกต่างกัน

ความมากน้อยที่ได้ดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์		ดูมาก	ดูน้อย	ดูปานกลาง
	$\bar{z}$	50.0488	51.8905	52.0675
ดูมาก	50.0488	-	1.8417*	2.0187*
ดูน้อย	51.8905		-	.177
ดูปานกลาง	52.0675			-

* $P < .05$

จากตาราง 36 แสดงว่า พ่อแม่คิดว่าเด็กที่ใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์มากกับเด็กที่ใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์น้อย และเด็กที่ใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์มากกับเด็กที่ใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์ปานกลาง จะได้รับอิทธิพลจากโทรทัศน์ที่มีต่อการค้นคว้าร่างกายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 37 เปรียบเทียบความคิดเห็นของพ่อแม่เกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อ
พัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กที่ใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์แตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	26.1732	13.0866	.177
ภายในกลุ่ม	649	47951.1443	73.8847	
รวม	651	47977.3175		

$$F_{.05}(2,649) = 3.00$$

จากตาราง 37 แสดงว่า พ่อแม่ของเด็กที่ใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์
แตกต่างกันมีความคิดเห็นว่าเด็กที่ใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์แตกต่างกันจะได้รับ
อิทธิพลจากโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้านสติปัญญาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05

ตาราง 38 เปรียบเทียบความคิดเห็นของพ่อแม่เกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อ
พัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กที่ใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์แตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	353.8129	176.9065	2.238
ภายในกลุ่ม	649	51310.2362	79.0605	
รวม	651	51664.0491		

$$F_{.05} (2, 649) = 3.00$$

จากตาราง 38 แสดงว่า พ่อแม่ของเด็กที่ใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์
แตกต่างกันมีความคิดเห็นว่าเด็กที่ใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์แตกต่างกันจะได้รับ
อิทธิพลจากโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้านอารมณ์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05

ตาราง 39 เปรียบเทียบความคิดเห็นของพ่อแม่เกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อ
พัฒนาการด้านสังคมของเด็กที่ใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์แตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	21.5319	10.7660	.196
ภายในกลุ่ม	649	35681.6582	54.9794	
รวม	651	35703.1902		

$$F_{.05} (2, 649) = 3.00$$

จากตาราง 39 แสดงว่า พ่อแม่ของเด็กที่ใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์
แตกต่างกันมีความคิดเห็นว่าเด็กที่ใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์แตกต่างกันจะได้รับ
อิทธิพลจากโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้านสังคมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของพ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน เกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการพัฒนาการทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมของเด็ก
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของพ่อแม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน เกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการพัฒนาการทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมของเด็ก
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของพ่อแม่เกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการพัฒนาการทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมของเด็กที่ได้รับคำชี้แนะในขณะดูโทรทัศน์
4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของพ่อแม่เกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการพัฒนาการทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมของเด็กตามระดับอายุ
5. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของพ่อแม่เกี่ยวกับจำนวนเวลาที่เด็กใช้ดูโทรทัศน์ในแต่ละสัปดาห์ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมของเด็ก

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ พ่อแม่ของเด็กในระดับอนุบาล ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 652 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีสุ่มแบบ Multi - stage random sampling

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่
ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพส่วนตัว ๆ ไป ของพ่อแม่และเด็ก
มีจำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของพ่อแม่เกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์
ที่มีต่อการพัฒนากายต่าง ๆ ของเด็ก ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง จำนวน 60 ข้อ มีความ
เที่ยงตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหา มีค่าอำนาจจำแนก (ค่า α) ตั้งแต่ 1.00 ขึ้นไป
คงแสดงในภาคผนวก ก. และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .83

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้จัดกระทำดังนี้

1. นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้
2. หาค่าสถิติพื้นฐาน คือ คะแนนเฉลี่ย ความแปรปรวน
3. ทดสอบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของพ่อแม่ เกี่ยวกับอิทธิพลของ
โทรทัศน์ที่มีต่อการพัฒนากาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมของเด็ก โดยจำแนก
ตามระดับการศึกษาของพ่อแม่ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว การที่เด็กได้รับคำ
ชี้แนะในขณะดูโทรทัศน์ ระดับอายุของเด็ก และจำนวนเวลามากน้อยที่เด็กดูโทรทัศน์
ต่อสัปดาห์ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษา พอสรุปผลได้ดังนี้

1. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการ
พัฒนากาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมของเด็ก โดยจำแนกตามระดับการศึกษาของ
พ่อแม่ ผลปรากฏว่าพ่อแม่ที่ระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์

ที่มีต่อการพัฒนาการด้านร่างกาย สติปัญญา และสังคมของเด็กไม่แตกต่างกัน แต่พ่อแม่ที่
 การศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษา กับมัธยมศึกษา จะมีความเห็นว่าโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อ
 พัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กมากกว่าพ่อแม่ที่การศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาอย่าง
 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการพัฒนาการ
 ด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมของเด็ก โดยจำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจ
 ของครอบครัว ผลปรากฏว่าพ่อแม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง และฐานะเศรษฐกิจปานกลาง
 มีความคิดเห็นว่า โทรทัศน์มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการด้านร่างกาย และอารมณ์ของเด็กมาก
 กว่าพ่อแม่ที่มีฐานะเศรษฐกิจต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนอิทธิพลของ
 โทรทัศน์ที่มีต่อการพัฒนาการด้านสติปัญญาและสังคมนั้น พ่อแม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง
 ฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางและฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการพัฒนาการด้าน
 ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมของเด็ก โดยจำแนกตามการชี้แนะที่เด็กได้รับใน
 ขณะดูโทรทัศน์ ผลปรากฏว่าพ่อแม่คิดว่าเด็กที่ได้รับคำชี้แนะในขณะที่ดูโทรทัศน์มาครั้งกับ
 ได้รับคำชี้แนะในขณะที่ดูโทรทัศน์ปานกลาง จะได้รับอิทธิพลที่ดีจากโทรทัศน์ที่มีต่อการ
 ด้านร่างกาย สติปัญญา และสังคม มากกว่าเด็กที่ได้รับคำชี้แนะในขณะที่ดูโทรทัศน์น้อยครั้ง
 ส่วนอิทธิพลจากโทรทัศน์ที่มีต่อการพัฒนาการด้านอารมณ์นั้นพบว่า เด็กที่ได้รับคำชี้แนะในขณะที่ดู
 โทรทัศน์มาครั้ง จะได้รับอิทธิพลที่ดีจากโทรทัศน์มากกว่าเด็กที่ได้รับคำชี้แนะในขณะที่ดู
 โทรทัศน์ปานกลางกับน้อยครั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการพัฒนาการด้าน
 ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมของเด็ก โดยจำแนกตามระดับอายุของเด็ก
 ผลปรากฏว่าพ่อแม่คิดว่าเด็กที่อายุตั้งแต่ 7 ปี ขึ้นไป จะได้รับอิทธิพลที่ดีจากโทรทัศน์ที่มี
 ต่อพัฒนาการด้านสติปัญญามากกว่าเด็กที่อายุต่ำกว่า 7 ปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
 .05 และเด็กที่อายุมากกว่า 12 ปีขึ้นไปก็จะได้รับอิทธิพลที่ดีจากโทรทัศน์ที่มีต่อการ
 ด้านสติปัญญามากกว่าเด็กที่อายุ 7 - 12 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนี้พ่อแม่ยังคิดว่าเด็กที่อายุมากกว่า 12 ปีขึ้นไปจะได้รับอิทธิพลที่ดีจากโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้านสังคมมากกว่าเด็กที่อายุต่ำกว่า 7 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นกัน ส่วนอิทธิพลจากโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้านร่างกาย และอารมณ์ของเด็กนั้นพ่อแม่คิดว่า เด็กที่ต่างระดับอายุกันจะได้รับอิทธิพลจากโทรทัศน์ไม่แตกต่างกัน

5. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมของเด็กโดยจำแนกตามจำนวนเวลายาวนานน้อยที่เด็กดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์ ผลปรากฏว่าพ่อแม่คิดว่าเด็กที่ใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์น้อยและปานกลาง จะได้รับอิทธิพลที่ดีจากโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้านร่างกาย มากกว่าเด็กที่ใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์มากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนพัฒนาการด้านสติปัญญา อารมณ์ และสังคมนั้น พ่อแม่คิดว่าเด็กที่ใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์มาก ปานกลาง และน้อย จะได้รับอิทธิพลจากโทรทัศน์ไม่แตกต่างกัน

การอภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

การอภิปรายผลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะกระทำตามลำดับขั้นสมมุติฐาน และความมุ่งหมายของการวิจัย ดังต่อไปนี้

สมมุติฐานข้อที่ 1, 2 "พ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาและฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกัน จะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมของเด็กแตกต่างกัน" และ ข้อ 3 "พ่อแม่คิดว่าเด็กที่ได้รับการชี้แนะในขณะที่ดูโทรทัศน์มากครั้งและปานกลาง จะได้รับอิทธิพลที่ดีต่อพัฒนาการทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมของเด็ก มากกว่าเด็กที่ดูโทรทัศน์โดยได้รับการชี้แนะน้อยครั้ง" ผลการวิจัยปรากฏว่า ระดับการศึกษาของพ่อแม่ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว รวมทั้งการที่เด็กได้รับการชี้แนะในขณะที่ดูโทรทัศน์ ต่างมีผลเกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมของเด็ก โดยพัฒนาการทางกายนั้น พ่อแม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ปานกลาง สูง มีความคิดเห็นว่าโทรทัศน์มีอิทธิพลที่ดีต่อเด็กมากกว่าพ่อแม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ และเด็กที่ได้รับการ

ชี้แนะในขณะดูโทรทัศน์ ปานกลาง

ที่ดีจากโทรทัศน์มากกว่าเด็กที่เฝ้า

รายงานของ ปิยวรรณ (ปิยว

ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ พ่อ

ขาดโอกาสในเรื่องความอบอุ่น

(ภาณุรัตน์ รัตยาภาส 2523

ลูกมักถูกปล่อยให้ดูโทรทัศน์ตามลำพัง

เด็กไม่สามารถตัดสินใจได้ว่า สิ่งใดมีคุณค่าดีหรือเลว เมื่อเขาประทับใจพฤติกรรม

ก็จะเลียนแบบพฤติกรรมนั้น

ในด้านพัฒนาการทางสติปัญญา พบว่า เด็กที่ได้รับการชี้แนะในขณะดูโทรทัศน์ ปานกลาง มากกว่า ตามความคิดเห็นของพ่อแม่จะได้รับอิทธิพลที่ดีจากโทรทัศน์มากกว่า เด็กที่ได้รับการชี้แนะในขณะดูโทรทัศน์น้อยครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับที่ ไลเฟอร์ และคนอื่น ๆ

(Leifer and others, 1974) สรุปจากการประมวลผลการวิจัยต่าง ๆ ว่า ในขณะ ที่เด็กดูโทรทัศน์ ถ้าพ่อแม่อธิบายเนื้อหาให้เด็กฟัง เด็กจะรับรู้สารสนเทศได้ถูกต้องชัดเจน ขึ้น โดยเฉพาะในเด็กจากครอบครัวฐานะต่ำ และยิ่งพ่อแม่ให้ความใกล้ชิดกับสมาชิกใน ครอบครัวมากเท่าใด ก็ยิ่งมีแนวโน้มที่จะแนะนำหรือสรุปคุณค่าของรายการโทรทัศน์นั้น ๆ

(Steiner, 1963 : 84)

ในด้านพัฒนาการทางอารมณ์ พบว่าพ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาและฐานะทาง เศรษฐกิจของครอบครัว ปานกลาง สูง มีความคิดเห็นว่า โทรทัศน์มีอิทธิพลที่ดีต่อเด็ก มากกว่าพ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาและฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ และเด็กที่ ได้รับการชี้แนะในขณะดูโทรทัศน์ปานกลาง มากกว่า ตามความคิดเห็นของพ่อแม่จะได้รับ อิทธิพลที่ดีจากโทรทัศน์มากกว่าเด็กที่ได้รับการชี้แนะในขณะดูโทรทัศน์น้อยครั้ง ทั้งนี้ เพราะว่าพ่อแม่ที่มีการศึกษาสูงกว่าย่อมมีความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดู และ แนะนำแนะบุตร ได้ดีกว่าพ่อแม่ที่มีการศึกษาต่ำ (น้อมฤดี จงพฤษะ และคนอื่น ๆ 2518 : 73) และจากงานวิจัยของ รุ่งเรือง บุญไพบูลย์ (ศรีวรรณ มากชู อ้างอิง มาจาก รุ่งเรือง บุญไพบูลย์ 2521 : 20) พบว่าในกลุ่มพ่อแม่ที่มีการศึกษานั้น

ส่วนมากมักจะมีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำรายได้ไม่เพียงพอทำให้ผลเสียต่อการปฏิบัติภารกิจด้านการอบรมเลี้ยงดู เนื่องจากผู้ปกครองต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการทำมาหากินไม่มีเวลาเอาใจใส่ลูกในขณะคุโทรทัศน์ ทำให้เด็กเกิดการเลียนแบบในสิ่งที่ไม่ดี เช่น การแสดงอารมณ์ ขี้ใจจน หรือแสดงพฤติกรรมตามอย่างผู้ร้าย เป็นต้น (กวันทร์ ธรรมนุต 2522 : 19) นอกจากนี้ แคมเบลล์ (Campbell. 1965 : 58 - 64) ยังพบว่า อิทธิพลของรายการโฆษณาทางโทรทัศน์มีผลต่อผู้ดูเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะเด็กและแม่บ้าน สำหรับเด็กนั้นอิทธิพลของโฆษณาจะมากขึ้นอยู่กับพ่อแม่หรือผู้ปกครองที่จะคอยให้การอบรมแนะนำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบารุง สุขพรรณ (นันทวัน สุขชาติ อ้างอิงมาจาก บารุง สุขพรรณ 2526 : 52) ที่ว่าพ่อแม่มีบทบาทในการเอาใจใส่ขณะคุโทรทัศน์ของลูก ๆ เช่น แนะนำรายการโทรทัศน์บางรายการ เป็นต้น จะมีผลต่อการลดจำนวนการดูรายการรุนแรง และเด็กจะมีแนวโน้มของการยอมรับการใช้ความรุนแรงน้อยกว่าเด็กที่คุโทรทัศน์มาก แต่ถาปล่อยให้เด็กดูตามลำพัง ไม่มีที่ปรึกษาเด็กจะไม่เห็นคุณค่าของชีวิต อาจทำให้เด็กมีจิตใจที่เพี้ยนโหด ทารุณได้ (ประสพ รัตนกร 2523 : 3)

ในด้านพัฒนาการทางสังคมนั้น เด็กที่ได้รับคำชี้แนะในขณะคุโทรทัศน์ปานกลางมากครั้ง ตามความคิดเห็นของพ่อแม่ จะได้รับอิทธิพลที่ดีจากโทรทัศน์มากกว่าเด็กที่ได้รับคำชี้แนะน้อยครั้ง เนื่องจากโทรทัศน์ช่วยให้สมาชิกอยู่ติดบ้านและช่วยให้สมาชิกในครอบครัวต่าง ๆ สร้างความสนใจและรสนิยมตนเองขึ้นใหม่ (Harrison. 1966 : 108 - 109 citing Gordon. n.d.) ดังนั้นพ่อแม่จึงควรคุโทรทัศน์ร่วมกับเด็กพร้อมทั้งชี้แนะให้เด็กเห็นถึงข้อดี ข้อเสียของรายการที่กำลังดูอยู่ โดยอาจชี้ให้เห็นถึงลักษณะของเพื่อนที่ดี การยกย่องเพื่อน การวางตัวในสังคม และการปรับตัว เหล่านี้จะทำให้เด็กได้เข้าใจดีขึ้น และนำไปเป็นแบบอย่างได้ นอกจากนี้จากการวิจัยของปฏิพัทธ์ กระแสอินทร์ (ปฏิพัทธ์ กระแสอินทร์ 2509) พบว่า ภาพยนตร์โทรทัศน์มีอิทธิพลต่อเด็กวัยรุ่น ในแง่ดีคือ ช่วยในด้านการเข้าสังคมกับเพื่อน ส่วนอิทธิพลในแง่เสียคือ เด็กชอบเลียนแบบการกระทำของพระเอกและผู้ร้าย ซึ่งในกรณีนี้ถ้าพ่อแม่เฝ้าคุโทรทัศน์กับเด็กพร้อมทั้งชี้ให้เด็กเห็นถึงสิ่งที่ดีและถูกต้องแล้วเด็กก็จะเข้าใจและรู้ว่าควรเลียนแบบใคร

สมมุติฐานข้อที่ 4 "พ่อแม่คิดว่าโทรทัศน์จะมีอิทธิพลต่อพัฒนาการด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมของเด็กต่างระดับอายุแตกต่างกัน" ผลการวิจัยปรากฏว่า พ่อแม่มีความคิดเห็นว่าเด็กที่อายุตั้งแต่ 7 ปีขึ้นไปจะได้รับอิทธิพลที่ดีจากโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้านสติปัญญามากกว่าเด็กที่อายุต่ำกว่า 7 ปี ซึ่งอาจเนื่องมาจากเด็กที่อายุตั้งแต่ 7 ปีขึ้นไปใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์มากกว่าเด็กที่อายุต่ำกว่า 7 ปี (ดูภาคผนวก ค) ดังนั้นจึงมีโอกาสดูพบเห็นและได้รับความรู้มากกว่า นอกจากนี้ เด็กที่อายุมากกว่า 12 ปีขึ้นไป จะได้รับอิทธิพลที่ดีจากโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้าน สติปัญญามากกว่าเด็กอายุ 7 - 12 ปี และพัฒนาการด้านสังคมมากกว่าเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 7 ปี ทั้งนี้เพราะเด็กที่อายุมากกว่า 12 ปีขึ้นไปสามารถเข้าใจความสัมพันธ์ของสิ่งของ สามารถเกิดความคิดรวบยอดในสิ่งต่าง ๆ ที่ซับซ้อนได้มากขึ้น (Klausmeier and Ripple, 1971 : 407 - 408) และในวัยนี้เด็กชอบรวมกลุ่มกัน มีการรวมกิจกรรมกันมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งจากดังกล่าวจะมีอิทธิพลต่อการปรับตัว การสร้างบุคลิกภาพ ของเด็ก (ถวิล รัชชสี 2526 : 7) และโทรทัศน์ก็เป็นสิ่งหนึ่งที่ช่วยในด้านการเข้าสังคมกับเพื่อน ๆ ช่วยเพิ่มกิจกรรมทางสังคมเพราะเด็กสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ในกลุ่มหลังจากการชมโทรทัศน์แล้ว และเด็กยังสามารถนำหัวข้อจากแบบสนทนาทางโทรทัศน์ มาอภิปรายกับเพื่อน ๆ อีกด้วย (บำรุงสุข สีหอำไพ 2518 : 188 - 192) ส่วน วงสังคมของเด็กวัยต่ำกว่า 7 ปีนั้น จะไม่ค่อยมั่นคงเท่ากับวงสังคมของเด็กที่อายุมากกว่า 12 ปีขึ้นไป เนื่องจากมักเอาแต่ใจตัวเอง และต้องการชนะแต่ผู้เดียว เด็กจะถือตนเอง เป็นจุดเด่น จะเปรียบเทียบกับอะไรก็เอาตัวเองเป็นที่ตั้ง เมื่อมารวมกลุ่มกันจึงเป็นการเล่น ที่ต่างคนต่างเล่น ถึงแม้จะได้รายการโทรทัศน์มาเป็นหัวข้อช่วยในการสนทนาก็ตาม (จำเนียร ชวงโชติ และคนอื่น ๆ 2521 : 181) ส่วนอิทธิพลจากโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้านร่างกายและอารมณ์ของเด็กนั้น พ่อแม่คิดว่าเด็กที่ต่างระดับอายุกันจะได้รับอิทธิพลจากโทรทัศน์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมุติฐานข้อที่ 5 "พ่อแม่คิดว่าเด็กที่ใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์มาก จะได้รับอิทธิพลจากโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม มากกว่าเด็กที่ใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์น้อย" ผลการวิจัยปรากฏว่าพ่อแม่

มีความคิดเห็นว่าเด็กที่ใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์ต่างกันจะได้รับอิทธิพลจากโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้านสติปัญญา อารมณ์ และสังคมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของหน่วยงานหนึ่ง (บุญกร่าง เกิกฤลา 2522 : 3) ที่ว่าเด็กใช้เวลาดูโทรทัศน์ 24 ชั่วโมงครึ่งต่อสัปดาห์ ซึ่งเป็นปริมาณที่มากและในห้องเรียนครูจะพบว่าเด็กนักเรียนส่วนใหญ่ขาดความกระตือรือร้นในการถาม และตอบคำถาม แต่เด็กที่ใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์ปานกลาง และน้อย จะได้รับอิทธิพลจากโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้านร่างกายมากกว่าเด็กที่ใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์มาก นั้นหมายถึง เด็กที่ใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์ปานกลางและน้อย จะได้รับอิทธิพลที่ดีจากโทรทัศน์ที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการด้านร่างกายมากกว่าเด็กที่ใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์มาก ซึ่งผลการวิจัยนี้ได้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ บำรุง สุขพรรณ (นันทวัน สุชาโต อ้างอิงมาจาก บำรุง สุขพรรณ 2526 : 28) ซึ่งพบว่าการจำกัดจำนวนชั่วโมงดูโทรทัศน์ของเด็กจะมีผลทำให้เด็กมีแนวโน้มของการยอมรับการใช้ความรุนแรงน้อยกว่าเด็กที่ดูโทรทัศน์มาก

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากโทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนที่ได้รับความนิยมมากสำหรับคนทุกวัย และอาจมีอิทธิพลทั้งในด้านดีและด้านเสีย ดังนั้นเพื่อให้สื่อมวลชนชนิดนี้มีคุณภาพยิ่งขึ้น จึงควรได้มีการศึกษาและพิจารณาแก้ไข ปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ผู้วิจัยมีข้อคิดเห็นที่จะเสนอแนะให้ดังต่อไปนี้ คือ

1. สำหรับพ่อแม่ ถือว่าเป็นบุคคลแรกที่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด จึงควรเข้าใจว่าเด็กนั้นยังมีประสบการณ์ไม่กว้างพอ ความคิดยังไม่ใกล้เคียงเท่าใดนัก เมื่อพบเห็นสิ่งใดหรือเหตุการณ์ใดจากโทรทัศน์ จึงไม่สามารถวินิจฉัยได้อย่างถูกต้องว่าสิ่งนั้นหรือสถานการณ์นั้นจริงมากน้อยเพียงไร เด็กจะเกิดความคิดหรืออารมณ์คล้อยตามเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งจากการวิจัยนี้ทำให้ทราบว่า พ่อแม่มีส่วนสำคัญต่อเด็กอย่างมาก เด็กจะได้รับอิทธิพลจากโทรทัศน์ที่ดีหรือไม่ มากหรือน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับการดูแลเอาใจใส่ การให้คำชี้แนะ

ต่อเขาในขณะที่ดูโทรทัศน์ ดังนั้นพ่อแม่จึงควรหาโอกาสดูโทรทัศน์ร่วมกับเด็ก เพื่อว่าเมื่อเห็นสิ่งใดที่ออกไปในทางทำให้เกิดการเข้าใจผิด ก็จะได้ชี้แจงหรือเมื่อเห็นสิ่งใดก็ชี้ให้เด็กเห็น

2. ในแง่ของผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ เนื่องจากโทรทัศน์เป็นสื่อที่เด็กเข้าใจได้ง่ายที่สุดและจดจำเนื้อหาได้มากที่สุด เพราะมีทั้งภาพและเสียงจึงใจเด็กให้เกิดความสนใจไม่น่าเบื่อ เมื่อเด็กเกิดความประทับใจ สิ่งที่มาคือเลียนแบบตัวละครตัวนั้น ซึ่งจุดนี้ไม่ว่ามีส่วนสำคัญอย่างมาก เพราะประเทศชาติอนาคตจะเป็นอย่างไร ดูได้ก็เด็กในปัจจุบัน และเช่นกันเด็กจะเป็นอย่างไรนั้น ส่วนหนึ่งก็ดูจากรายการโทรทัศน์ ความอมเมาเด็กหรือสอนให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์เพียงไร เมื่อเป็นเช่นนี้ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ จึงควรปรับปรุงและเลือกสรรแต่สิ่งดี มีประโยชน์มาเสนอแก่เด็ก เพื่อเขาซึ่งเป็นเยาวชนของชาติจะได้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีและที่สังคมต้องการ

3. คณะกรรมการพิจารณาโทรทัศน์ควรมีการควบคุมรายการที่เป็นพิษและเป็นภัยต่อเด็กอย่างรอบคอบและจริงจัง นั่นคือพิจารณาให้ถี่ถ้วนว่ารายการใดมีผลกระทบที่ไม่ดีต่อเด็กทั้งในทางอ้อมและทางตรง แล้วทำการห้ามมิให้เผยแพร่ออกมาสู่สายตาเด็ก หากมีรายการดังกล่าวแล้วคัดลอกออกมาก็ควรลงโทษตามกฎหมาย เพื่อว่าผู้ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตรายการโทรทัศน์จะได้เกิดความกลัวเกรง เข็ดหลาบ และไม่ผลิตรายการดังกล่าวออกมาสู่สายตาเยาวชน

ข้อเสนอแนะทางการวิจัย

1. ปัจจุบันงานวิจัยเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีผลกระทบต่อเด็กมีมากมาย แต่มักทำกันเฉพาะในกรุงเทพมหานคร ดังนั้นจึงควรจะได้มีการวิจัยในระดับที่กว้างขวางกว่านี้ เพื่อปรับปรุงรายการโทรทัศน์ และปรับปรุงการดูรายการของเด็ก

2. ควรมีการศึกษาถึงตัวแปรอื่นบ้าง เพื่อความมีส่วนทำให้เด็กได้รับอิทธิพลจากโทรทัศน์หรือไม่ ถ้าได้รับจะได้รับอิทธิพลที่ดีหรือไม่คืออย่างไร จะได้หาทางส่งเสริมหรือป้องกันแก้ไขต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กวินทร์ ธรรมนุช การศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการทางการคิดโดยยึดตนเองเป็นศูนย์กลางของเด็กที่มีความแตกต่างกันในด้านการยอมรับเลี้ยงดู และการยอมรับของกลุ่มเพื่อน ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2522, 69 หน้า อักส่าเนา
- เกื้อกูล หาดิษฐ์ การศึกษาเปรียบเทียบสังคมประกิตและบุคลิกภาพของบุคคลจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่างกัน วิทยานิพนธ์ ค.บ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2514, 186 หน้า อักส่าเนา
- กำจักษ์ กีพานิช "โทรทัศน์ในฐานะเป็นเครื่องมือสื่อมวลชนของรัฐบาลในการแถลงข่าว"
นิเทศสาร 1 : 35 สิงหาคม 2519
- โครงการสัมมนาสื่อมวลชนกับการพัฒนาเด็ก ศูนย์อบรมบริษัทไทยประกัน 12 - 14 ตุลาคม 2522
- จันทมาศ ชื่นบุญ และคนอื่น ๆ จิตวิทยาเด็ก โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การขายและการซื้อแห่งประเทศไทย จำกัด 2515, 257 หน้า
- จุมพล รอดคำดี "ข้อควรคำนึงระหว่างผู้จัดรายการโทรทัศน์กับผู้ชมทางบ้าน"
นิเทศสาร 3 : 118 ธันวาคม 2519
- จำเนียร ชวงโชติ และคนอื่น ๆ จิตวิทยาเด็กและวัยรุ่น โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2521, 347 หน้า
- ธีรวัฒน์ นิจนตร สภาพเชิงจิต-สังคมในโรงเรียนกับสุขภาพจิตของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร ปรินญาณิพนธ์ กศ.ค. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2526, 306 หน้า อักส่าเนา
- ชุกิมา สัจจามันท์ "นักอ่านรุ่นเยาว์" แม่และเด็ก 121 : 84 พฤศจิกายน 2526
- _____ "รากฐานต้องปลูกฝังการอ่าน" วิทยจารย์ 82 : 9 กันยายน 2527

ชูศรี วงศ์ธนะ เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525, 270 หน้า

"ตูบ้นเทิง" เคลวินส์ 28 กรกฎาคม 2529, หน้า 14, 17

ถวิล รัชชธนี การศึกษาพัฒนาการทางค่านิยมส่วนบุคคลและสังคมของเด็กก่อน

วัยเรียน เขตบางกะปิ ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร 2526, อักสำเนา

ทัศนีย์ ยาสมา การชมรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาของประชาชนในกรุงเทพมหานคร

วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2519, 139 หน้า อักสำเนา

ธีรณง เกิดสุกนธ์ การศึกษาอิทธิพลทางจริยธรรมจากสื่อละครโทรทัศน์ที่มีต่อเยาวชน :

ศึกษาเฉพาะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนรัฐบาล สังกัดกรมสามัญศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ ในกรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2525, 91 หน้า อักสำเนา

ธีระ ชัยยุทธบรรยง "พฤติกรรมของเด็กกับโทรทัศน์" วารสารแนะแนว 57 :

มิถุนายน - กรกฎาคม 2521

_____ "อิทธิพลของสื่อมวลชนที่มีผลต่อการกระทำผิดของวัยรุ่น" วารสารแนะแนว

90 : 68 ธันวาคม 2526 - มกราคม 2527

นพรัตน์ ศรีประชุม การวิเคราะห์ความสนใจของนิสิตที่มีต่อรายการโทรทัศน์

วิทยานิพนธ์ ค.บ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2512, 80 หน้า อักสำเนา

น้อมฤดี จงพุกะ และคนอื่น ๆ คู่มือการศึกษาวิชาพัฒนาการเด็ก ศึกษาสัมพันธ์

2518, 234 หน้า

บุญกว้าง เกิดสุลา "บทบาทของสื่อมวลชนกับการพัฒนาเด็ก" เอกสารหมายเลข 4

โครงการสัมมนาสื่อมวลชนกับการพัฒนาเด็ก ศูนย์อบรมบริษัทไทยประกันภัย

12 - 14 ตุลาคม 2522

บำรุง สุขพรรณ "การวิจัยสื่อมวลชนสำหรับเด็ก" วารสารสื่อมวลชน 2 :

50 - 52 พฤศจิกายน 2525 - มีนาคม 2526

บำรุงสุข สีหอำไพ อิทธิพลของรายการโทรทัศน์ต่อเด็กที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและ

สังคมแตกต่างกัน วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2518, อักสำเนา

ปัทม์ กระแสนินทร์ อิทธิพลของภาพยนตร์โทรทัศน์ต่อพฤติกรรมเด็กวัยรุ่น วิทยานิพนธ์

ปริญญาโท จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2509, 252 หน้า อักสำเนา

ประนต เค้าจิม จิตวิทยาเด็ก ภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร 2526, 295 หน้า

ประสพ รัตนกร "ต้นเหตุที่ทำให้คนร้าย" ไทยรัฐ 21 มกราคม 2525, หน้า 3

ประเสริฐ คันถกุล พัฒนาการเด็ก ศ.ส.การพิมพ์ 2517, 293 หน้า

ปราณี รามสูต จิตวิทยาการศึกษา โรงพิมพ์เจริญกิจ 2528, 276 หน้า

ปิยวรรณ วิรัชชัย การศึกษาความเชื่อเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็กและสุขภาพอนามัยของ

เด็กก่อนวัยเรียน วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

2521, 92 หน้า อักสำเนา

พนา ทองมีอาคม "ศิลปการสื่อความหมายในงานโฆษณา" เอกสารประกอบหลักสูตร

ครูอาชีพของสมาคมโฆษณาธุรกิจแห่งประเทศไทย 2522

พนิตย์ จิระนันท์ประวดี "ทำอะไรให้ลูกฉลาด" คิन्न 60 : 21 2522

พยอม วงศ์สารศรี จิตวิทยาการศึกษา สำนักพิมพ์สารเศรษฐ์ 2526, 271 หน้า

พัฒนานุสรณ์ สถาพรวงศ์ การศึกษาพัฒนาการของสังคมกับการรวมประเภทของเด็กที่

ได้รับการอบรมเลี้ยงดูและมีถิ่นที่อยู่แตกต่างกัน วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2522, 71 หน้า อักสำเนา

พิชัย วาสนาส่ง "เด็กกับสื่อมวลชน" เอกสารหมายเลข 1 โครงการสัมมนาสื่อมวลชน

กับการพัฒนาเด็ก ศูนย์อบรมบริษัทไทยประกันภัย 12 - 14 ตุลาคม 2522

พิพัฒน์ ชูรวา "พิษและภัยจากโทรทัศน์" วารสารสุขภาพ 1 : 107 - 110

ตุลาคม 2522

ภานุรัตน์ รัตยาภาส "การไม่รื้อหนังสือมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างไร"

วารสารการศึกษาแห่งชาติ 14(6) สิงหาคม - กันยายน 2523, หน้า 45
 มนต์ชัย นินนาทนนท์ อิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อเยาวชนในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่
 จังหวัดเชียงใหม่ รายงานการวิจัย ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะมนุษยศาสตร์
 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2526, 150 หน้า

รัฐจวน มีนประคิษฐ์ อิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย
 ซึ่งมาจากครอบครัวที่มีฐานะแตกต่างกัน วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 2513, อักสาเนา

โรจน์ คำพาที "มาดูเขาใช้โทรทัศน์เพื่อการศึกษากันเถอะ" นิเทศสาร 4 : 88
 กุมภาพันธ์ 2520

เลิศ อานันทนะ "ภัยจากไอ้มดแดง" วิทยาสาร 15 : 18 สิงหาคม 2520

ธัญญา พุทธางกูรานนท์ สื่อสารมวลชนกับสังคม มหาวิทยาลัยรามคำแหง ม.ป.ป.
 หน้า 17

วันชาติ ศิลาน้อย ความสัมพันธ์ระหว่างการเลือกชมรายการโทรทัศน์ กับฐานะทาง
 สังคมมิติ สมถธีผลทางการเรียนและสถานภาพของครอบครัวของนักเรียนระดับ
 ประกาศนียบัตรวิชาชีพในกรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย 2528, 98 หน้า อักสาเนา

วารินทร์ สายโอบเอื้อ จิตวิทยาการศึกษา โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด
 2522, 190 หน้า

วิจิตร ภักดีรัตน์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์กับการศึกษา สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช
 2523, 77 หน้า

วิเชียร เกตุสิงห์ หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย สำนักพิมพ์
 เรืองอักษร 2524, 153 หน้า

ศรัณย์ คำวิสุทฐ์ จิตวิทยาพัฒนาการ โรงพิมพ์พิทักษ์อักษร 2525, 204 หน้า

ศรีวรรณ มากร การศึกษาเปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็กวัยก่อนเข้าเรียนตามสภาพ
ครอบครัวที่แตกต่างกัน ในจังหวัดพิษณุโลก วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521, 114 หน้า

ศิริรัตน์ เจริญศักดิ์ ความสนใจรายการโทรทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

วิทยานิพนธ์ ปริญญา ค.บ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2513, 214 หน้า อุดสาเนา

ศิริรัตน์ "วิทยุและโทรทัศน์กับการศึกษา" วิทยาสาร 26 : 31 15 กันยายน

2518

สมบุรณ์ พรรณภาพ และชัยโรจน์ ชัยอินคำ จิตวิทยาการศึกษา สำนักพิมพ์บรรณกิจ

2518, 442 หน้า

สมพงษ์ แสงคาด ความคิดเห็นของผู้ปกครองในกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับรายการ

โทรทัศน์ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2518, อุดสาเนา

สวนา พรพัฒน์กุล อิทธิพลของตัวแบบที่มีต่อการพัฒนาการทางด้านความคิดและการเรียนรู้

ทางสังคมของเด็กไทย รายงานการวิจัย ฉบับที่ 3 ภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ 2525,

สุกัญญา ศีระวนิช "งานวิจัยเรื่องอิทธิพลของโทรทัศน์ต่อเด็ก" นิเทศสาร 2 :

11 - 13 ตุลาคม 2518

สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย "สื่อมวลชนกับการพัฒนาเด็ก" เอกสารการสอน

ชุดวิชาพัฒนาการเด็กและการเลี้ยงดู หน่วยที่ 8 - 15 2527, 956 หน้า

สุนทรี โคมิน "ปัญหาการพัฒนาเด็ก" โครงการสัมมนาสื่อมวลชนกับการพัฒนาเด็ก

ศูนย์อบรมบริษัทไทยประกันภัย 12 - 14 ตุลาคม 2522

สุรพล สุคารา "โทรทัศน์อันตรายที่มีเสน่ห์" วารสารสุขภาพ 11 : 81 - 86

สิงหาคม 2523

เสถียร เขยประทีป "คุณลักษณะของสื่อมวลชนในฐานะที่เป็นเครื่องมือในการพัฒนา

ประเทศ" เอกสารประกอบการบรรยายวิชาสัมมนาพิเศษศาสตร์พัฒนาการ ภาควิชา

การประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2522, อุดสาเนา

- อนันต์ ศรีโสภณ สถิติเบื้องต้น ไทยวัฒนาพานิช 2525, 436 หน้า
- อบรม สันติบาล รวมทฤษฎีจิตวิทยา สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์ ม.ป.ป., 197 หน้า
- อัมพร มีสุข "ความขัดแย้งทางวัฒนธรรมในสังคมไทย" คุรุปริทัศน์ ปีที่ 3
14 - 15 กันยายน 2521
- อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ "โทรทัศน์กับการพัฒนาเด็ก" วารสารจิตวิทยาคลินิก
2 : 85 - 88 ธันวาคม 2525
- Balogh, Joseph K. "Television - Viewing Habit of High School Boy," Educational Research Bulletin. 37(3) March 11, 1959.
- Benedict, R. "Child Rearing in Certain European Countries," American Journal Orthopsychiat. 19 : July, 1949.
- W.J. Campbell, "The Impact of Television on the Primary School Child," The Australian Journal of Education. Vol.9, No.2 (June 1965) : 58 - 64
- Ferguson George A. Statistical Analysis in Psychology and Education. 5 th. ed. Auckland, McGraw - Hill International Book Company, 1981, 549 p.
- J.A. Harrison. European Research in Audio - Visual Aids. Part II Abstracts, London : Wightman & Co. Ltd., 1966.
- Hunt, D.E. and Sullivan, E.V. Between Psychology and Education. Illinois : The Dryden Press, 1974.
- Klausmeier, H.J. and Ripple R.E. Learning and Human Ability : Educational Psychology. New York, Harper & Row Publishers, 1971.
- Leifer, A.D., Gordon, N.J., & Graves, S.B. Children's Television : more than mere entertainment. Harvard Education Review. 1974. 44. 213 - 245.
- Magnusson. David Test. Theory London, Addison - Wesley Publishing Company, 1966.
- Stein, Aletha Huston and Friedrich, Lynette Kohn, Impact of Television on Children and Youth. Chicago : The University of Chicago press, 1975.
- Steiner, Gary A. The People look at television : A Study of Audience Attitudes. New York, Alfred A. Knope, Inc., 1963.
- Wilbur Schramm. Television in the lives of our Children. Stamford : Calif, 1961.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

คำอ่านจำแนกของแบบสอบถามความคิดเห็นของพ่อแม่เกี่ยวกับ
อิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการพัฒนาค่านิยมต่าง ๆ ของเด็ก

ตาราง 40 แสดงค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบสอบถามความคิดเห็นของพ่อแม่เกี่ยวกับ
อิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก

ข้อ	ค่า t	ข้อ	ค่า t	ข้อ	ค่า t
1	4.00	21	2.67	41	4.24
2	2.00	22	4.00	42	3.54
3	5.94	23	1.94	43	3.18
4	4.47	24	3.87	44	3.38
5	5.33	25	2.13	45	4.73
6	5.10	26	2.90	46	2.45
7	3.33	27	4.50	47	4.18
8	5.71	28	2.32	48	4.21
9	2.59	29	5.81	49	2.06
10	7.60	30	3.05	50	3.56
11	2.17	31	1.14 *	51	6.24
12	3.07	32	1.76	52	4.44
13	3.79	33	4.92	53	3.72
14	2.00	34	6.52	54	1.73 *
15	3.03	35	2.50	55	5.54
16	4.32	36	2.53	56	2.83
17	5.45	37	5.55	57	5.33
18	7.72	38	5.14	58	2.24
19	8.00	39	2.87	59	5.26
20	5.50	40	1.95	60	4.28

* เฉพาะข้อที่ 31, 54 เท่านั้น ที่ต่ำกว่า 1.74 เพราะถามเกี่ยวกับเรื่องที่เป็นความจริงเท่านั้น

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามวัดความคิดเห็นของพ่อแม่เกี่ยวกับอิทธิพล
ของโทรทัศน์ที่มีต่อการพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก

แบบสอบถามสำหรับงานวิจัย

แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการพัฒนาการดำเนินงานต่าง ๆ ของเด็ก ซึ่งคำตอบของท่านไม่มีข้อผิดพลาด หรือถูก และจะไม่กระทบกระเทือนต่อตัวท่านหรือเด็กในปกครองของท่านแต่อย่างใด

แบบสอบถามมี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและเด็ก

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการพัฒนาการดำเนินงานต่าง ๆ ของเด็ก

โปรดตอบทุกข้อ ถ้าหากข้อใดข้อหนึ่งจะทำให้ข้ออื่นเป็นโมฆะไปด้วย ข้อใดที่ท่านเกิดความไม่แน่ใจขอให้เลือกคำตอบแรกที่ท่านคิด

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและเด็ก

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. ความสัมพันธ์กับเด็ก
 - () พ่อ
 - () แม่
 - () อื่น ๆ โปรดระบุ.....
2. ระดับการศึกษาชั้นสูงสุดของท่าน
 - () ประถมศึกษา
 - () มัธยมศึกษา
 - () อุดมศึกษา
3. ครอบครัวมีรายได้ประจำต่อเดือน (โดยประมาณ)
 - () น้อยกว่า 3,000 บาท
 - () 3,000 บาท - 8,000 บาท
 - () มากกว่า 8,000 บาท
4. อายุของเด็ก
 - () ต่ำกว่า 7 ปี
 - () 7 - 12 ปี
 - () มากกว่า 12 ปีขึ้นไป

5. ช่วงเวลาที่เด็กดูโทรทัศน์ (ตอบได้เกิน 1 ช่อง)

วัน เวลา	จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี	ศุกร์
16.00 - 16.30					
16.30 - 17.00					
17.00 - 18.00					
18.00 - 18.30					
20.00 - 21.00					
21.00 - 21.30					
21.30 - 22.00					
22.00 - 23.00					
23.00 - 24.00					

เวลา \ วัน	เสาร์	อาทิตย์
08.00 - 09.00		
09.00 - 09.30		
09.30 - 10.30		
10.30 - 11.00		
11.00 - 12.00		
12.00 - 13.00		
13.00 - 13.30		
13.30 - 14.30		
14.30 - 15.30		
15.30 - 17.00		
17.00 - 18.30		
20.00 - 21.00		
21.00 - 22.00		
22.00 - 22.30		
22.30 - 23.00		
23.00 - 24.00		

6. ขณะที่เด็กถูโกรธทัณฑ์ท่านจะ () คุยว้ยและเมื่อเห็นสิ่งใดไม่ดีก็จะให้คำแนะนำ หรือชี้ให้เห็นข้อดีแทบทุกครั้ง
- () คุยว้ยและเมื่อเห็นสิ่งใดไม่ดีก็จะให้คำแนะนำ หรือชี้ให้เห็นข้อดี เฉพาะที่เห็นว่าสำคัญจริง ๆ
- () ปล่อยให้เด็กดูตามลำพังหรือคุยว้ย แ่่นาน ๆ ครั้งจึงจะให้คำแนะนำ หรือไม่ให้เลย

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการพัฒนาการอ่านต่าง ๆ ของเด็ก
คำชี้แจง โปรดอ่านและตัดสินใจตามความคิด ความรู้สึกที่เห็นด้วยกับข้อความเหล่านี้
 มากน้อยเพียงไร แล้วกรูณาเลือกตอบจากช่องทางขวามือ โดยกาเครื่องหมาย
 ✓ ลงในช่องว่างที่ต้องการเลือกตอบเพียงช่องเดียว จากช่องที่ให้เลือกตอบ
 5 ช่องดังนี้

บ่อยครั้งที่สุด บ่อยครั้ง บางครั้ง นาน ๆ ครั้ง ไม่เคย

ตัวอย่าง

ข้อ	คำถาม	บ่อยครั้งที่สุด	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย
(๐)	เด็กชอบดูโทรทัศน์จนติดคื่น		✓			

การตอบคำถาม

1. ถ้าท่านมีความรู้สึกว่าคุณมีการกระทำดังข้อความในคำถามเป็นประจำ ให้กาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องบ่อยครั้งที่สุด
2. ถ้าท่านมีความรู้สึกว่าคุณมีการกระทำดังข้อความในคำถามเป็นส่วนมาก (กระทำมากกว่าไม่กระทำ) ให้กาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องบ่อยครั้ง
3. ถ้าท่านมีความรู้สึกว่าคุณมีการกระทำดังข้อความในคำถามเป็นบางครั้ง (กระทำพอ ๆ กับไม่กระทำ) ให้กาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องบางครั้ง
4. ถ้าท่านมีความรู้สึกว่าคุณมีการกระทำดังข้อความในคำถามน้อยครั้ง (ไม่ค่อยกระทำ) ให้กาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องนาน ๆ ครั้ง
5. ถ้าท่านมีความรู้สึกว่าคุณไม่เคยกระทำดังข้อความในคำถามเลย ให้กาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องไม่เคย

ข้อ	คำถาม	บ่อยครั้ง ที่สุด	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย
	อิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อ พัฒนาการด้านร่างกาย					
1	เมื่อเปิดโทรทัศน์เด็กจะนั่งเฝ้า หน้าจอไม่ลุกออกไปเล่นที่อื่น					
2	เด็กได้พักผ่อนอย่างเต็มที่ใน ขณะที่ดูโทรทัศน์					
3	เด็กชอบดูโทรทัศน์ในระยะที่ ไกลเกินไป					
4	เด็กชอบดูโทรทัศน์จนเด็กอื่น					
5	เด็กจะรอดูโทรทัศน์ให้จบ เรื่องก่อนถึงจะไปอาบน้ำ					
6	เด็กจะไม่ได้อ่านหนังสือจาก ดูโทรทัศน์จนกระทั่งหลับ					
7	เด็กมักนำความรู้ที่ได้จากรายการ ต่าง ๆ มาปฏิบัติ เช่น การรักษา ความสะอาด การรับประทานอาหาร เป็นต้น					
8	โทรทัศน์ทำให้เด็กรับประทาน อาหารไม่เป็นเวลา					
9	เด็กจะล้างมือก่อนรับประทาน อาหารตามที่เห็นตัวอย่างจาก รายการโทรทัศน์					

ข้อ	คำถาม	บ่อยครั้ง ที่สุด	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย
10	เด็กไม่ยอมไปล้างมือ ล้างปาก หลังจากรับประทานอาหารเสร็จ เพราะจะรีบไปดูโทรทัศน์					
11	เด็กชอบคิ๊มนมมากขึ้นเพราะเห็น ตัวอย่างจากรายการโฆษณาทาง โทรทัศน์					
12	เด็กชอบแปรงฟันเพราะเห็น ตัวอย่างจากรายการโฆษณา ยาดีฟัน					
13	เด็กชอบซื้อขนมเช่น พวกคุกกี้ ช็อคโกแลต ของขบเคี้ยวต่าง ๆ ตามที่ได้เห็นจากรายการโฆษณา ทางโทรทัศน์					
14	เด็กชอบกระโดด เล่น และออก กำลังกายตามที่ได้เห็นจากโทรทัศน์ ทำให้ร่างกายแข็งแรง					
15	เด็กมักได้รับอันตรายจากการ กระโดดเล่นเลียนแบบในโทรทัศน์ <u>อิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการ ด้านสติปัญญา</u>					
16	โทรทัศน์ช่วยเสริมความรู้ในวิชา ต่าง ๆ ของเด็กให้ดีขึ้น					

ข้อ	คำถาม	บ่อยครั้ง ที่สุด	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย
17	โทรทัศน์ช่วยให้เด็กมีความรู้ในเรื่องต่าง ๆ คีขึ้น					
18	โทรทัศน์ทำให้เด็กไม่มีสมาธิที่จะทำการบ้าน					
19	เด็กจะอ่านหนังสือน้อยลงเนื่องจากสนใจดูแต่โทรทัศน์					
20	โทรทัศน์ทำให้ผลการเรียนของเด็กต่ำลง					
21	โทรทัศน์ทำให้เด็กใช้คำหยาบได้ถูกต้องขึ้น					
22	เด็กชอบเพื่อนและสื่อกีฬาอยู่กับเรื่องราวในโทรทัศน์					
23	ขณะที่ดูรายการถามตอบปัญหาทางโทรทัศน์เด็กจะคิดและตอบตามไปด้วย					
24	เด็กจะนำวิธีการแก้ปัญหาที่ไม่เหมาะสมจากโทรทัศน์มาใช้					
25	หลังจากดูการสอนทำดอกไม้ ตุ๊กตา การเพาะปลูกหรือความรู้ความอื่น ๆ ทางโทรทัศน์แล้วเด็กได้นำมาลองทำดู					

ข้อ	คำถาม	บ่อยครั้ง ที่สุด	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย
26	เด็กจะเข้าใจว่าเรื่องราวจากละครโทรทัศน์ก็คือเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริง ๆ ในชีวิต					
27	เด็กจะเข้าใจว่าแม่เลี้ยงต้องใจร้ายกับลูกเลี้ยงเหมือนที่เคยดูในละครหรือภาพยนตร์ทางโทรทัศน์					
28	เด็กชอบดูรายการที่เกี่ยวข้องกับความรู้ เช่น ใจคิว 180 การบินไทยไซจักรวาล เป็นต้น					
29	เด็กจะเชื่อในสิ่งเหลวไหลหรือเรื่องอภินิหารต่าง ๆ ความที่เห็นจากละครหรือภาพยนตร์ทางโทรทัศน์					
30	เด็กอยากให้ตนเองเก่งเหมือนโคโรมอน ปาร์แมน หรือพระเอกนางเอกในละครโทรทัศน์					
	<u>อิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการ ด้านอารมณ์</u>					
31	เด็กจะยิ้ม หัวเราะในขณะที่ดูโทรทัศน์					
32	ขณะดูโทรทัศน์เมื่อถึงบทเศร้าโศก เด็กจะร้องไห้					

ข้อ	คำถาม	บ่อยครั้ง ที่สุด	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย
33	เด็กมักนำคำหยาบคายที่ได้ฟังจาก โทรทัศน์มาพูด					
34	เด็กชอบนำคำพูดที่ก้าวร้าวและ ขมขื่นจากโทรทัศน์มาใช้กับผู้อื่น					
35	เด็กชอบดูละครหรือภาพยนตร์ โทรทัศน์ที่มีการต่อสู้หรือมีการ โต้เถียงกัน					
36	ขณะที่ตัวแสดงกำลังต่อสู้หรือ โต้เถียงกัน เด็กจะตั้งใจดูและ ทำท่าทางตามหรือดูขบขันเชียร์					
37	เด็กจะแสดงความไม่พอใจเมื่อถูก เรียกชื่อในขณะที่ดูโทรทัศน์					
38	เด็กจะโกรธเมื่อพ่อแม่ไม่ซื้อขนม หรือของเล่นต่าง ๆ ที่โฆษณา ทางโทรทัศน์ให้					
39	เด็กจะกล่าวว่าตัวแสดงคนที่เมื่อ แสดงไม่ถูกใจ					
40	เด็กชอบเต้นหรือร้องเพลงตาม อย่างที่ได้เห็นจากรายการเด็ก เช่น สโมสรมินิคลับ เป็นต้น					

ข้อ	คำถาม	บ่อยครั้ง ที่สุด	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย
41	เด็กจะนำตัวอย่างที่ไม่ดีจาก ตัวละครในโทรทัศน์มาปฏิบัติ เช่น กิริยาท่าทาง การแต่งตัว การต่อสู้ เป็นต้น					
42	หลังจากดูโทรทัศน์ในเรื่อง เกี่ยวกับชีวิต หรือเพื่อน เด็กจะมีอาการ เชื่องซึม ชอบนั่งคิดคนเดียวเหงา ๆ					
43	หลังจากดูรายการ เกี่ยวกับผี หรือเรื่องที่น่ากลัวอื่น ๆ แล้ว ทำให้เด็กไม่กล้าไปไหน คนเดียวหรืออยู่ในที่มืดตาม ลำพัง					
44	เด็กจะอารมณ์เสียหากพลาดดู รายการที่ชอบ					
45	ในตอนเช้าเด็กจะอารมณ์เสีย หงุดหงิดง่าย เนื่องจากดู โทรทัศน์จนดึก					
46	<u>อิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อ</u> <u>พัฒนาการด้านสังคม</u> โทรทัศน์ช่วยให้เด็กรู้จัก คนเพื่อน					

ข้อ	คำถาม	บ่อยครั้ง ที่สุด	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย
47	เด็กจะเข้าใจวิธีการ เล่นกับ เพื่อนและรู้จักแบ่งของ เล่นกับ จากโทรทัศน์					
48	เด็กกับพี่น้องมักทะเลาะกันเรื่อง เลือกดูรายการโทรทัศน์					
49	เด็กจะไม่ทะเลาะกันและเข้ากัน ได้ดีในระหว่างที่ดูทั้งเรื่องใน โทรทัศน์					
50	โทรทัศน์ทำให้เด็กเล่นกับเพื่อนๆ และพูดคุยกับคนรอบข้างน้อยลง					
51	โทรทัศน์ทำให้เด็กรับประทาน อาหารไม่เป็นที่ เป็นทาง					
52	โทรทัศน์มีส่วนกระตุ้นให้เด็กไป เที่ยวในสถานที่ที่ไม่เหมาะสม					
53	รายการโทรทัศน์ทำให้เด็กเข้าใจ ความรักของพ่อแม่และชีวิตใน ครอบครัวดีขึ้น					
54	จากการที่เด็กได้ดูละครหรือ ภาพยนตร์ทางโทรทัศน์ทำให้เด็ก เข้าใจคนอื่น ๆ ได้ดียิ่งขึ้น					

ข้อ	คำถาม	บ่อยครั้ง ที่สุด	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย
55	เด็กมักขมขู่และรังแกเพื่อนตาม อย่างตัวแสดงในโทรทัศน์ที่เด็ก ชอบทำให้เพื่อน ๆ ไม่อยาก เล่นด้วย					
56	รายการโทรทัศน์ทำให้เด็กเข้าใจ ธรรมชาติของคนและสัตว์ มากขึ้น					
57	เด็กสนใจดูแต่โทรทัศน์ไม่ค่อย ช่วยทำงาน					
58	เด็กสนใจรายการเกี่ยวกับ บ้านเมืองและข่าวต่าง ๆ					
59	เด็กจะทำงานช้า เพราะมัว สนใจดูโทรทัศน์					
60	เด็กชอบช่วยเหลือพ่อแม่ทำงาน ตามตัวอย่างที่เห็นจากรายการ โทรทัศน์					

ภาคผนวก ค

ตาราง 41 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละตัวแปรตามระดับการศึกษาของพ่อแม่

ระดับการศึกษาของพ่อแม่		ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อุดมศึกษา
ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว	ต่ำ	121	46	15
	ปานกลาง	70	85	83
	สูง	29	66	137
ค่าชี้แนะที่เด็กได้รับในขณะดูโทรทัศน์	มากครั้ง	44	38	63
	ปานกลาง	83	86	89
	น้อยครั้ง	93	73	83
อายุเด็ก	ต่ำกว่า 7 ปี	44	54	93
	7 - 12 ปี	92	69	77
	มากกว่า 12 ปีขึ้นไป	84	74	65
ความมากน้อยที่เด็กดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์	น้อย	91	65	54
	ปานกลาง	64	64	109
	มาก	65	68	72

ตาราง 42 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละตัวแปรตามฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว		ต่ำ	ปานกลาง	สูง
ระดับการศึกษาของพ่อแม่	ประถม	121	70	29
	มัธยม	46	85	66
	อุดม	15	83	137
ค่าซีแนที่เด็กได้รับใน ขณะดูโทรทัศน์	มากครั้ง	34	51	60
	ปานกลาง	76	91	91
	น้อยครั้ง	72	96	81
อายุเด็ก	ต่ำกว่า 7 ปี	38	80	73
	7 - 12 ปี	81	78	79
	มากกว่า 12 ปีขึ้นไป	63	80	80
ความมากน้อยที่เด็กดู โทรทัศน์ต่อสัปดาห์	น้อย	72	75	63
	ปานกลาง	48	95	94
	มาก	62	68	75

ตาราง 43 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละตัวแปรตามระดับอายุของเด็ก

ระดับอายุของเด็ก		ต่ำกว่า 7 ปี	7 - 12 ปี	มากกว่า 12 ปีขึ้นไป
ระดับการศึกษาของพ่อแม่	ประถม	44	92	84
	มัธยม	54	69	74
	อุดม	93	77	65
ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว	ต่ำ	38	81	63
	ปานกลาง	80	78	80
	สูง	73	79	80
ค่าเฉลี่ยที่เด็กได้รับในขณะดูโทรทัศน์	มากครั้ง	36	64	45
	ปานกลาง	84	89	85
	น้อยครั้ง	71	85	93
ความมากน้อยที่เด็กดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์	น้อย	69	80	61
	ปานกลาง	82	77	78
	มาก	40	81	84

ความคิดเห็นของพ่อแม่เกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์
ที่มีต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก

บทคัดย่อ
ของ
ดวงแก้ว วัลลภวิสุทธิ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
ธันวาคม 2529

การวิจัยครั้งนี้จุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างทางด้านความคิดเห็นของพ่อแม่เกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการพัฒนาการทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมของเด็ก ระหว่างพ่อแม่ที่มีความแตกต่างกันในด้านระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว รวมถึงความแตกต่างของเด็กในปกครองด้านการได้รับคำชี้แนะในขณะดูโทรทัศน์ อายุของเด็กและความมากน้อยที่เด็กดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นพ่อแม่ของเด็กในระดับอนุบาลประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ซึ่งใกล้ชิดกับเด็ก จำนวน 652 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามความคิดเห็นของพ่อแม่เกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการพัฒนาการทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมของเด็ก

ผลการศึกษาปรากฏว่า

1. พ่อแม่ที่ระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการพัฒนาการด้านร่างกาย สติปัญญา และสังคมของเด็กแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนพัฒนาการด้านอารมณ์นั้น พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. พ่อแม่ที่ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อการพัฒนาการด้านร่างกาย และอารมณ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนพัฒนาการด้านสติปัญญา และสังคมนั้น พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. พ่อแม่คิดว่าเด็กที่ได้รับคำชี้แนะในขณะดูโทรทัศน์ต่างกัน จะได้รับอิทธิพลที่ดีจากโทรทัศน์ที่มีต่อการพัฒนาการด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. พ่อแม่คิดว่าเด็กที่ระดับอายุต่างกัน จะได้รับอิทธิพลจากโทรทัศน์ที่มีต่อการพัฒนาการด้านสติปัญญา และสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนพัฒนาการด้านร่างกาย และอารมณ์นั้น พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. พ่อแม่คิดว่า เด็กที่ใช้เวลาในการดูโทรทัศน์ต่อสัปดาห์ต่างกันจะได้รับ
อิทธิพลที่ดีจากโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการด้านร่างกายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05 ส่วนพัฒนาการด้านสติปัญญา อารมณ์ และสังคมนั้น แตกต่างกันอย่าง
ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

PARENTS' OPINIONS ON THE INFLUENCES OF TELEVISION
PROGRAMMES ON CHILD DEVELOPMENT

AN ABSTRACT

BY

DUANGGAW SAISUVAN

Presented in partial fulfilment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinvirot University

December 1986

The Purpose of this study is to compare the parents' different idea regarding the television's influence that resulted the physical development, intellectual, emotional and Society of the Children, in spite of the Couple, each had the different level of education, economic status but also the rule including the advice from theirs during watching the television, the age and the quantity per week

The sample were randomly drawn from the parents whose preprimary, primary and secondary students that relation between the parents and the 652 children. A pictorial test was used for collecting data was a pattern interview about the parents' idea regarding the television's influence that resulted the physical development, intellectual, emotional and society of the children.

The findings are as followed:

1. Parents with the different educational levels have the ideas of the influence of television Programmes on Children' physical, intellectual, and social development that varies with no significant statistical indication at .05

As for emational development. Difference is significantly statistically found at .05

2. Parents with the different economic status have the ideas of the influence of television programmes on physical and emational development that varies with significant statistical indication at .05.

As for intellectual and social development. Difference is found with no significant slatistical indication at .05

3. Parents think that the children who are differently guided on watching television programmes, will get good influence of television programmes on Physical, intellectual, emotional and social development that varies with significant statistical indication at .05.

4. Parents think that the children are in different of ages, will get the influential television programmes on intellectual and social development that varies with significant statistical indication at .05.

As for Physical and emotional development. Difference is found with no significant statistical indication at .05.

5. Parents think that the children who take time in different weeks on watching television programmes, will get good influence of television programmes on physical development that varies with significant statistical indication at .05.

As for intellectual, emotional and social development that varies with no significant statistical indication at .05.